

Danmark på bunden

Holger Andreassen Terps selvbiografi

Det danske Fredsakademi

Danmark på bunden

Holger ~~Andreasen~~ Terps selvbiografi

Indholdsfortegnelse

Forord.....	1
Fattigdom sætter grænser og begrænser.....	14
Familien Andreasen.....	16
Bedsteforældrene.....	18
Fødslen og hjemmedåben 1952.....	20
Sundby hospital, 1952.....	23
Under børneforsorgen, 1952-1959.....	31
Kirkebøger.....	32
Adoption.....	35
Børn anbragt uden for hjemmet.....	37
Svendebjerggaard, Hvidovre 1952-1954.....	39
Afkald på forældreretten.....	43
Barndom og ungdom i sovebyen Nærum 1954?-1967.....	44
Familien Terp.....	46
Mælkemanden, 1961.....	54
Pædagogik for hunde.....	56
Læsehesten med samlermani.....	64
Fra et hjem med ustemt klaver.....	68
Skolegang 1959-1967.....	72
Piger.....	75
Arbejdslivet 1967-1975.....	78
Christiania 1971-1975.....	82
I Portugal 1975-1976.....	84
Den nye i Hadsund, Hans Kirks by 1977-1980.....	87
Det kolde Århus 1980-1982.....	92
Den sikkerhedspolitiske debat 1977-1987.....	94
Hjemløs i København for anden gang 1982-1983.....	97
Min første lejlighed, Valby 1983-1984.....	98
Hans Henrik Push.....	99
Fredsforskning på Nørrebro 1984-1992.....	101
Bibliotekaruddannelsen 1988-1992.....	106
Bibliotekar 1994-1999.....	109
Feriejobbet.....	110
Hvidovre 1992-.....	115
2/3 førtidspensionist.....	118
Den hjemmegående overkommando.....	119
Katten 1993-2008.....	125
Altanen.....	128
Fredsforskning i Hvidovre.....	129
Et jubilæum.....	129
Computere og andre katastrofer.....	131
Hjerteoperationen 2008.....	139
Kvinder for Fred.....	143
Jesper Jensen.....	144
Liviafondens pris 2010.....	145
De amerikanske atomvåbenfabrikker.....	148

Den japanske professor.....	151
Epilog.....	152
Fremtiden.....	157

Til Betty

Forord

Da jeg blev voksen og ubarberet var fredsbevægelserne rundt om i verden ved at udvikle sig til politiske folkebevægelser. Det er de ikke mere i al fald for Danmarks vedkommende, men gennem de sidste 35 har jeg læst og lært om fred og formidlet min viden.

Militarismen og dens militær-industrielle kompleks var alt for stor en mundfuld for fredsbevægelserne. Også selv om militarismen både dengang og nu er hovedårsagen til forurening og klimaforandringer. Militarismen er siden første verdenskrig formodentlig den største forbruger af fossile brændstoffer.

Man tager en rask lille krig et eller andet tilfældigt sted. Ud over de menneskelige og andre biologiske omkostninger, ruineres byer, landets infrastruktur og administration. Alle oplysninger fra landet bliver upålidelige. Bruttonationalproduktet rasler ned til en brøkdel af, hvad det var før krigen. Militært isenkram ødelægges mere eller mindre i militære bataljer, hvorved omgivelsernes natur forurenes af brændstoffer, kemikalier og forskellige mere eller mindre giftige tungmetaller. Og således har det altid været under krige. I øvrigt går krigen aldrig som politikerne og militærfolkene planlægger dem. De er uforudsigelige. Desuden kvajer politikere og militærfolk sig mindst lige så meget som man gør det inden for alle andre faggrupper.

Det kan derfor ikke undre selv de mest enfoldige politikere, at krige først og fremmest handler om ressourcer og økonomi. De tomme pladser i arsenalerne skal fyldes efter en krig. Staterne handler ind hos den stort set udelukkende private våbenindustri og en ny krig starter i et andet fjernt land, hvis politik har medført, at der ikke er ubegrænset adgang til dets billige ressourcer og dårskabens svikmølle starter forfra med den pointe, at også våbenproduktionen i sig selv er ressourcekrævende og miljø ødelæggende. Jo kraftigere et våben er, des mere ødelægger det naturen både under fabrikationen og siden under anvendelsen.

Den tidlige moderne fredsforsknings hovedværk om krig som et samfundsfænomen er utvivlsomt Quincy Wrights: *A Study of War* fra 1942. Dette enorme murstensværk på over 1600 sider i lettere beskåret A4 format brugte jeg til at lave statistikkerne om krigsdeltagelse i leksikonets landebeskrivelser. Bortset fra Ole Karup Pedersens anmeldelse af andenudgaven er værket, mig bekendt, stort set ikke benyttet af danske forskere.

Det forekommer mig underligt at fundamentalister rundt om i verden i Det gamle Testamente kan læse, at israelitterne blev beordret: I må ikke slå ihjel. Med andre ord: drab er en forbrydelse. Også når de er organiseret. Og så gør politikerne og deres soldater nu om dage det stik modsatte, går i krig og slår ihjel. Det gør de fordi politikere er ofre for dødens købmænds manipulation. Men man må lade krigspartiets propagandamaskiner: De er yderst effektive med det resultat, at våbenindustriens omsætning og profit på global plan har været stigende lige siden Irakkrigen startede i 2003. Soldater og civile får traumer af deres krigsoplevelser. Det gør politikerne der beslutter krigen ikke. Og heller ikke våbenfabrikanterne.

Der er to krigsbilleder der har efterladt et stort og varigt indtryk på mig. Det første er et forsidebillede af en soldat efter massakrerne i de palæstinensiske flygtningelejre i Sabra og Shatila blev kendt i efteråret 1982.

Soldaten, der var kommet ud fra en af lejrene, havde tårer trillende ned af kinderne.

Det andet billede er en tekst, hvor en irakisk forsvarsminister beklagede sig over alle de dræbte dyr i et område af landet. De var blevet dræbt fordi der var udlagt så mange landminer, at dyrene ikke kunne undgå at udløse dem.

Et tredje billede der har gjort stort indtryk på mig er ikke et krigsbillede, men fotografi af et amerikansk spædbarn, der lige har lært at sidde op. Barnet holder en pistol i hænderne og har enden af pistolløbet mellem gummerne og de små fingre på aftrækkeren. Aktuelt er omkring 33 % af alle våbenrelaterede dødsfald i USA børn mellem 0 og 4 år, dokumenterer Brady center og kampagne for at forhindre pistol vold i 2011.

Alder

En ung pige ser vurderende på mig og min ti år ældre kone Betty. Så siger hun til Betty: Du er helgammel. Og om mig lyder vurderingen: Du er halvgammel. Jeg tænkte på Halvdan Rasmussens tosserier, men vurderingen af tid er noget underligt noget. Dage går og går og årene flyver bare forbi. Er det nu nytår igen? Hvornår kommer min første ældre check? Januar 2018. Ældrechecken har egentligt et noget misvisende navn, idet den, ikke som i gamle dage, er skrevet på papir. Den er bare en indbetaling på ens lønkonto. Og hvorfor er det nu, at vi ikke endnu har modtaget et Girokontoudt- og i februar 2018? Jeg aner ikke i skrivende stund, hvad der står på kontoen.

Udseendet må alligevel have forandret sig med tiden. I et storcenter møder jeg tre gymnasieelever og hilser dem: God dag, kønne piger. De svarede i kor: Hej bessefar.

Selv om jeg nu er fyldt 65 og med tiden har fået en del skavanker, føler jeg mig egentlig ikke som gammel. Udseendet ændrede sig kun meget langsomt og stort set uden at jeg lagde mærke til det. Midtvejskrisen oplevede jeg aldrig. Stadig aktiv. Mest med skriverier samt omsorg for konen som lider af osteoporose eller knogleskørhed som bliver medicinsk behandlet. Det gør ondt i ryggen hele tiden, men i morgen bliver det nok bedre, lyder det hele tiden optimistisk. Hjemmesidens struktur og indhold kan hele tiden forbedres og den seneste igangsatte fagbog, en ny dansk historisk bibliografi tilføjes til stadighed nye poster og forbedringer.

Og dog. Noget har forandret sig, specielt inden for informationsteknologien.

For bare en generation siden var det en daglig fornøjelse at tømme postkassen, hvori der både lå personlige håndskrevne og maskinskrevne breve, tidsskrifter, magasiner og bøger fra hele verden og ventede på mig. Nu om dage er postkassen stort set altid tom, bortset fra kontoudtog og et enkelt dansk tidsskrift, der stadig udkommer på papir. Postkassen i opgangen er nu inderlig overflødig, specielt efter at lokalaviserne i 2018 ikke længere udkommer på papir. Det kan selvfølgelig være godt for miljøet, fordi der ikke behøves så meget træfældning til papirproduktion. Al korrespondance sker nu elektronisk. Mange bekendte og venner fra dengang er enten gået på pension eller er døde.

Forældet hardware så som de monumentale telefonboksene fra KTAS og andre telefonselskaber, er nu forsvundet fra landskabet og bybilledet. Og de er sikkert ikke savnede. Blandt andre ting der er forsvundet inden for de senere år er bogtrykte køreplaner og telefonbøger. Disketter til computere kom og gik igen som forældet teknologi. Det samme gjorde hulkortmaskiner, telegrammer, fax og videoer, uanset deres formater og til en vis grad også grammofoner og CD musikanlæg. Folk fortæller mig at de smider deres musik CD'er på lossepladsen. De gider ikke engang at sælge den. Walkie-talkies med deres begrænsede rækkevidde kom og gik og blev erstattet af mobiltelefoner. Mange posthuse og bankforretninger er også forsvundet. Vores bank ligger i den anden ende af byen. Gad vide om unge mennesker i dag overhovedet aner, hvad frimærker og julemærker til breve er for nogle små størrelser med lim på bagsiden? Op til julen 2017 var det umuligt at købe julekort her i omegnen. Checks og kontante penge er også ved at forsvinde. Visse nye computere har ikke engang et CD drev.

Avisen Information har altid efter min mening været en besynderlig størrelse grafisk set. Men den har en daglig tegneserie af den amerikanske tegner G. B. Trudeau, der har været publiceret lige så længe som jeg kan huske. Jeg købte The Bundled Doonesbury fra 1998 til Betty. Med hæftet fulgte en retrospektiv CD rom udgivelse af Doonesbury helt tilbage til Watergatetiden. CD rommen fungerede fint på Bettys Windows 95 baserede computer. Da hun skiftede operativsystem, ophørte CD rommen med at fungere.

The Jazz Discography CD-ROM 2017, er tilsyneladende den eneste seriøse undtagelse fra reglen om CD baserede udgivelser. Papirudgaven er på 36 bind.

Der er ingen der aner, hvor lang levetid de elektroniske medier har. Musikken der er indspillet før år 1900 kan stort set ikke renses for nålestøj.

De eneste der har fået dobbeltarbejde som en følge af den elektroniske udvikling er ansatte i mediebranchen, hvor produkterne som for eksempel aviser udkommer på papir og online.

Almindelige leksika udkommer nu hverken på papir eller på CD'rommer i Danmark. Det sidste bind af Den Store Danske Encyklopædi udkom i 2006. Da jeg for et par år siden købte Den Store Danske Encyklopædi kasserede jeg Den Lille Salmonsens og Gyldendals ti binds leksikon fra 1973. Redaktion og opdatering af indholdet på denstoredanske.dk er indstillet pr. 24. august 2017, meddeler Gyldendal. Så på den front sker der altså ikke mere.

Jeg har dog beholdt papirudgaverne af Dansk biografisk leksikon og Dansk Kvindebiografisk Leksikon også selv om de er online. Mit Kulturhistorisk Leksikon for nordisk middelalder dog er ikke online. En eller anden person på Det kongelige bibliotek kan ikke lide Kvindebiografisk Leksikon for det ligger på en utrolig langsom server.

Forudsætningen for at skrive en selvbiografi er ikke god. Mit personlige arkiv kan ligge i en enkelt arkivkasse og min hukommelse har altid været hullet som en si, hvilket yderligere forstærkes af en selektiv hukommelse og problemer med motorikken. Jeg kan stort set ikke bruge min mus om morgenen, fordi hånden ryster. Ind imellem mens jeg skriver dukker små erindringsglimt op, men hovedproblemet består: Store dele af teksten i denne bog kan endnu ikke dokumenteres, så læserne kan med god grund betragte dette som værende en roman, de læser.

Bortset fra en lille æske fotografier af mig, har Jytte ikke efterladt noget som helst arkiv. Hun slettede alle spor, hvilket har vanskeliggjort søgninger efter spor i arkiver.

Jeg skriver eksempelvis til Landsarkivet for Sjælland, Rigsarkivet.

”Et par spørgsmål fra den uvidende,
Har i dødsattester på Ejnar Terp og Poul Erik Nyby?
Det var min far og stedfar.”

Svaret fra en arkivar kommer et par dage senere:

”På det foreliggende grundlag kan vi ikke behandle Din ansøgning, da der ikke er tilstrækkelige oplysninger til at identificere de relevante arkivalier.”

Senere kommer der et nyt svar for Poul Eriks vedkommende:

Sundhedsstyrelsen: Dødsattester, København 1840-1980 : pakke nr. 945 = 1972, marts, mænd.

Hjemmeværnskommandoen meddeler venligt, at den,

”ligger desværre ikke inde med oplysninger på personer – som er afgået fra Hjemmeværnet – over 70 år. Disse papirer er afleveret til Rigsarkivet, som er den myndighed, som afgør, om der kan gives indsigt i dem.”

Ny mail fra Hjemmeværnskommandoen

”Nu vil jeg nødig slukke dit håb, men det viser sig, at være mere vanskeligt end som så. Hvis du skal søge oplysninger på Rigsarkivet, skal det gøres igennem os, men da vi ikke ved, om stampapirerne er afleveret på Rigsarkivet eller af hvem (distrikt), så bliver det rigtigt vanskeligt.

Vores bud er nu, at hvis du kender området, hvor han boede, dengang han var aktiv, så kontakt nærmeste Hærhjemmeværnsdistrikt og måske har de nogle historikere, der kan hjælpe.”

Tredje besked fra Hjemmeværnet:

”Desværre ligger vi ikke inde med oplysninger her på distriktet vedr. Hjemmeværns-soldater så lang tid tilbage.

Alle oplysninger er samlet i Statens arkiver, men indgangen til oplysninger er CPR nr., og da du ikke har disse oplysninger vil det desværre nok være umuligt at finde nogen oplysninger den vej.

Derudover er data (stamkort) underlagt persondataloven, og vil derfor alligevel ikke kunne udleveres.”

Sekretariatsleder,

Hærhjemmeværnsdistrikt Nordsjælland

Sidste mail fra Ledelsessekretariatet, Hjemmeværnskommandoen

”Vi har nu fundet frem til, at de efterspurgte oplysninger er overdraget til Statens Arkiver, kan vi ikke længere siges at være i besiddelse, og kan derfor umiddelbart ikke hjælpe.

Beklager at det hele har været lidt svævende, men vi har ikke oplevet denne situation tidligere. Jeg håber, at det vil lykkes for dig.”

Rigsarkivet har modtaget din nedenstående ansøgning af 11. oktober 2017.

Jeg har nu haft mulighed for at gennemgå æsken med stamkort for perioden 1938-1944, men må desværre oplyse, at der intet stamblad er for en Poul Erik Nyby, født den 13.8.1940. Som det allerede fremgår af det faktum, at syv årganges stamkort er bevaret i én æske, så er kun forholdsvis få stamkort afleveret til Rigsarkivet.

Mvh.

Søfartsstyrelsen meddeler, at:

”Vi har nu været i alle vores arkiver og kan desværre ikke finde noget på din far”.

Med venlig hilsen

Kontorfuldmægtig

Søfartsstyrelsen, Søfarende og Certifikater.

Folkeregisterloven 1968

Folkeregistre blev indført i Danmark ved lov 14. marts 1924.

Folkeregistrene blev i 1968 omlagt til Det Centrale Personregister, og i 1978 bortfaldt pligten til at opbevare de gamle folkeregisterkort

Personnummeret blev indført ved folkeregisterloven i 1968.

Personnumre genbruges ikke. Alle personnumre kan derfor anses som unikke.

Københavns Stadsarkiv meddeler på sin hjemmeside,

Du kan henvende dig til Folkeregistret. På dit folkeregisterkort fra den kommune, hvor du boede som barn, vil der stå oplysninger om de adresser, du har boet på. Børn, der ikke bor hjemme hos forældrene, får nemlig eget folkeregisterkort uanset alder.

CPR kontoret, Hvidovre Kommune meddeler:

”Du skal prøve at tage fat i Rigsarkivet. Man kan desværre ikke søge oplysninger på døde mennesker i folkeregisteret.”

I min CPR bopælsliste er den første registrering af mine adresser: 29.02.1952 - 01-06 1973, Københavns kommune 5. Derefter er jeg folkeregister registreret to måneder i Odense. Altså stort set ingen oplysninger bortset fra at jeg i en periode har boet i Københavns kommune.

Borgerservice Hadsund, meddeler kort og godt:

”Sager der er over 20 år gamle, bliver makuleret.”

En sundhedsjurist oplyser, at:

”Jeg kan i den forbindelse også oplyse, at hospitalerne som udgangspunkt har pligt til at bevare din journal i 10 år fra sidste notatdato.”

Skatteministeriet og Skat oplyser,

”Du efterlyser dine skattepapirer fra perioden 1967-1973. Jeg har talt med den afdeling der har med arkiverne at gøre. De har oplyst, at de papirer du efterlyser desværre ikke er i arkiverne længere”.

Betty har dog gemt et par ringbind med vores fælles arkiv fra tiden i Hvidovre.

Min besynderlige glemsomhed har forståeligt nok med tiden drevet samtlige arbejdsgivere og venner til vanvid. Et enkelt eksempel: Betty kan sige, at hun vil servere stegt flæsk med persillesovs til aftensmad. En ret, som er en af mine livretter. Jeg handler ind og glemmer persillen. Da Betty om aftenen står i køkkenet, spørger hun: Hvor har du sat persillen? Og så serverer hun opgivende noget andet. Da hun skal lave mad den næste dag står persillen endelig i køkkenet, men så opdager jeg at stort set alle kartofler er rådne.

Det største problem med glemsomheden har altid været, at jeg har meget store vanskeligheder med at sætte navne på ansigter. Hvis det ikke er personer, jeg får et tæt forhold til, kan jeg ikke huske, hvad de hedder.

I min tid er jeg blevet vurderet yderst forskelligt af sundhedsfagligt personale.

Neurologer har aldrig undersøgt hjernen. Kun psykologerne har været der, fordi de har undersøgt min personlighedsmæssige struktur, som de kalder det, i forbindelse med mine mange arbejdsevne undersøgelser både før og efter at jeg blev uddannet til bibliotekar.

En enkelt øjnlæge i Hvidovre mente endda, at jeg så så godt, at jeg kunne erhverve kørekort. En anden øjnlæge i Hvidovre mente at vide med baggrund i opdagelsen af et par røde pletter i mine øjne, at min biologiske familie måtte stamme fra Mellemøsten. Så

En lille dreng på to til tre år kikker med det ene øje ind i kameraet, mens det andet skeler ud i omgivelserne et ukendt sted. Ukendt fotograf.

havde jeg i det mindste en, men en trods alt stor geografisk parameter med hensyn til min afstamning.

Mine pårørende har jeg stort set ingen arkiver fra og jeg har søgt efter dem på Internettet uden et eneste hit i søgeresultaterne. De er med andre ord helt døde. Bogstavelig talt. Stendøde. Også mine biologiske familier er totalt fraværende på nettet. Starbas.net er en fælles søgeportal for de stads-, kommune- og byarkiver, der registrerer arkivalier i Starbas-systemet. Ingen hit i søgeresultaterne. For at øge forvirringen så hedder min plejemor i papirerne fra skifteretten i Lyngby Jytte Nyby. Også kommunalreformen i 2006 gav uventede problemer i forbindelse med kommunale arkiver.

Først i slutningen af november 2017 får jeg den ide, at føre en folkepensionists dagbog.

Mine suffløser har først og fremmest været Lotte og Betty.

Lotte har været sød og har hjulpet mig en del. Hendes hukommelse er heldigvis meget bedre end min. Men lige som mig, har Lotte heller ikke dokumenter fra tiden i Nærum.

Også Betty har hjulpet mig, idet hun kan huske nogen af de historier jeg har fortalt og siden glemt.

Jeg må derfor finde grovfilen frem og dybdesøge oplysninger om både mig selv, mine forældre og deres familie, mine plejeforældre og deres familier.

Jeg har dog forsøgt at dokumentere så meget som overhovedet, således at de dele af min sære biografi, der ikke er dokumentation for i det mindste fremstår troværdige.

Det må læserne bedømme.

Der er dog et CV på hjemmesiden med en publikationsliste over mine udgivne artikler og bøger. Bare 67 af dem er i skrivende stund registreret i nationalbibliografien. Desuden har jeg en opdateret database over min musiksamling. Mine mange bøger og tidsskrifter på reoler og i kasser har jeg opgivet at holde styr på, fordi jeg ikke har kunnet flytte den database jeg brugte til formålet over i Windows, et operativsystem der til tider kan være meget tung at danse med.

Hver morgen når jeg starter den gamle computer tænker jeg, virker den stadig. Gad vide hvorfor programmer ophører med at fungere, allerede når computeren startes?

Gad vide hvorfor computeren næsten altid skal gennemtvanges tvangslukning? Hvorfor er computeren ikke i dag tilsluttet et netværk? Det var den ellers i går aftes.

Man skulle tro, at computeren er forhekset, udbryder jeg en dag alting går galt.

Hekseri eksisterer ikke, kommenterer Betty.

Hun kalder mig en engel.

Engle eksisterer ikke, kommenterer jeg.

Du er en engel, roser Betty.

Jeg kan desværre ikke få øje på vingerne, svarer jeg.

Gad vide, hvorfor mail programmet nu ikke virker. Det virkede ellers så fint i går. Nå, modemmet, der har virket upåklageligt i flere år er gået i stykker. Det er blevet træt, oplyste støttepædagogen, efter at jeg måtte ringe til udbyderen flere gange fordi telefonstikket faldt ud af sig selv. Du får et nyt moden i morgen med posten, lover han og glemmer, at det er fredag eftermiddag. På grund af den almindelige herskende lalleglade liberalisme udbringes der ikke post her i kvarteret om lørdagen.

Den nyeste version af Internet explorer meddeler, at hjemmesidens musik ikke er tilgængelig. Hvordan musikken bliver tilgængelig aner jeg ikke.

Som en følge af ustabile operativsystemer og kontorpakker tager jeg sikkerhedskopier af datafiler hele tiden og håber, at harddiskene holder.

På grund af en elendig rystende håndskrift har jeg aldrig ført dagbog. Der er kun kalendere på papir fra årene 2000 til og med 2008, men der er stort set ikke personoplysninger i dem. Forklaringen på dette er, at jeg har brugt elektroniske kalendere, hvis dataindhold ikke kunne følge med over i Windows opgraderinger. Det samme gælder for nogle af mine databaser. 2008 kalenderen er dog en undtagelse. Her har jeg i nogle af månedsoversigterne noteret, hvad jeg har arbejdet med. Jeg har heller ikke gemt mine få lønsedler eller skattepapirer før 1990. Til trods for dette har jeg bestræbt mig på at få så mange faktuelle oplysninger med som muligt.

Mekanikken i slægtsforskning kender jeg godt, Håndbog i slægtsforskning. Fabritius og Hatts bog er på visse punkter en anelse forældet og god, når det drejer sig om personer med rang, akademikere og embedsmænd, men ikke særlig god, til underordnet personale. Måske skulle man skrive in introduktion i slægtsforskning for arbejdere og fattige? Det er min personlige erfaring, at danske historikere ikke er særlig gode til det med underordnet personale.

Men denne del af historien har indtil nu aldrig interesseret mig. Hvis forældrene ikke ville vides af den sære, så ragede de mig en høstblomst, mente jeg, som begrundelse for ikke tidligere at praktisere slægtsforskning. Jeg vidste godt, at jeg ikke nedstam-

mede fra kong Gulerod eller Gorm den gamle. Statistisk set har mine fjerne forfædre formodentligt været hoveri arbejdere et eller sted over i det jyske.

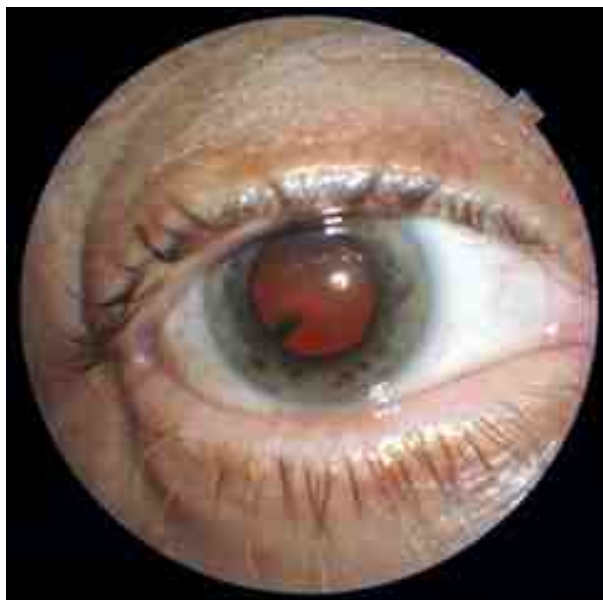
Jeg ved også godt, at det ikke er en skam at blive født blandt fattige og jeg havde en ide om, at min fjernelse kunne skyldes enten at jeg ved fødslen var meget syg eller at hjemmet var fattigt eller begge dele. Så det skal nok blive en stor bog. For årene 1954 til 1960 kan jeg stort set ingenting huske dokumentere.

[¶ Typograf: Der skal sættes blanke sider ind for årene:

1954	1957	1960]
1955	1958	
1956	1959	

Blandt mine mange ubehageligheder er et dårligt, enøjet syn og stædighed. Jeg ryger tobak i pipe. En af Bettys veninder havde imødekommende en gasmaske hængende i entreen til de af hendes gæster, der ikke røg. Jeg drikker øl og snaps ved særlige lejligheder. Helst belgisk munkeøl. Jeg har så vidt vides aldrig fået børn, men dog ind i mellem passet nogle på deltid. Officielt og i praksis har jeg det meste af mit voksne liv været ufaglært, hjemløs og arbejdsløs.

De kun alt for dovne arbejdsgivere var ikke interesseret i at ansætte en handikappet med flere synlige skavanker. Desuden har jeg bidt negle hele mit liv Og som voksen har jeg aldrig børstet tænder. Jeg har altid lidt af nåleskræk

Det højre øje som jeg ser med har i sommeren 2018 en synsnedsettelse på 40%. Nederst til venstre på nethinden ses en plet med grå stær. I et normalt seende øje er nethinden lyserød.

På grund af min nervøsitet har jeg aldrig været renlig. Jeg kan skide i bukserne i det bedste selskab. En gang er jeg også opereret for hæmorider. Det resulterede i, at fotografier af min røv anonymiseret blev publiceret i Ugeskrift for læger.

Mode og tøj har aldrig interesseret mig. Sko er undtagelsen der bekræfter reglen. Jeg har et solidt par dyre sko, da jeg altid går meget. De er ofte en anelse dyrere end jeg egentlig har råd til. De bliver skiftet ud, hvert tiende år.

Jeg er et rodehoved. Altid al for lidt plads til mine ting. Eksempelvis har jeg over 600 plakater, men kun en skuffe, der er 80 cm. bred til de små af dem. De store plakater ligger, med skam at melde, i en stor rodebunke i et skab oppe under loftet.

Hvorfor er orden undertiden pinlig?

Når man ser livsstilsprogrammer i fjernsynet er et typisk kendetegn ved de besøgte ejendomme, at ud over det obligatoriske fjernsyn og lidt kunst på væggene er ejendommene blæst for kultur. Der er ingen musik og ingen reoler med bøger. Aviser og ugeblade ligger ikke og flyder i bunker rundt omkring. At dømme efter disse programmer skulle man nærmest tro, at danskerne er kulturløse.

Jeg er ikke god til fremmedsprog.

Ind i mellem drysser jeg nogle bogtitler, hvis fulde referencer er i Ny dansk historisk bibliografi.

Jeg skal her nøjes med en enkelt fremstilling af Danmarkshistorien i min tid: Paul Hammerichs Danmarkskrønike: Gamle Danmark. Yderligere referencer til Danmarkshistorien findes i min Ny dansk historisk bibliografi.

En generation og et gråt skæg senere er de danske fredsforeninger desværre en lille pensionistklup.

Atomvåben

Atomvåben er.

Atomvåben er det største problem.

Atomvåben er det største problem i politik.

Atomvåben er aktuelt det største problem i international politik.

Atomvåbens forudsætning er atomkraft.

Atomvåben og atomkraft er siamesiske tvillinger og lige farlige.

Atomvåben uheld er beskrevet rundt om i Fredsakademiet.

Blandt uheld med atomkraftværker skal jeg blot nævne: Windscale branden i oktober 1957, Tremileøen i marts 1979, Tjernobyl ulykken i april 1986 og Fukushima katastroferne i marts 2011. Atombomber, atomvåbenforsøg og atomkraftværker er utvivlsomt de største potentielle kilder til spredning af store mængder radioaktivitet. Atomvåbens og atomkraftanlæg kan være sårbare overfor jordskælv og terrorisme.

Alternativet er ikke overraskende vedvarende energikilder så som vindmøller. De er heller ikke udsatte for terrorisme. Hvem har nogensinde hørt om den kendte terrororganisation som ødelagde vindmølleparker i Vesterhavet? Miljøbelastningen ville også være ubetydelig, også selv om en vindmølle eller to blev placeret i en jordskælvszone.

De problemer i international politik, vi dengang forsøgte at løse, specielt farerne for en atomkrig, består stadig og er på sæt og vis blevet forøget med tiden, specielt med øget viden om den medfølgende globale forurening af radioaktive stoffer, kemikalier og tungmetaller fra atomvåben. Et andet politisk hovedproblem for mig er, hvordan får vi gjort danskerne interesseret i en ikke militært baseret sikkerhedspolitik, der sikrer udvikling og udvikler sikkerhed?

Fattigdom sætter grænser og begrænser

Som voksen har jeg aldrig haft ferie eller været på charterrejse.

Jeg har hverken som barn eller voksen været i teatret og kun hørt enkelte koncerter til trods for min store musikinteresse. Jeg har været en gang på Roskildefestivallen og senere til de gratis Land og Folk festivaller i Fælledparken. Cirkus har jeg kun været i som barn, men som fredsaktivist har jeg lært en flink klovn at kende, Karsten Mathiasen, hvis kælegrise spillede spil på computer til stor glæde for børnehavebørn rundt omkring.

Jeg har været tilskuer til en fodboldkamp en gang. En kamp mellem Frem og KB, der dengang begge spillede i første division. Jeg stod ved midterlinjen og opdagede, at jeg ikke kunne se, hvad der foregik nede ved målene. Så opgav jeg den fornøjelse.

Kunstmuseer har jeg besøgt en gang, Wilhelm Freddie udstillingen på Aalborg kunstmuseum i 1979. Kasino har jeg været i en eneste gang. Det var dog i forbløffende fine og fornemme omgivelser at folk frivilligt fik frastjålet deres penge, tænkte jeg. Jeg har aldrig spillet på heste, men jeg har tippet i fodbold nogle gange, købt skrabelodder uden gevinst og har et halvt lod i klasselotteriet som jeg kun har vundet reklamer fra. Til gengæld har jeg vundet mandelgaven et par gange.

Betty spiller aldrig.

Jeg har vundet de penge, jeg ikke spiller for, mener hun.

Bortset fra erhvervelse af pas, har jeg ikke haft noget med politiet at gøre. Jeg har aldrig taget stoffer, været narkomen eller taget LSD også selv om det ikke har skortet med tilbud derom i mine omgangskredse. I midten af januar 1986 sejler jeg til et forlænget weekendophold i London for at lede efter gammelt fredslitteratur. Siden er mine pas ikke blevet fornyet. Jeg er dog blevet bestjålet to gange. Sidste gang i Oslo med fatale konsekvenser for mig.

Og dog. I forbindelse med publiceringen af nogle artikler om det tyrkisk, kurdiske folkemord på Armenerne under første verdenskrig, modtog jeg flere anonyme dødstrusler. Dengang lå der en lille lokalpolitistation i Frihedens butikscenter og jeg spurgte betjentene der om, hvad jeg skulle stille op med truslerne. Betjentene må have taget henvendelsen yderst seriøst for dødstruslerne ophørte.

Jeg har aldrig erhvervet kørekort til motorkøretøjer og har som en følge deraf aldrig været bilist. Cyklen blev opgivet da jeg blev blind på det venstre øje og dermed mistede afstandsbedømmelsen. Nu har jeg kun kørekort til offentlige transportmidler.

Jeg har aldrig brugt vatpinde, læbestifter eller vådservietter.

Jeg har redet til hest en gang.

Nu hører jeg aldrig radio og ser stort set ikke fjernsyn mere. Der har dog ved sjældne lejligheder været enkelte gode udsendelser og serier i fjernsynet. Blandt mine yng-

lingsprogrammer i fjernsynet har været de engelske Javel, hr. minister og Javel, hr. statsminister. I 2009 køber jeg mit første fjernsyn, En kvinde i en næsten tom lejlighed forærer mig et TV-bord. Betty får ikke et nyt fjernsyn før end kvaliteten af kanalernes indhold bliver bedre.

De utroligt mange genudsendelser af genudsendelser på alle danske kanaler keder mig bravt. Nogle af serierne er døbt om: Små og store genudsendelser. Sagen genudsendt o.s.v. Jeg ville meget gerne kunne fravælge amerikanske bonderøvskanaler, kanaler der sender børneprogrammer og musikkanaler i min TV-pakke.

Der har været reklamer i Danmark lige siden de første bogtryk i 1482 og de første avisers eksistensberettigelse var som reklameorganer. Er der også tilfældet i dag?

Led os ikke ind i fristelse, bedes der fromt. Politikerne frister os med valgflæsk op til valg og massemediernes reklamer er kommerciel propaganda. Stem på os og køb, køb, køb, basunerer der konstant. Vi har et reklamer, nej tak skilt på postkassen. Der er desværre ikke en funktionstast på fjernsynets fjernbetjening, således, at man kan fravælge reklamer. De idiotiske TV reklamer handler om produkter, vi ikke har brug for eksempelvis de reklamer der henvender sig til erhvervslivet eller produkter vi ikke så meget som overvejer at anskaffe, eksempelvis biler og fast ejendom. I december 2017 kører der nogle bilreklamer i fjernsynet. Kun 250.000 koster herligheden. Venner. Prisen for bilen svarer til hele min folkepension i mere end to år. I øvrigt er den nuværende borgerlige trafikpolitik under al kritik som kun er til gavn og fortjeneste

for de lidt over 400 danske bilforhandlere. Var der nogen som mumlede noget om bæredygtig transport?

Det er da egentlig en begrænsning af den kommercielle ytringsfrihed, at der ikke er reklamer for våben i de danske medier, på samme måde som der på næsten alle TV-kanaler er reklamer for biler. Personbiler repræsenterer en privat forældet, økologisk katastrofal transportteknologi, der formodentligt har næsten lige så mange menneskeliv på samvittigheden på grund af trafikuheld og partikelforurening. Prøv at forestille jer en verden uden personbiler. Også selv om det er svært.

Jeg har været i Østtyskland en gang, og det der slog mig mest var, at Østberlin var et totalt reklamefrit område. Gid dog, at producenterne producerede gode varer uden de dyre reklamer, så skal vi forbrugere nok stille ved kasse et. Jeg kunne sagtens klare mig med en TV-pakke med en eller to kanaler. Fredagene er, ifølge Betty, specielt slemme. Der er det overhovedet intet af interesse i tosekassen. I december måned er der tilsyneladende heller ikke andet en juleudsendelser på programmet. Jeg har i øvrigt aldrig set morgenfjernsyn.

Jeg har været i landsdækkende fjernsyn en gang i forbindelse med starten på krigen i Libyen. Min optræden i Presselogen varede omkring 10 sekunder og jeg fik som en landsbytosse lov til at sige en sætning: Krigenes første offer er sandheden, men i det mindste brugte journalisterne fra TV2 noget af den baggrundsinformation om Libyen, jeg havde fodret den med i de flere timer, de var hos mig.

Jeg har deltaget i en række radioudsendelser, specielt musikprogrammer og udsendelser om fred i lokalradioer.

Jeg er alt spisende, uhemmet, når jeg placeres ved et veldækket bord. Bliver kaldt krummedyret. Det er ikke lykkedes mig, til trods for meget eksperimentering, at opheve tyngdekraften. Jeg er i stand til at tabe og spille alt, jer spiser eller holder i hænderne. Jeg kan sidde med et stykke højt belagt smørrebrød omhyggeligt anbragt på en tallerken og skal til at sætte tænderne i maden, da jeg taber tallerkenen ned i skødet.

Jeg har aldrig slået nogen.

Jeg har aldrig købt nytårsfyrværkeri.

Jeg har aldrig spillet golf. Aldrig har jeg været på månen.

Helst køber jeg økologiske varer ud fra ideen om, at jeg ikke har råd til at støtte kemikaliefabrikkerne og tilsætningsstof industrien. Sodavand og slik har jeg ikke købt til mig selv siden ungdommen, bortset fra lidt chokolade og is med mellemrum.

Familien Andreassen

Min biologiske far var transportarbejder og hed ifølge Højdevang Sogns Kontramini-sterialbog: Søfyrbøder Aage Marius Andreassen f. 1914 - 19. august i Hammel sogn. Hustru Ragnhild f. Riechter f. 1921 20. juni i Rosenvængets sogn på Østerbro. Ragnhild Andreassen døde 10.11.1977. Aage Marius Andreassen døde den 7.8.1995 i Kalundborg. Tak til Christina S. Morsing. Sognepræst, Bregninge-Bjergsted-Alleshave pastorat.

Forældrene boede da jeg blev født med deres børn i et lille træhus på adressen: Røde Mellevej 94, Have 104. Mange tak for oplysningerne om mine søskende til Nina Lauridsen, Frelsens Hærs eftersøgningstjeneste. Viet blev de på Københavns Rådhus 1943 - 19. maj. Af anamnese (sygehistorie) protokollen fra Sundby fremgår det, at jeg er mors femte levende barn. Deres hus beskrives i sygehistorien som værende på to værelser beboet af seks familiemedlemmer. I 1955 var de flyttet til Torpe Alleshave. Torpe i Alleshave er en meget lille landsby i Alleshave området i Bregninge sogn, et sogn i Kalundborg Provsti.

Af skemaet: *Oplysninger til brug for Københavns magistrat ved fastsættelse af børnebidrag*, dateret 20. august 1952 fremgår det:

1952: Faderen er i dag afmønstret S/S Nina Dan og skal gå 12 karensdage inden han får understøttelse. Moderen tjener 104 kr. ugentlig hos Tidemann”.

Når far havde arbejde, blev mor hjemmegående og passede mine ældre søskende.

Landbruget, industrien og skibsfarten har altid hørt til de store produktive erhverv i Danmark.

Som søfyrbøder, eller med et lidt mere moderne udtryk: motormand, har far arbejdet på dampskibe, eksempelvis S/S Nina Dan og han var organiseret i Søfyrbødernes Forbund i Danmark. Nu Dansk Metalarbejderforbund; Metal Søfart.

Dampskibenes tid udrinder for dansk søfarts vedkommende, i omkring 1950erne. Titlen søfyrbøder forsvandt i 1981 ved skibsassistentstillingens oprettelse, hvorved også stillingerne som donkeymand, motormand og smører forsvandt. Tak for oplysningerne til Jannik Hartrup - Museumsinspektør, M/S Museet for Søfart, Helsingør.

En stripper (nej. Grisebasser, ikke det) er en tobaksarbejder(ske), der udfører stripning, fjerner midterribben i tobakkens enkelte blade.

Timånedersdagen var, ifølge Fattigvæsenet - en oversigtsartikel, det sted, hvor moderen til børn udenfor ægteskab opholdt sig 10 måneder før fødslen. Dersom der skete moderen noget, var det i den kommune barnet var forsørgelsesberettiget. Dette begreb blev indført for at undgå gravide kvinder blev kasteboldt mellem forskellige landsogne, hvor hun endnu ikke havde opnået ret til forsørgelse.

Rosenvængets kirkebog 1921 fødte kvinder, opslag nr. 193.

Min biologiske mor hed Ragnhild Louise Richter, f. 21/6 1921 Marstalsgade 46 st. tv. Hendes forældre var: Separeret Stripper Ellen Elisabeth Karen Pedersen f. Kristensen i Flakkebjerg sogn, 1894 24/4, 27 år og udlagt barnefader Former Gustav Adolf Richter, Marstalsgade 46.

Mange tak til Kaj Cedersted.

Ragnhild havde en yngre broder: Holger Jørgen Peter Richter.

Den 15.10.1955 tilflytter de fra Lindely, Kimmerslev, Borup-Kimmerslev kommune til Torpe Alleshave.

Den 1.5.1963 fraflytter de Torpe til Aavang Frugtplantage, Fjellebo, Stigsbjergby pr Mørkøv.

Bedsteforældrene

En forkarl er en karl som deltager i arbejdet på en større gård samtidig med at han har ansvar for arbejdets udførelse og for kontrol med de øvrige karles arbejdsindsats er i rangordenen placeret over de andre karle, men under forvalteren. Altså en mellemleder.

Jernit er en avlsgård under Frijsenborg Gods i Favrskov Kommune i det midtjyske.

Aage Marius Andreasen:

Hammel kirkebog (1911-16) opslag 19 side 18 1914, fødte drenge:

Født 19. august 1914 på Jernit, Hammel sogn, Gjern Herred. Aage Marius Andreasen. Forældre: Forkarl Mogens Andreasen og hustru Nielsine Johanne Thomsen paa Jernit født 19/8 14.

Vellef sogn, Viborg amt. fødte kvinderkøn, Opslag 83, 1879

Nr. 2 født 13. januar: Nielsine Johanne Thomsen, døbt i kirken 2den juni 1879.

Forældre: Forpagter Jens Peter Thomsen og Karoline Nielsen, 32 år, Tostrup.

Aage Marius Andreasen var den yngste i en børneflokk på syv.

Mange tak for oplysningerne til Jens Weinreich, Bjergsted Lokalhistoriske arkiv.

Abortiv (lat. abortivus for tidlig født): ufærdig, ikke naaet til fuldstændig Udvikling; afkortet.

Klinisk Ordbog. / : Redigeret af Knud Secher, 1937.

Langt de fleste graviditeter og fødsler i Danmark er, statistisk set, normale fremgår det eksempelvis af Fødselsregisteret 1997-2001 udgivet af Sundhedsstyrelsen, 2013.

”Den gennemsnitlige længde for en graviditet er nærmere 283 dage og ikke 280 dage, som man i Danmark bruger som udgangspunktet for beregning af terminsdagen”, skriver Helle Duun Bjerregaard i artiklen Terminsberegning i Tidsskrift for Jordemødre 2002, nr. 3. Altså 40 uger, ”regnet fra sidste menstruations første dag. Der er lægelig tradition for at angive graviditetslængden i uger efter den sidstnævnte dato”, skriver Den store Danske i artiklen om graviditet.

Noget uklogt lod jeg mig føde længe før den danske velfærdsstat blev etableret og før end børnepengene blev udbetalt til forældrene. Børnechecken kom i 1983.

Fødslen blev en yderst uventet oplevelse. Jeg havde ellers planlagt at være i den varme, livgivende livmoder resten af vinteren og det meste af foråret, mens jeg havde travlt med at vokse og udvikle mig. Den gik ikke, Granberg.

Jeg nedkom otte uger for tidligt til verden, endda som den uønskede lilleput.

I Danmark fødes ca. 7,3 % af en årgang for tidligt, dvs. ca. 4500 børn, oplyser Dansk Præmatur Forening i pjecen: Født for tidligt.

Hver 3. fødsel, der går i gang for tidligt, gør det p. g. a. svangerskabsforgiftning, også moderkagen kan nogle gange holde op med at fungere optimalt, eller når vandet går for tidligt. Fødsel er det eneste, som kan få svangerskabsforgiftning til at forsvinde igen.

Ved en fødsel skabes der liv. Min sociale status kunne uden større besvær bestemmes med det samme, idet jeg kom på varместue.

Rigshospitalet, der har sit eget arkiv, kunne i 2017 fejre 260-års jubilæum.

Mors fødejournal for mig ligger dog på Rigsarkivet: 1675 Rigshospitalet Fødeafdelingerne A 1910-1969 Fødejournaler. 1952 301-450 nr. 348. Af denne fremgår det at to af hendes børn blev født i hjemmet.

Behandling af tidligt fødte børn på Rigshospitalet i perioden 1955–2007. / : René Mathiasen et al. Bibliotek for læger, december 2008.

Jeg har kun grund til at takke personalet på de to hospitaler, der holdt mig i live.

Fødslen og hjemmedåben 1952

Fødeafdelingen på Rigshospitalet hedder Obsterisk Klinik. Denne tager sig af gravide, fødende og barslende kvinder og deres familier.

Duer ikke, væk. Allerede en uge efter fødslen.

"Du blev født den 29.2.52 kl. 22:30.

Du var 42 cm lang og du vejede ved fødslen 1450 gram. Den 1.3.52 blev din mor og dig indlagt på Rigshospitalet, og var indlagt indtil den 8.3.52, hvorefter du blev overflyttet til Sundby Børneafdeling mhp. anbringelse på Børnehjem".

Mange tak for oplysningerne til Susanne Mårtensson, Klinikledelsessekretær.

Jeg kom ikke engang hjem i min kommodeskuffe.

42 cm. lang

42 cm. Vi lader den lige stå på skærmen et øjeblik.

Jeg var altså en anelse længere end et A4 ark ved fødslen. Jeg kunne være i en mu-lepose. Jeg var tre cm. kortere end L. Niensens boghistoriske klassiker: Dansk typogra-fisk Atlas 1482-1600. Med tiden indhentede jeg noget af det forsømte og voksede til 182 cm.

Jeg er hjemmedøbt 1. marts 1952 på Rigshospitalets fødeafdeling af pastor Lissner.

Jeg er hjemmefødt fredag den 29. februar 1952 på adressen Røde Mellemvej 94, Have 104 på Amager og dagen efter indlægges jeg sammen med min mor på Rigshospitalets fødeafdeling A og hjemmedøbes i Rigshospitalets fødeafdeling. Jeg blev som alle andre for tidligt fødte børn anbragt i kuvøse (varmekasser). Fødeafdeling A mors patient-nummer: 335-A-1952. På hospitalet ligger de større præmature børn i varmekasser, de mindste i en kuvøse. En kuvøse, fransk rugekasse, er en lukket varmekasse med en madras i bunden og med gennemsigtige sider som et spædbarn anbringes i for en periode hvis det er født for tidligt eller er svageligt; varme, ilt, lufttryk og fugtighed kan reguleres efter barnets behov.

Ved hjemmefødsler dengang var det normalt en eller flere af nabokonerne der hjalp til under fødslen, specielt hvis der ikke var råd til at betale en læge eller en jordmoder.

Jeg har altså været mindre end tre timer i alt i mine forældres hjem.

Jeg tror, at der er sket følgende: Jeg er nedkommet som en tyv om natten. Mor som var alene hjemme sammen med sine børn, har været meget overrasket over fødslen som var gået i gang uden veer. Da mor er kommet sig over fødslen, har hun tænkt:

det var bare for meget. En af de tilstedeværende sendes ned til den nærmeste telefonboks og tilkaldte en ambulance.

*Rigshospitalets fødeafdeling, 1960
Topografisk samling, København, 4°, Blegdamsvej, 9, Rigshospitalet, interior, 2*

I mellemtiden beslutter mor, at jeg skal bortadopteres. Vi ankommer til Rigshospitalet kort tid efter midnat ved et tiden.

Nå, hvad har du så lavet i dag, lille ven?

Mit sulthormon var heldigvis veludviklet. Sovet det meste af dagen, været flink til at spise, fået skiftet bleer og foretaget mine første abstrakte arkitektoniske undersøgelser: kikket op i loftet.

Den gennemsnitlige indlæggelsestid på fødeafdeling A var i 1950 næsten 11 dage, fremgår det af Betænkning angående Rigshospitalets bygningsmæssige forhold : afgivet af den af Undervisningsministeriet den 8. januar 1947 nedsatte kommission i 1952.

Allerede efter en uges forløb fik jeg at vide, at jeg skulle ikke ligge og fjedre den på Rigshospitalets kostbare madrasser.

Jeg var alt for lille og formodentlig for plejekrævende til at med det samme blive udskrevet til et almindeligt spædbørnshjem, så efter bare en uges indlæggelse på Rigshospitalet overføres jeg til Sundby hospital, nu Amager hospital.

Samtidig med min indlæggelse på Sundby Hospital brød den store polioepidemi ud i København. Bogen, Polio: historien om den store polioepidemi i København i 1952. / : Paul Warwicker. Gyldendal, 2006, er formodentlig den eneste fremstilling af Rigshospitalets historie i denne periode.

For fuldstændighedens skyld skal romanen Vinterbørn af grafikeren Dea Trier Mørch (1941-2001) om fødeafdelingen på Rigshospitalet nævnes. Den udkom første gang i 1976.

Adoptivforældre stod ikke i kø i mit tilfælde. Adoptionen trak ud. Først efter syv år, i 1959, blev jeg adopteret.

Også Bettys far, grovsmed Karl Petersen, var i sin tid adopteret fra et glædesløst børnehjem i Nakskov.

De følgende sundhedsmæssige oplysninger skal tages med forbehold, fordi jeg ikke er sundhedsuddannet.

Sundby hospital, 1952

Sundby hospitals børneafdeling 1960

Sundby hospital, Nu: Amager hospital blev, ifølge Rigsarkivet, bygget i 1894 som Tårnby forsørgelsesanstalt (svarende til en fattiggård). I 1902 blev Sundbyerne en del af Københavns Kommune, og anstalten blev omdannet til Sundby hospital. Nogle af patientjournalerne fra børneafdelingen ved Sundby hospital (1933-1994) er i Københavns Stadsarkiv, herunder min.

Hvorfor jeg i lægeerklæringen fra Sundby omtales som udøbt dreng, for stå hen i det uvisse. Lægerne på Sundby Hospital havde ifølge lægeerklæringen kontakt til kollegerne på Rigshospitalet.

En god appetit har jeg altid haft. Jeg følte det, som var jeg i paradys. Maden blev hældt direkte ned i mig Da jeg ankommer til Sundby vejede jeg 1510 g., var jeg i kuvøse og fik modermælk som sondemad. Fra slutningen af marts er modermælken erstattet af en modermælksersatning. Da jeg bliver udskrevet den 11. juni 1952, vejer jeg hele 4.480 g.

Under min indlæggelse på Sundby kontaktede min mor en af socialrådgiverne på hospitalet, som kortfattet refererer møderne:

”Sundby Hospital

København, den 26/3 1952

Udøbt dreng Andreassen stue 18.

Moderen henvender sig med ønsket om at bortadoptere barnet. Har i forvejen 4 børn, og økonomien er meget dårlig.

Henviser til Mødrehjælpen.

Hvis adoptionssag er påbegyndt ved udskrivningen, vil mødrehjælpen anbringe barnet.”

Måske var det alligevel lykkedes mig at charmere forældrene.

Den 4/4 1952 refererer socialrådgiveren:

”Holger Andreasen. Stue 18.

Gentagne gange besøg af moderen.

Forældrene er nu blevet enige om, at de alligevel ikke nænner at bortadoptere barnet, men vil tage det hjem, når det skal udskrives.”

Den 30/4 1952 skriver mor på maskine til socialrådgiveren på Sundby hospitals brev-papir:

”Undertegnede fru Ragnhilde Andreasen erklærer herved at have frafaldet mit ønske om at bortadoptere min søn Holger, f. d. 29/2 1952, og det er min mands og mit ønske at få barnet udskrevet til hjemmet, når opholdet på Sundby Hospitals børneafd. er afsluttet.”

Og dog:

Udateret brev fra mor til socialrådgiveren:

”Vil De være så venlig at sørge for, at vores søn Holger Andreasen bliver anbragt på børnehjem, så skal der blive betalt for hans ophold, da vores økonomi ikke tillader at vi tager ham hjem det første år.

Jeg er begyndt at arbejde, så jeg har næppe tid til at tage over, at tale med Dem, og det er ikke sikkert, at vores ægteskab bliver ved med at holde, så jeg ser mig ikke i stand til at tage drengen hjem, da jeg ikke kan gå på arbejde fra et spædbarn. Jeg er ked af at måtte skuffe Dem med hensyn til at tage ham hjem, men jeg synes, at det er det bedste, der er at gøre i øjeblikket. Det er ikke meningen, at han skal bortadopteres, men at han skal hjem efter 1-1 ½ års forløb til vi er kommet over denne krise, vi nu har. Vi skal gennemgå nogle reparationer på vores hus, inden han kan komme hjem. Her er både for koldt og fugtigt, med hensyn til Mødrehjælpen har jeg ikke haft tid til at gå derind. Jeg har været for oprevet til at kunne samle mig om at foretage mig noget rigtigt. Vil de være så venlig at sende mig et par ord om sagens gang.”

Faders vilje?

Far var tilsyneladende arbejdsløs fra min fødsel og frem til begyndelsen af maj 1952.

Rederiet J. Lauritzen oplyser til Børnenævnet, at fra den 3. maj 1952 er far forhyret på s.s. Ninna Dan til 26. juni.

Den 19. maj 1952 skriver socialrådgiveren til Københavns Kommunes Børneværn:

"Hoslagt fremsendes indstilling vedrørende Holger Andreasen, f. d. 29/2 1952 på Rigshospitalet [sic]. Han er født for tidligt og derfor overflyttet hertil d 8./3 1952.

Den 10. ds. har man modtaget et brev fra moderen med anmodning om bistand til at få barnet anbragt på et børnehjem mod betaling, da hun og faderen på grund af dårlige boligforhold, økonomiske vanskeligheder og moderens udeerhverv ikke ser sig i stand til at tage barnet hjem. Endvidere antydes en eventuel skilsmisse.

Som yderligere oplysning skal man anføre: 2 uger efter barnets indlæggelse her henvendte moderen sig hos nedennævnte socialrådgiver og anmodede om bistand til at få barnet bortadopteret. Som grund for dette ønske anførte hun dels dårlige økonomiske forhold, dels at hun allerede havde født 4 børn, af hvilke den første var død et halvt år gammel. De andre børn er Mogens Holger, f. 24/12 1943, Kirsten Elisabeth, f. 8/6 1956 og Elsebeth Mary, f. 27/11 1947. Faderen var angivelig enig i, at barnet skulle bortadopteret. Man forklarede, at der ikke kunne blive tale om bortadoption, før det i løbet af et år eller halvandet var konstateret, at udviklingen var normal, og moderen frafaldt senere sit ønske om bortadoption.

Om sine økonomiske forhold forklarede moderen, at familien sad meget hårdt i det, dels var manden arbejdsløs, dels mistede de angiveligt alt, hvad de ejede, ved en ildebrand for 2 år siden. Moderen virker udslidt, forsagt og temmelig stillestående. Faderen har man ikke talt med. Ingen af forældrene har besøgt barnet.

Man har forklaret moderen, hvilken hjælp der eventuelt ville kunne opnås gennem det offentlige og gennem Mødrehjælpen, ligesom man har drøftet spørgsmålet om sterilisation. Efter nærmere overvejelse besluttede moderen sig til at søge at få denne operation foretaget, men hun udeblev fra den aftalte tid i mødrehjælpen.

Da man for 1 uge siden meddelte forældrene, at barnet nu kunne udskrives, modtog man ovennævnte brev. Moderen anfører, at det ikke er meningen, at barnet skal bortadopteret, men at det skal hjem om 1 ½ år, når forældrene er over den krise, de for tiden befinder sig i.

Barnets helbredstilstand kræver ikke længere hospitalsindlæggelse, hvorfor man vil være taknemmelig for en hurtig behandling af sagen."

Børnenævnet i København reagerede hurtigt i mit tilfælde.

Børnenævnet i København indberetter i henhold til lov om offentlig forsorg § 155 til landsnævnet for børneforsorg: Hvilken dato har nævnet taget beslutning om barnets endelige fjernelse? 4. juni 1952.

Status d. 7/6-1952

"Barnet ligger som plejebarn i afdelingen."

Den 11/6-52 noterer socialrådgiveren:

"På grund af de fattige forhold i hjemmet imødekommer børneværnet forældrenes ønske og anbringer barnet på børnehjem. Børneværnet overtager herefter forældremyndigheden, og der er i dag givet løfter om at fremskynde sagen mest muligt."

Status d.12/6-1952

"Børneværnet overtager forældremyndigheden over barnet. Udskrives."

Sammenfatning af lægeerklæringen:

Født 8 uger for tidligt.

Fødselsvægt (F.V.) 1450, Længde (L) 42 cm.

Skreg straks godt igennem. Siden været i kuvøse (couverse). Har været flink. Oplysning om ernæringen mangler. Ved udskrivelsen vejer barnet 1560 gram, er let icterisk (gulstot). Navlen knapt lægt, afføring pæn, sædet pænt.

Obj: (Objektivt): Lille a.t.n.(ante tempus natus = for tidligt født) præget barn. Er let icterisk (gulstot).

I øvrigt pænt barn.

Ydre kranie: Naturligt. Fontanelle måler 1 x 1 cm *)

Øjne, pupilf.: Naturlige

Tg., Fauces**)

St. c. et p: Naturligt (hjerter og lunger).

Abd.: (Abdomen): Naturlig. Navlestedet pænt, lægt.

Extr: (arme og ben): Naturlige

Genit.: (genitalia). Testis ligger lige indenfor annuli

*) Det spæde barns kranie er ikke helt sammenvokset, og du vil kunne mærke, at knoglerne flere steder på hovedet er adskilte. Det tydeligste sted er "den bløde plet" lige på issen. Har barnet ingen eller kun lidt hårvækst, vil du kunne se fontanellen bevæge sig op og ned, det er barnets pulsslag, du kan se.

Det er hensigtsmæssigt, at kraniet kan give sig, dels fordi det kan klemmes sammen under fødslen, så hovedet lettere kan komme gennem fødselsvejen, og dels fordi det giver plads til, at hjernen kan vokse.

Over fontanellen er der en tyk, stærk bindevævshinde, så det er ikke spor farligt at røre ved den bløde plet. Du kan roligt gubbe den godt med et håndklæde efter bad og ligeledes frisere barnet med en kam.

Fontanellen på issen lukker, når barnet er omkring 1½ år, de øvrige sammenføjninger lukker tidligere.

***) den øvre, snævre del af svælget i halsen, deraf svælg, strube, hals (både om den indvendige og den udvendige del af denne)

Mange tak for oversættelse og tolkning til

Susanne Mårtensson

Klinikledelsessekretær, Obstetrisk Klinik, Afsnit 4031

Den 7. juni 1952 er jeg vokset til 55 cm. og ved udskrivningen vejer jeg 1560 g.

Jeg var med andre ord nu ti cm. længere end Dansk typografisk atlas og vejede cirka det halve af denne enorme moppedreng.

Fra den 8. august og fremefter er far forhyret på s. s. Linda Dan og sejler ud af historien.

Jeg fik desværre ikke sagt ordentlig farvel til familien Andreasen og glemte det eneste jeg ejede: min dåbsattest. Både Lotte og Betty er født på Rigshospitalet.

Lotte i 1954 og Betty i 1941. I min adoptionssag i Rigsarkivet er der et kopi af Lottes dåbsattest, men min er fraværende.

Jeg har ikke skrevet denne del af historien for at nedgøre familien Andreasen på nogen måde. Alene forklaringen om familiens dårlige økonomi og boligforhold som årsager til bortadoptionen er acceptabel nok for mig.

Jeg var ved min for tidlige fødsel tilsyneladende helt ude af statistisk og forskningsmæssig rækkevidde.

Født på skuddagen. Midt under Korea-krigen, i begyndelsen af den kolde krig.

Den kolde krig og den hysteriske amerikanske Mccarthyisme eller den anden amerikanske kommunistforskrækkelse gjorde alle kulturelt fattige. For slet ikke at snakke om de stadig stigende militærudgifter under den kolde krig. Forsvarsbyrden sikrede, at det militærindustrielle kompleks i Vesten blev en stat i staten, specielt i forhold til efterretningstjenesterne.

1950'ernes husgeråd m.m. er godt og grundigt beskrevet i Dansk Husmoderleksikon, 1951-1952.

Mine senere problemer med synet, hjernen, nerverne og motorikken kan skyldes den alt for tidlige fødsel. Min mor har ikke har været undersøgt under graviditeten, hvilket er så vidt jeg ved, ikke almindeligt. Graviditetslængden er derfor efter sigende ikke oplyst til Rigshospitalet.

Årsagen til nedsat syn hos ekstremt tidligt fødte børn er ofte hjerneskader. Det viser et opsigtsvækkende dansk studie. Hidtil har man gået ud fra, at det først og fremmest skyldtes skader på børnenes nethinde, kaldet præmaturitetsretinopati (ROP). Men nu viser en ny dansk undersøgelse, at årsagen mange gange ikke skal findes i øjnene, men i hjernen. Undersøgelsen er gennemført i et samarbejde mellem Glostrup Hospitals øjenafdeling og Rigshospitalets øjen- og neonatal afdeling og er et led i Carina Slidsborgs ph.d.-studie, som hun netop har afsluttet, refererer Sybille Hildebrandt i videnskab.dk, 12. juni 2012. Det er i 2015 stadig hjernebettinget synsnedsættelse, der er den hyppigste årsag til synshandicap, dokumenterer Synsregisteret i sin Årsberetning 2015.

Ifølge Betænkning vedrørende børneforsorgen og mødrehjælpen, er der, ”almindelig enighed om, at for tidligt fødte børns fysiske og åndelige udvikling er forsinket gennem de første 2-3 år, samt at hyppigheden af svære psykiske forstyrrelser er relativt høj, gennemsnitlig i flere undersøgelser forekommer sådanne forstyrrelser hos 5,5 pct. af for tidligt fødte børn. Ligeledes er nervøse forstyrrelser hyppigere, ligesom for tidligt fødte børn hyppigere har taleforstyrrelser og læsevanskeligheder. I de fleste tilfælde indhentes forsinkelsen, men det er usikkert hvornår, ligesom man ikke ved, om der er direkte relation mellem fødselsvægt og senere intellektuel udvikling”.
Spædbørn

”Spædbarnet har behov for både kærlig omsorg og for sanseindtryk af forskellig art, som kan opnås gennem barnets sociale kontakter, hvis disse opfylder nogle nødvendige kvantitative krav. Den voksne må gå ind i samspillet på barnets vilkår, dvs. vedkommende må rette sig efter barnets behov og stå til rådighed i dets vågne perioder. Undersøgelser af spædbørns totale søvnlængde pr. døgn viser, at de allerede i de to første uger kun sover 16 timer, og i alderen mellem 3 og 5 måneder er dette tal faldet til 14 timer. Eftersom det spæde barns vågenhedsperioder ydermere ikke kan »programsættes«, men dukker op i småbidder med uregelmæssige mellemrum dag og nat, er pasningen yderst tidskrævende og belastende. Men et udviklingsfremmende samspil handler ikke kun om tid, men også om kontaktens indhold og kvalitet. De voksne må have ressourcer og overskud til at indleve sig i barnets situation, de må være i stand til at kunne registrere og fortolke barnets signaler og til at handle på en passende måde i overensstemmelse hermed. Kun således kan det nære sociale samspil blive et gensidigt forhold, hvor barnet oplever tryghed.

Allerede i det første halve leveår giver barnet udtryk for, at det kan genkende de vante kontaktpersoner. Gradvist udvikler dette sig til, at barnet begynder at skelne mellem og reagere forskelligt på bekendte og ubekendte personer. Omkring 7.-8. levemåned begynder de fleste børn at udvise forbehold og frygt for fremmede. Denne angst må betragtes som et symptom på, at der i denne periode sker en overordentlig væsentlig proces i barnets sociale og følelsesmæssige udvikling. På dette tidspunkt sker der en kraftig udvikling af det lille barns tilknytninger til andre mennesker. De sociale grunderfaringer, som det tilegner sig i forbindelse hermed, har utvivlsomt væsentlig indflydelse på, hvorvidt barnet senere i livet møder andre mennesker med tillid eller mistillid og på dets evne til at knytte sig inderligt til andre. Det betyder med andre ord, at anden halvdel af første leveår er en kritisk og sårbar periode, hvor barnet så vidt muligt må sikres med hensyn til tryghed og stabilitet i dets sociale kontakter”, hedder det i Betænkning om barselsorlov afgivet af et af Ligestillingsrådet og Børnekommissionen nedsat fællesudvalg og kommenteret af de to organer. 1978. Betænkning nr. 846)

Det var koldt på min fødselsdag midt om vinteren. I København på denne dag var der, ifølge Danmarks Metrologiske Institut, tåge hhv. om natten og formiddagen. Der var intet nedbør og der var vindstille til svag vind. Temperaturen lå på 2 grader om morgenen, 4,8 grader om eftermiddagen og 3,4 grader om aftenen.

I kalenderen er dagens navn: Øllegård. Det ligner ikke et helgennavn og er det heller ikke. Skuddagen kom ind efter den kirkelige reformation. Hun var en fiktiv person i en af Holbergs komedier. Fødselsdatoen er sjælden. Jeg blev som skudårsbarn en gang om året mindet om, at jeg var anderledes, speciel, i forhold til andre børn. Hvad skete der ellers på min fødselsdag i 1952? Øen Helgoland gives tilbage til Tyskland af Storbritannien.

Fødselsdagene blev i de år, der ikke var skudår fejret 1. marts. På fødselsdagene kom familie, venner og klassekammerater og vi blev trakteret med varm kakao og lagkage. Der var jo koldt udenfor. På mine fødselsdage havde jeg flødeboller med i skole til klassekammeraterne.

Jeg hørte til blandt besættelsestiden og efterkrigstidens store fødselsårgange: Samlet antal fødsler i 1952 : 76 943 oplyser Statistisk årbog 1953.

Drengenavnet Holger er etymologisk svært at danse med. Alle leksika er enige om, at begrebet er oldnordisk. Men så hører enigheden også op. Ifølge Otto Kalkars Ordbog til det ældre danske Sprog (1300-1700) udkommet 1881-1907, er begrebet norsk og har to betydninger: a) drikke alene eller b) drikke det bedste selv, altså en drukmås. Holger er ikke et opslag i Ordbog over det danske sprog.

Ifølge hjemmesiden Navnebetydning, er Holger sammensat af to dele nemlig holm = ø og det olddanske geirr som betyder spyd og herved opnås navnet "Holmgeirr"(olddansk for Holger), der kendes som en dansk kriger der bekæmpede araberne i Nordspanien ved middelalderens begyndelse.

Så den nutidige betydning af navnet Holger kan være kriger eller en stor kriger. Dette stemmer overens med beskrivelsen i Svensk etymologisk ordbok, 1922.

For fuldstændighedens skyld skal det her nævnes, at der er et lærd opslag om Holger Danske i Kulturhistorisk Leksikon for nordisk middelalder 1980 bd. 6 spalterne 634-637 med alle tidlige kilder til historierne om sagnfiguren Holger Danske.

Efter middelalderen har Holger Danske lagt navn til en omdiskuteret opera af F.L.Æ. Kunzen og Jens Baggesen uropført 1789. Det er den første danske opera. Holger Danske har også lagt navn til et eventyr af H. C. Andersen, en modstandsgruppe under besættelsen, en tidlig dansk stumfilm fra 1910 og et nu ophørt tidsskrift.

Terp er et jysk stednavn på en håndfuld små lokaliteter flere steder i det jyske. Desuden bruges Terp også i sammensatte stednavne.

Substantivet Terp kan være afledt af torp, som er en gammel betegnelse for en lille udflytterlandsby.

Mit sammensatte navn er sjældent. Ifølge Danmarks statistiks: Hvor mange hedder... er der to eller færre personer med navnet 'Holger Terp'.

Filmen om Peter Sabroe:

Kampen mod uretten

Måske var filmen teknisk set ikke saa god, men indtrykket, den gjorde, var udslettelig. Der manglede egentlig kun en ting: en indleder, der havde forklaret, at det der forgik i denne film fra Sabroes tid, kunne opleves den dag i dag paa børneforsorgens anstalter.

Drengene i filmen prygles med knut, det faasnoede ankertov. Betegnelsen stammer fra det zaristiske Rusland, hvor den russiske ridefoged brugte den paa bønderne som den danske satte dem paa træhesten. Iøvrigt har den hele verden over været et skattet rodskab overfor slaver, indfødte i kolonierne, forbrydere i fængslerne, mandskab om bord i skibene og endelig i Sabroes Danmark paa børnenes rygstykker paa værgernadets anstalter. Det maa huskes, naar man overværer denne film, som desværre allerede er taget af programmet i København, at alt, hvad der siges i den, er blevet sagt, alt hvad der sker i den, er sket. Det er autentisk altsammen. Herning sogneraad har virkelig brugt flg. vending om et af børnene: „det avtererede plejebarn er nu udlejet.“ Under aandsvageforsorgen passer udtrykket stadigvæk. Avlsgaardens mange hunderede tønder land og gartnerier dyrkes gratis af alumnerne.

Op prygl faar børnene, saa det staar efter af en knut paa ryggen, saa af et spanskrør og af kraftige næver i ansigtet. Render deres vej gør de og fanget ind bliver de af politi og hund som veritable undvegne straffefanger. Hvad der derefter vanket er indespærring i celle, skærvelslagning i enrum og først og fremmest klø. De tildes i rækkefølge. Først funktionæren, der har faaet ubehageligheder fordi ungen rømte, saa læreren, saa gartneren og tilsidst forstanderen. Selvom det skulle ende med, at der flyder blod

ligesom i Sabroefilmen kan man dog altid troste sig med de samme ord som formanden i Flakkebjergs bestyrelse: „vel kommer der blod, naar drengen faar prygl, men det er dog ikke som naar man stikker en gris.“ Altsaa ikke noget at gøre ophævelser over. Men saa fulgte i filmen det, der i mine øjne er om muligt endnu værre, og som gjorde mest indtryk paa mig. Scenen med salmesangen efter forstanderens gennempryglig af barnet. Efter at en medhjælper havde slængt den forslaaede, blødende dreng over nakken og smidt ham ind paa hans seng, plantede den store, tykke forstander, der nu havde faaet sin hævntørst tilfredstillet, sig op foran drengens kammerater, der var blevet tvunget til at overvære diskussionen, og foreslog med salvesfuld rønt afsyngelsen af „Dagen gaar med raske Ljed“. Han selv sang for, men for drengene kneb det. Men saa lod hans manende stemme: „saa synger vi alle med“, og drengene sang: „lykkeligst at hvile paa er fuldent

gerning.“ Den forstander kender overinspektør Skjærbæk. Det er hans favorit ved besættelsen af forstanderembedet. Gulelighed er i overinspektørens øjne et mægtigt plus. Tilknytning til Indre Mission øger endnu mer ansøgerens chancer; og saa sidder Sabroes forstander der som herre over det ene hold efter det andet af stakkels drenge, som behandles efter overinspektørens reglement med fængsel for flugtforsøg, spanskrør og lusinger, alt akkompagneret af salmesang og bønnen og hellig kulde. Den slags forstandere kender ogsaa jeg. De sidder adskillige steder her i landet haade paa drenge- og pigeanstalter, hvor børnene ingen andre har at klage til end hr. Skjærbæk, som er den, der har anerkendt deres tyranner.

„Jeg vover at paastaa“, siger Sabroe, „at om der kun var et barn i landet, der led uret, var der al grund for offentligheden til at føle sig opskræmt, hvis det barns klage ikke naaede frem til vedkommende myndighed, saa det kunne faa sin ret.“ Jeg gør Sabroes ord til mine, og tilføjer, at der er mange saadanne børn, mange flere end offentligheden aner. H.

En brevveksling

I diskussionen om pryglestraf bringer vi her en brevveksling mellem en far og hans datters skoleinspektør

Hr. skoleinspektør . . .

Jeg har tænkt over det i en ugestid, og er nu kommet til det resultat, at jeg ikke kan forsvare at undlade en henvendelse til Dem.

Min datter og to andre piger blev en dag kaldt op til viceinspektøren, som tog et spanskrør frem. De tre piger blev selvfølgelig meget bangte, den ene begynte at græde, men en af dem fik dog taget sig sammen til i sin skræk at sige: „Undskyld — vi skal ikke gøre det mere!“ Og de slap med firkædningen.

Jeg ved imidlertid, at det som det vir-

kkelig skulle ske, at min datter kom hjem og havde faaet af spanskrøret, saa ville jeg ikke betænke mig paa at anlægge et personligt besøg hos den paagældende viceinspektør eller paa at drøge sagen offentligt frem. Hvis jeg gav viceinspektøren bare eet røg af spanskrøret, ville det være voldelig overgreb, og jeg ville blive straffet efter loven derfor, skønt jeg selv ville mene, at hans overgreb ved at slaa børn med spanskrør var langt mere brutalt.

Skulde viceinspektøren unidskyldt sig med, at han kun har taget spanskrøret frem som trusel, ja, saa maa jeg betænke, at en mand, som benytter sig af en saa upædagogisk fremgangsmåde, indtager en saadan stilling. Det er langt mindre end fejgt at indjage børn, som man har magt over, angst paa en saa-

Under børneforsorgen, 1952-1959

De rige og velhavende i Danmark har altid været en minoritet.

Er der sket sociale forbedringer i Danmark, har de kun fundet sted, fordi undertrykte gennem faglig organisering og kamp har skabt det politiske grundlag for forbedringerne.

I oldtiden frem til og med landskabslovene i begyndelsen af middelalderen skulle familien selv forsørge deres fattige medlemmer. Efter kristendommens indførelse overtog klostrene til en vis grad forsørgelsen af fattige. Efter reformationen og enevældens indførelse var det godsejerne og præsterne som skulle administrere fattigvæsenet. Til trods for en omfattende kontrol med de fattige som starter omkring år 1800, kom magthaverne aldrig af med selve fattigdommen. Og de fattige er her stadigvæk og som altid er det et fordelingspolitisk spørgsmål.

Den danske børneforsorgs historie har i det sidste århundrede været præget af tre idealistiske personligheder: digteren Jeppe Aakjær og socialdemokraten Peter Sabroe før første verdenskrig samt journalisten Ellen Hørup i årene under og efter besættelsen, hvor hun bl.a. udgav tidsskriftet Forældrebladet, hvis indhold ikke er for folk med sarte nerver.

Et par tegnere havde også et godt øje til de fattige: Robert Storm Petersen og Anton Hansen.

I 1949 havde en film om Peter Sabroe, Den store uret, premiere, og den blev anmeldt i Forældrebladet af Ellen Hørup. Hun brugte anmeldelsen til en kritik af forsorgen: Man hersede stadigvæk med riset i den ene hånd og biblen i den anden - godt understøttet af overinspektøren selv. Anmeldelsen gave anledning til en hel del omtale i den københavnske dagspresse, fortæller historikeren Anette Faye Jacobsen i artiklen: Kontrol og demokrati : træk af dansk børneforsorgs historie 1933-1958, fra efteråret 1989, nogenlunde samtidigt med, at jeg publicerede mit første skrift om Ellen Hørup.

Som en følge af kritikken af opdragelsesmetoderne kom der for større børns vedkommende i 1952 en: Betænkning vedrørende opdragelsesmæssige metoder i opdragelseshjem : afgivet af det af Socialministeriet den 17. januar 1950 nedsatte udvalg om ændring af hustugtsreglementet for opdragelseshjemmene m.v. En ting er teori og politisk ønsketænkning, noget andet hverdagens praksis. Hverdagsliv for børn og unge anbragt uden for hjemmet 1945-1980 er beskrevet af Lene Mosegaard Søbjerg, 2015.

”Indtil 2. verdenskrig lå tilsynet med 300 børnehjem hos 2 inspektører og en overinspektør i staten. I 1941 blev der nedsat et udvalg angående tilsyn på grund af kritik af tilsynet i pressen (!). I 1942 skærpedes det økonomiske tilsyn, og det generelle tilsyn skulle nu gennemføres af 3 inspektører 2 gange årligt og 1 gang årligt af overinspektøren. I perioden 1958-1976 lå tilsynet i Direktoratet for Børne- og Ungdomsforsorgen (et statsligt organ). I forbindelse med bilstandsloven fra 1976 blev en række opgaver lagt i amterne, herunder ansvaret for forsyningen af døgninstitutionspladser samt tilsynet. Her forbliver tilsynet placeret indtil 2007, dog med en lille parentes, hvor god-

kendelse og tilsyn med opholdssteder placeres hos kommunerne i perioden 1993-1998.”

Et ansvarligt tilsyn - et spørgsmål om struktur? / : Susanne Katz et al. Center for afklarende og forebyggende socialt arbejde, 2012.

Overgrebne på anbragte børn og unge fortsatte helt frem til nutiden dokumenteres det bl.a. i Godhavnsrapporten – en undersøgelse af klager over overgreb og medicinske forsøg på Dreng- og Skolehjemmet Godhavn samt 18 andre børnehjem i perioden 1945-1976. / : Maria Rytter. Syddansk Universitetsforlag, 2011.

Magtanvendelsesreglerne i forbindelse med anbringelse af børn og unge har aldrig været defineret i Danmark, dokumenterer Inger Corydon-Petersen i en specialeafhandling, 2015.

Aktuelt findes der Folketingets Socialudvalgs sammenskrivning af Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (Vejledning nr. 3 til serviceloven).

”Social arv defineres som tilegnelsen af viden, holdninger og personlighedstræk gennem et barns opvækstmiljø; dvs barnets overtagelse af forældrenes personlighedstræk og dermed udfoldningsmuligheder.

Det er veldokumenteret, at social og økonomisk belastning i familien har dybe og langvarige virkninger på børns sundhed og velbefindende. Disse virkninger kan måles på lav fødselsvægt, spædbarnsdødelighed, ulykker og ulykkesdødsfald, infektionssygdomme og barnemishandling.”

Social arv – betydningen for graviditets forløb, fødselsvægt og spædbarnsdødelighed Karin Helweg-Larsen. Socialforskningsinstituttet, 1999. ; Arbejdsrapport 18 om social arv)

Når man ikke kender sine biologiske forældre og ved, hvad der biologisk og socialt er nedarvet fra dem bliver det svært at slå rod og alt, bortset fra den obligatoriske skolegang, bliver tilfældigt i livet. I øvrigt indeholder tilfældigheder også muligheder.

Kirkebøger

En kontraminiert bog eller ministerialbog er et duplikat eksemplar af en kirkebog. En kirkebog er en optegnelse eller protokol over forskellige kirkelige handlinger som eksempelvis dåb, bryllup og begravelse. For hvert sogn i Danmark føres der kirkebøger. I enkelte tilfælde føres med kirkeministeriets tilladelse særskilte kirkebøger for flere distrikter i et sogn. Kirkebogsføringen varetages af sognepræsterne med bistand af kordegne og kirkebylærere. Herudover føres der af valgmenighedspræster, døvepræster, fængselspræster og sømandspræster (i udlandet) særlige kirkebøger for visse grupper af personer. Ligeledes føres der særlige kirkebøger for visse institutioner, såsom rigshospitalet og de gamles by i København, fødselsanstalten i Jylland, Aarhus, m. fl. Betænkning om affotografering af kirkebøger m.v. / : afgivet af det af kirkeministeriet den 7. oktober 1958 nedsatte udvalg. 1962, ; betænkning nr. 310)

Den daværende registrering i folkekirkens ministerialbøger er beskrevet historisk i: Betænkning om civilstandsregistrering : afgivet af det af justitsministeriet den 9. juli 1938 nedsatte udvalg, 1951. ; Betænkning, nr. 13)

”Registreringen af fødsler, personnavne, afstammingsforhold, ægteskaber og dødsfald har her i landet lige fra den tid, da der i samfundet opstod trang til en registrering af disse forhold, været knyttet til førelsen af kirkebøgerne. På et meget tidligt tidspunkt begyndte kirken at føre bøger over kirkelige handlinger, dåb, vielser og begravelser m. m., og da disse bøger som følge af den tidligere gældende dåbstvang omfattede alle personer, der fødtes her i landet, var det naturligt, at registreringen af de borgerlige forhold kom til at foregå sammesteds, så meget mere som præsten ofte var den eneste person i sognet, der kunne påtage sig registreringen.

Medens registreringen af de forhold, der ikke knytter sig til kirkelige handlinger, i mange lande nu henhører under borgerlige myndigheder, er den oprindelige ordning bibeholdt her i landet, og kirkebogførelsen omfatter en blanding af kirkelige og ikke-kirkelige forhold. Registreringen i kirkebøgerne finder sted uden hensyn til, om den pågældende person hører til noget trossamfund; hans fødsel, navn og død registreres i kirkebøgerne, selv om der for hans vedkommende ikke er nogen kirkelig handling at registrere.

Der findes ikke her i landet nogen samlet civilstandsregisterlov; de gældende bestemmelser må søges på spredte steder i lovgivningen, og bestemmelserne er for størstedelens vedkommende meget gamle. I kirkeritualet for Danmark og Norge af 25. juli 1685 findes der en bestemmelse om, at der ved hver kirke skal være en bog over alle døde i sognet, og i forordningen om dåben af 30. maj 1828 bestemmes det, at alle fødsler skal anmeldes til præsten og indføres i kirkebøgerne. De nærmere bestemmelser om kirkebøgernes førelse [i 1951] er imidlertid fastsat administrativt, jfr. navnlig kirkeministeriets cirkulære nr. 103 af 14. juli 1926.”

Kirkebøgers aktuelle lovgrundlag er Kirkeministeriets lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald (Anmeldelsespligt ved fødsler og dødsfald) fra 1968, samt, begrænsningerne i arkivlovgivningen:

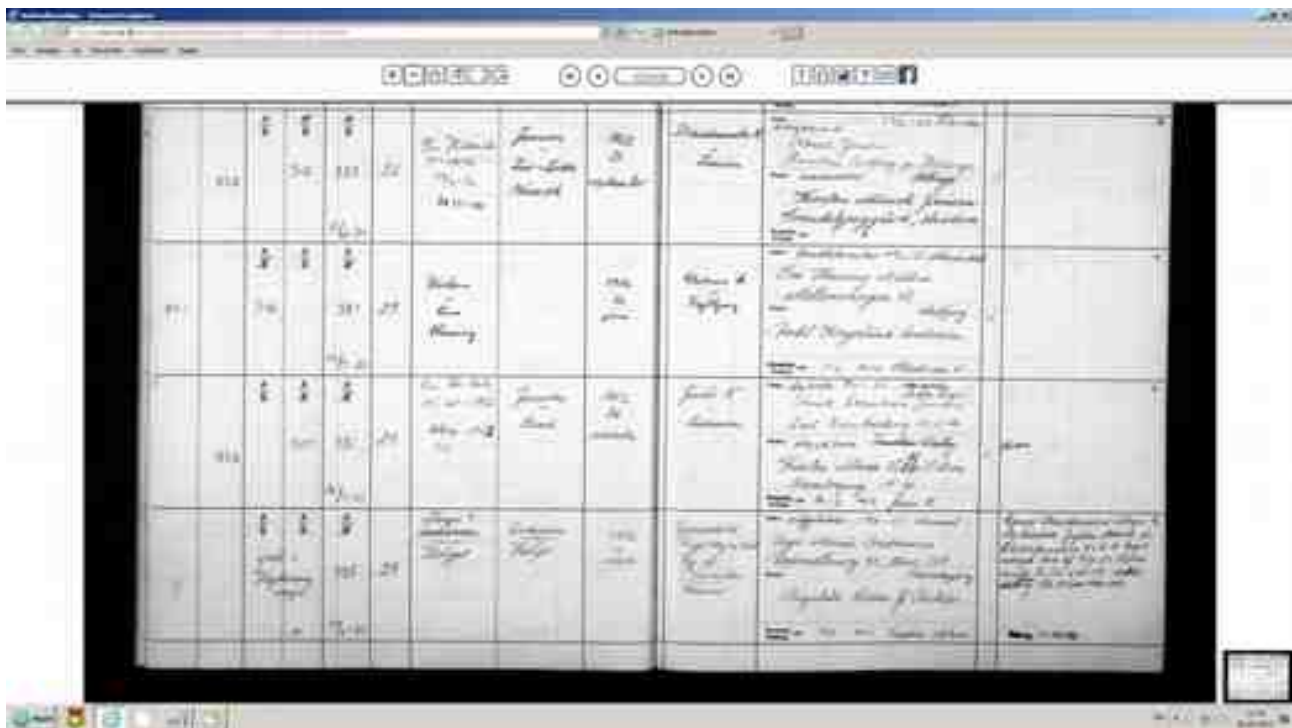
”§ 1. Fødsler og dødsfald, der finder sted her i landet eller om bord i skibe eller luftfartøjer, hvis første ankomststed derefter er en dansk havn eller lufthavn, skal anmeldes til folkekirkens ministerialbøger.

I 2010 foretages følgende ændringer:

1. I § 1 ændres »folkekirkens ministerialbøger« til: »Den Elektroniske Kirkebog og CPR«.)

Resten af lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald handler om, hvem der skal indføre registreringerne.

Nu sker der altså en samkøring af kirkebøgerne og CPR-registret.

Rigshospitalets Præsteembedes Kontraministerialbog. Oplysningerne om Varmestue A og tidspunktet for, hvornår jeg fik mit nye efternavn er nye.

Kendes adoptionsbevillingen ikke, skal man på det nuværende bopælssogn bede om en "fuldstændig udskrift af kirkebogen". Adopterede har to dåbsattester: forældrenes og adoptivforældrenes.

Hvis der for adopterede er to dåbsattester må der også være to forskellige kirkebogsindførsler, hvis oplysninger ikke nødvendigvis er identiske. I mit tilfælde Rigshospitalets Præsteembedes Kontraministerialbog og Højdevang Sogns Kontraministerialbog.

Højdevang Sogns Kontraministerialbog.

Og så fandtes der i Lottes tilfælde en tredje form for dåbsattest: en dåbsattest til offentlig brug. Hvornår den er indført vides ikke, men "De særlige regler om attester til offentlig brug er ophævet, [i 1987] jf. cirkulærets § 31, stk. 2, pkt. 9. Attester til offentlig brug skal således fremtidig udstedes på de samme blanketter som attester til privat brug." Kirkebogsreformcirkulæreskrivelsen: Cirkulæreskrivelse om folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger. CIS nr. 219 af 14.december 1987.

Adoption

Skriftlige kilder til adoptionssager kan ligge i statslige, kommunale (lokal) og private arkiver, først og fremmest i Statens arkiver og i Københavns Stadsarkiv. Statens arkiver omfatter først og fremmest Rigsarkivet og de forhenværende landsarkiver som nu hører under Statens arkiver.

Rigsarkivet og Landsarkiver har udgivet bogtrykte kataloger over deres samlinger. Et sådant mangler desværre for Københavns Stadsarkivs vedkommende.

Københavns kommunens børnehjem og børneoptagelseshjem fremgår af en liste i Københavns Stadsarkivs hjemmeside.

Man skal spørge, spørge og spørge, indtil der kommer et svar som kan bruges til noget.

Kære Holger

I forbindelse med at du har anmodet om aktindsigt i din børneværnssag, har jeg undersøgt sagen og fundet ud af, at din sag muligvis er i vores kælderarkiv og dem har jeg rettet henvendelse til.

De skriver tilbage til mig at der har været vandskade i kælderen, det er ikke fordi at sagerne nødvendigvis er blevet udsat for vand, et langt større problem kan være skimmelsvamp fordi det har stået på over længere tid.

Derfor afventes der nu en redegørelse fra konservatoren med hensyn til svampetallene og derfor har de ikke mulighed for at finde sagen lige nu.

Jeg beklager meget.

Sagsbehandlingssekretær

Rudersdal Kommune.

Adoptionspraksis og regler frem til og med 1958 er beskrevet i Betænkning vedrørende børneforsorgen og mødrehjælpen. Afgivet af det af socialministeriet under 24. maj 1955 nedsatte udvalg, 1960. ; Betænkning, 262), herunder en fremragende artikel: En undersøgelse vedrørende adoptioner i tiden 1. oktober 1958 til 31. marts 1959 ved fuldmægtig cand. polit, Kirsten Rudfeld.

Den nuværende adoptionsvirksomhed, 1960!

”Adgangen til at medvirke ved adoptioner.

Ifølge lov nr. 63 af 1. april 1914 om adgang til medvirken ved anbringelse af børn kræves der for at optræde som mellemmand ved adoption af børn under 14 år, hvor ikke en offentlige myndighed foretager anbringelsen, en autorisation af justitsministeriet. Af offentlige myndigheder, der formidler adoptioner, er der i dag kun tale om børneværnene og mødrehjælpen.”

Hvorfor bør andragernes forhold undersøges?

”I adoptionsloven (lov nr. 140 af 25. maj 1956) er der givet visse regler med hensyn til, hvem der kan adoptere. Det fordres således bl.a., at adoptanterne *er fyldt 25 år*, inden adoptionsbevilling meddeles, ligesom der er fastsat nærmere regler for, hvornår ægtefæller kan adoptere. Herudover stiller loven det som et krav, at adoption alene må gives, hvor den efter foretagen undersøgelse kan antages at være til gavn for den, der skal adopteres, og denne enten ønskes opfostret hos adoptanten eller har været opfostret hos ham, eller der foreligger anden særlig grund til adoptionen. I medfør af den-

ne bestemmelse er der i justitsministeriets cirkulære nr. 196 af 20. november 1956 stillet krav om tilvejebringelse af attester fra 2 troværdige, med andragernes forhold kendte, myndige personer om, at andragerne har evne til at bekoste opdragelsen af barnet, og at de har ført en sådan vandel, at opdragelsen af barnet kan betros dem, af straffeattester for andragerne samt oplysning om disses skatteansættelse. Endvidere skal indhentes en erklæring fra børneværnsudvalget på andragernes bopæl.”

Disse udredelser fremgår af adoptionsbevillingen, i al fald i mit tilfælde.

De nuværende regler om adoption fremgår af Bekendtgørelse af adoptionsloven, 2015.

Som slægtsforsker er det formelt en fordel ifølge de danske arkivregler, om forskeren ikke er handikappet og er et par hundrede år gammel, hvis man ikke kan komme forbi embedsmændenes mure. I praksis er man meget afhængig af en eller flere personer i embedsværket, der kan hjælpe en. Og så er det en god ide i orienteringsfasen, at skelne mellem personalhistorie og slægtsforskning. Skriver man om sig selv eller skriver man om sin familie?

De vigtigste bestemmelser i bekendtgørelse af arkivloven 2016 er:

§ 1. Lovens bestemmelser om offentlige arkivalier gælder for al virksomhed, der udøves af den offentlige forvaltning og domstolene.

Stk. 2. Loven gælder endvidere for anerkendte trossamfunds ministerialbogførelse.

§ 12. Statens myndigheder og institutioner, folkekirken samt anerkendte trossamfund kan kun aflevere deres arkivalier til Rigsarkivet.

§ 22. Arkivenheder, der er skabt eller tilvejebragt af den offentlige forvaltning og domstolene, og som er afleveret til offentligt arkiv, er tilgængelige, når arkivenhederne er 20 år gamle...

§ 23. Arkivenheder, som indeholder oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold, er tilgængelige, når de er 75 år gamle.

§ 28. Folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger, sønderjyske personregistre og borgerlige ægteskabsbøger, som er afleveret til Rigsarkivet, er tilgængelige, når de er 50 år gamle.

Stk. 2. Døds- og begravelsesregistre, som er afleveret til Rigsarkivet, er tilgængelige, når de er 10 år gamle.

§ 30. Enhver kan søge om tilladelse til benyttelse af ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier...

§ 42. En person kan over for et offentligt arkiv fremsætte begæring om indsigt i oplysninger om den pågældende af den art, som er omfattet af lov om behandling af personoplysninger, og som er overført til opbevaring i det pågældende offentlige arkiv.

Stk. 2. Begæring efter stk. 1 skal angive den myndighed, der oprindeligt har behandlet de pågældende oplysninger.

En adoption er et juridisk fastlagt forhold mellem et adoptivbarn og adoptivforældre. Gad vide om jeg selv som seks-syv år overhovedet havde noget og skulle have sagt i den anledning. Lotte fortæller, at den dag hun blev ført bort fra spædbørnshjemmet, skreg hun hele dagen.

Med tvang blev jeg af Københavns Børneværn anbragt uden for hjemmet.

Børn anbragt uden for hjemmet

Antal børn fjernede i h. t. forsorgslovens § 130, stk. 1 eller § 131

1. På grund af barnets karakter eller opførsel.

2. På grund af hjemmets forhold **1952**: 678. Statistisk årbog 1954.

Jeg må have været vurderet som sær allerede som spæd.

1954: Børn i vederlagsfri pleje. Hele landet: 1 725 Statistisk årbog 1956.

Cirka en fjerdedel af de børn, som blev bortadopteret til nye familier havde forældre, der var gift, men som ikke magtede at beholde børnene på grund af dårlige sociale kår.

Børneforsorgsinstitutioner pr. 31. marts 1956 og 1957.

Antal Institutioner: 1956 - 1957

I. Opdragelseshjem

A. ANERKENDTE HJEM, I ALT	344	343
a. Spædbørnehjem (0-2 år)	55	57
b. Hjem for børn i ald. 2-14, 15 år	214	211
Optagelseshjem	42	40
Iagttagelseshjem	5	5
Almindelige børnehjem	136	135
Skolehjem	7	7
Sinkehjem	12	12
Behandlingshjem	7	7
Hjem for åndssvage	5	5

Børneforsorgens centrale administration, **1960**.

”Børneværnet udøves i hver kommune af børneværnsudvalget, i København af børne-nævnet og magistratens 3. afdeling. Københavns Børneværn blev oprettet i 1933 med Lov nr. 181 om offentlig forsorg, der afløste Børneloven fra 1905 og dermed også for-gængerer for Børneværnet, Københavns Værgeråd.”

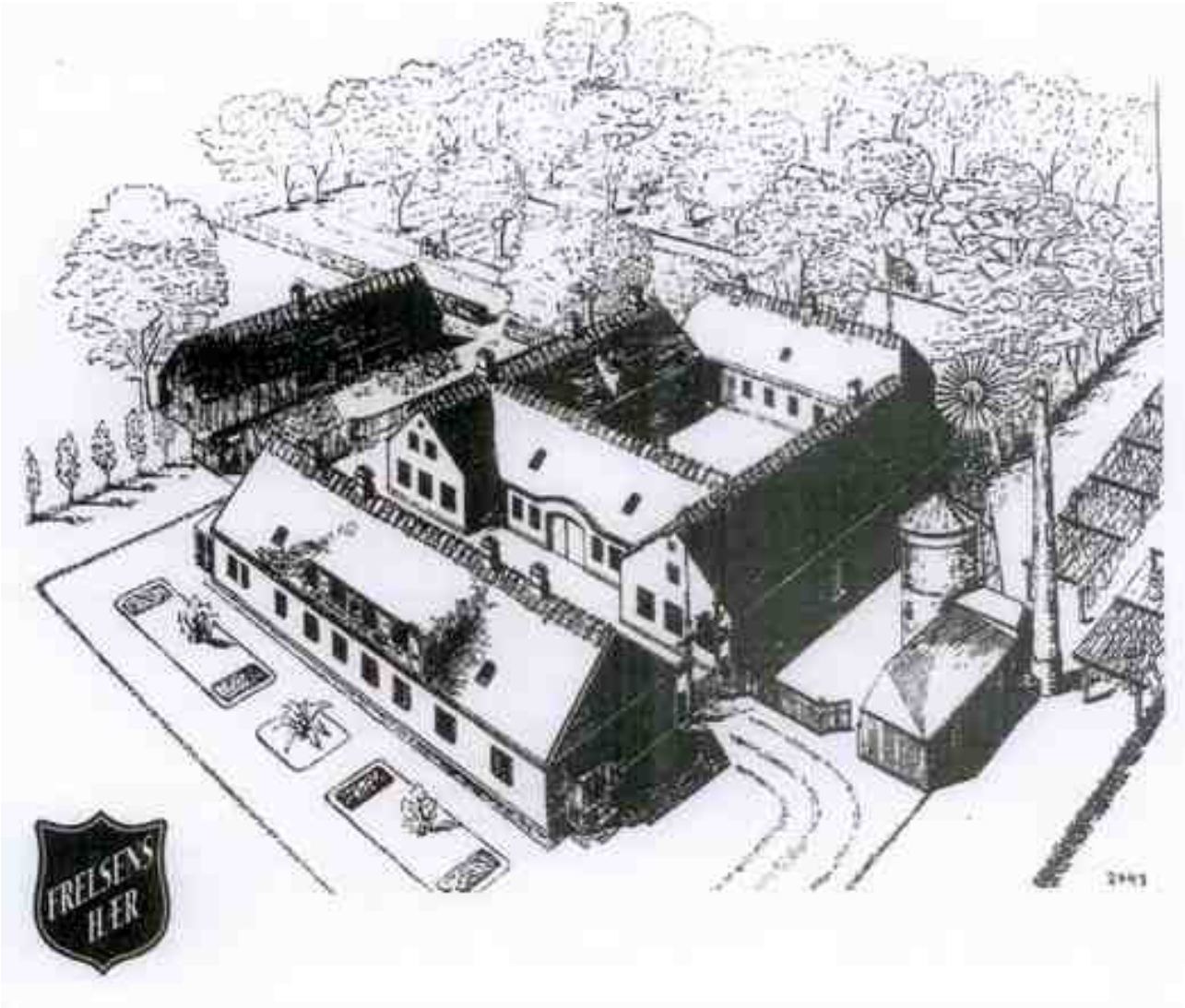
Pr. 31. december 1956 var der i alt 40 926 børn under tilsyn, heraf 9 349 i København, Frederiksberg og Gentofte kommuner, 15 054 i købstadskommunerne og 16 523 i land-kommunerne. Betænkning vedrørende børneforsorgens administration m. v. afgivet af det af Arbejds- og Socialministeriet den 15. oktober 1953 nedsatte udvalg. ; Betænk-ning, 191). Se også: Betænkning vedrørende revision af loven om børne- og ungdoms-forsorg : afgivet af Revisionsudvalget af 1961, 1963; Betænkning, nr. 326)

§130's fulde ordlyd: Stk. 1 Naar Hensynet til Barnets Velfærd kræver det, og fore-byggende Foranstaltninger i Henhold til Bestemmelserne i Kapitel VIII ikke skøn-nes tilstrækkelige, skal D.s.U. – efter stedfunden Undersøgelse i Henhold til Kapi-tel V beslutte Fjernelse fra Hjemmet af et Barn under 18 Aar, naar Barnet 1. har en særlig vanskelig Karakter eller har udvist meget slet Opførsel, og Barnets For-ældre eller andre Opdragere ikke skønnes at kunne magte dets Opdragelse, 2. paa

Grund af Forældres eller andre Opdrageres Lastefuldhed, grove Forsømmelighed eller Mangel på Vilje til at forsørge Barnet eller på Evne til at opdrage det findes at være udsat for Vanrøgt eller Fordærvelse, 3. af Forældre eller andre Opdragere mishandles eller behandles saaledes, at dets sjælelige eller legemlige Sundhed eller Udvikling udsættes for Fare, 4. paa Grund af legemlige eller sjælelige Mangler er trængende til Særforsorg, der ikke kan iværksættes i Hjemmet, saasom naar det er aandssvagt, sindssygt, epileptisk, døvstumt, talelidende, blindt, vanført eller tuberkuløst, og Forældre eller andre Opdragere ikke sørger for, at Barnet undergives den fornødne Særforsorg i Overensstemmelse med Reglerne i §§252 flg. Stik. 2 Endvidere paahviler det Udvalget at drage Omsorg for Anbringelse, Opdragelse og Uddannelse af et Barn, der staar uden Forsørger, eller hvis Forældre midlertidig paa Grund af Sygdom el. lign. er ude af Stand til at sørge forsvarligt for det og derfor har fremsat Begæring derom. Sakset fra Margit Harders Legal tvang og dens begrundelser

Et optagelseshjem er, ifølge ODS, en institution, hvor hjemløse ell. vanskelige personer kan optages; spec.: institution, hvor værgerådet (midlertidig) anbringer hjemløse, vanrøgtede ell. vanskelige ("forbryderiske") børn (og ganske unge personer).

Svendebjerggaard, Hvidovre 1952-1954

Spædbarn: især om barn i den alder, da det er helt hjælpeløst, før det endnu kan gaa.

ODS

Sesam luk dig om til navnet på spædbørnshjemmet var Landsnævnet for Børne- og Ungdomsforsorg. Denne institution har aldrig haft historikernes interesse. Uden at kende til min mors økonomiske forhold, må jeg efter hendes adfærdsmønster med mig konkludere, at hun var fattig. Jeg blev anbragt ved kirkens dør.

Bare fire måneder gammel overføres den sære til forsorg under Børnenævnet i København. Du er fyret. Duer ikke. Væk.

På grund af min unge alder, må jeg indtil to års alderen have været anbragt på et spædbørnshjem, nemlig Frelsens Hærs institution Svendbjerggaard fremgår det af Landsnævnet for Børne- og Ungdomsforsorg, Hovedafdelingen: Journalsager, sag nr. 2521/52. Mange tak til Ulf Kyneb, Arkivar, Rigsarkivet.

Institution, hvor mit navn blev blev indført i stambogsregisteret ligger i Hvidovre, ikke langt fra der, hvor jeg nu bor.

Svendbjerggaard var dengang et mødre- og spædbørnshjem, hovedsageligt for et par snese ugifte mødre og deres børn. Mødre- og spædbørnshjemmet blev oprettet efter før-

ste verdenskrig, da man begyndte at udstykke nogle af de gamle bondegårde i Hvidovre til paracelshusgrunde. Svendbjerggaard var ikke medlem af De danske plejehjemsforeninger, men et almindeligt hjem med faguddannet personale, drevet af Frelsens Hær. For mit vedkommende var spædbørnshjemmet et midlertidig opbevaringssted til opfødning. Den sære skilte sig ud fra de andre børn på hjemmet ved at være født i ægteskab. Ikke fordi det, skulle det vise sig, havde nogen reel betydning.

Litteraturen om danske spædbørnshjem er tilsyneladende ikke eksisterende.

Frelsens Hærs historie har heller ikke været genstand for forskernes interesse.

Der er og et par jubilæumsskrifter om organisationen, eksempelvis: Historien om en hær. I anledning af Frelsens Hærs 75 års jubilæum i Danmark den 8. maj 1962. / : Ketty I. Røper. Berlingske, 1961.

Af Børnenævnets indberetning fremgår det, at jeg fjernes fra hjemmet den 4. juni 1952 på grund af forældrenes ”manglende vilje - og dårlige boligforhold”. Barnet er præget af for tidlig fødsel (lægeerklæring 1. juni 1952).

Plejeløn er betaling for løn og udgifter til plejebarnets forsørgelse.

Hvilken plejeløn er aftalt? Børneværnsbetaling.

Bidragsresolutioner angår børnebidrag

Det er en øvrighedsbestemmelse vedrørende en persons pligt til at yde bidrag (spec.: underholdsbidrag) til en anden; også om det dokument hvori resolutionen kommer til udtryk.

Af min bidragsresolution dateret 20. august 1952, fremgår det, at Københavns kommunes børneværn, har besluttet, at jeg skal anbringes til opdragelse uden for hjemmet, samt, at forældrene pålægges at betale kr. 14 om måneden som bidrag mit underhold og opdragelse. I december 1952 sættes forældrebidraget op til 22 kr. om måneden med tilbagevirkende kraft fra august 1952.

Det følgende om barneplejersker er generelt og ikke specifikt om forholdene på Svendbjerggaard.

”Uddannelsen til barneplejerske oprettes ved mange spædbørnehjem og mødrethjem. Uddannelsen blev senere 1-årig og kunne udvides med endnu et år. Motivet, at skaffe billig arbejdskraft, er meget fremtrædende. Inger Lunn, der var rektor for Odense Børnehave- og Fritidspædagogseminarium 1958–1990, blev først uddannet 1-årig barneplejerske ved Kvindehjemmet på Jagtvej 1944–1945: «Den teoretiske undervisning foregik efter Valdemar Poulsens bog, Barnepleje.»

Vuggestuebørnenes hverdag domineres af spisning, personlig hygiejne, sovning, potte-træning m.m. Lege og andre aktiviteter udgrænses: «Det var uhørt, at vi talte eller legede med dem, og flasken blev lagt ned i sengen til barnet, ikke noget med at sidde

med børnene på skødet. (...) altid var der så mange børn med, at vi ikke kunne snakke med dem.» ”

Pædagoguddannelsen. / : Karsten Tuft. Leksikon for det 21. århundrede.

Familien Andreassen hentede mig ikke som lovet ved årsskiftet 1953-1954. Hvorfor vides ikke. Arkiverne er tavse herom.

Adoptionen trak ud. Overinspektøren for børneforsorgen meddeler i juli 1954 tilladelse til, at jeg kan blive på optagelseshjemmet frem til 29. august 1954.

En heuristisk metode er inden for historie, læren om hvordan det historiske stof findes. Jeg har fundet ud af det, hævdede de gamle grækere.

Arkiverne meddeler intet om selve opholdet på Svendbjerggaard. Da det intet er bemærket, går jeg ud fra, at opholdet, efter den tids normer, har været helt normalt. Jeg har altså brugt flere måneder på at finde ud af, hvad der skete i de første år af mit liv, og på det afgørende punkt, er arkiverne tavse.

Så var det ellers ud ad vagten.

Overført til Søllerød Kommune 5/10 1954.

Udskrivningen kan dog ikke konkluderes som normal.

Beslutningen om bortadoption blev truffet af Københavns Børnenævn, der i mit tilfælde skrabede bunden af adoptant ansøgere. Den af mig ukendte plejemor var al for ung til at kunne adoptere. Børnenævnet havde så travlt med at slippe af med mig, at de glemte at mentalundersøge plejemoderen.

Når man åbner arkivkassen med min adoptionssag i Rigsarkivet er det første man opdager, når man har bladret ned til den, at i forhold til alle de andre sager i kassen er mit læg meget stor. I de andre sager i kassen ligger der stort set kun selve adoptionsbevillingen og ikke meget mere, men her ligger tilsyneladende alle relevante dokumenter. Lottes adoptionssag ligger sammenflettet med min, muligvis fordi vores adoptioner fandt sted under samme myndighed og skete samtidig.

Før en adoption kan finde sted skal begge de biologiske forældre frasige sig forældreretten. Frasigelsen af forældreretten er først gyldig med begge forældrenes underskrift, altså i mit tilfælde først fra første maj 1959 næsten et halvt år efter Ragnhild Andreasens erklæring.

Afkald på forældreretten

[stempel] Fri for Børnenævnet i KBHVNs. 6. Bvkreds 2/21959]

6. kreds 165.

Undertegnede Aage Marius Andreasen, født 19. august 1914 i Hammel og hustru Ragnhild Louise, født Richter, født 20. juni 1921 i København, boende Torpe Alleshave, forældre til det den 29. februar 1952 i ægteskab fødte barn Holger Andreasen, der siden 12. juni 1952 står under forsorg af Børnenævnet i København i henhold til lov om offentlig forsorg § 130, stk. 1 meddeler på dertil given foranledning uigenkaldelig afkald på ovennævnte barn og på de os som dets forældre tilkommende rettigheder og samtykker i, at barnet adopteres af dem, hvem Københavns magistrat, 3. afdeling, børne- og ungdomsværnet måtte ville overdrage vore rettigheder over barnet, som deres eget barn, således, at de skal have fuld forældremyndighed over det i enhver henseende. Det bemærkes, at der intet vederlag er eller vil blive ydet ved adoptionen.

Torpe Alleshave, den 8. november 1958.

[underskrift]

Ragnhild Andreasen

Navn

[Margenote] Torpe 1/5 - 1959

Aage Marius Andreasen

[note under Ragnhild Andreasens underskrift]

Da Aage Marius Andreasen for tiden sejler paa langfart kan hans underskrift ikke faaes, men Fru Andreasen er fuld klar over sagen.

Til vitterlighed:

A. Chr. Jørgensen medlem af børneværnsudvalget

B. Meyer ---

Tilstilles Direktoratet for Københavns Kommunes Børneværn

Børneværnsudvalget i

Bregninge-Bjergsted kommune d 10/12-1958

p. b. v.

[underskrift]

form. Mogens Jørgensen

Dyrlæge

Bjergsted pr. Jyderup

[Venstre margen stempel]

Modtaget i direktoratet for Københavns børne- og ungdomsværn 12 dec. 1958.

[Håndskrevet note Venstre margen]

c/v 17-18/59

Mange tak for oplysningerne til Lene Gramgaard.

Bemærk kancellisproget i erklæringen, hvis tekst er skrevet på skrivemaskine.

Jeg udskrives fra Svendbjerggaard til de midlertidige plejeforældre 5. 10. 1954.

Jytte Terp kunne først adoptere i 1958, efter at hun var fyldt 25 år.

Adopteret ifølge, meddelelse fra Københavns Amt af 12. september 1959 journal nr. K. 36-268-59 af cottonstrikker Ejnar Kristensen Terp, født 1924 - 27 april i Hellevad sogn, Hjørring Amt, Hustru Jytte Marie født Christensen 1933 - 2 juli i Vedbæk sogn. Viet 1951 - 8 sept. i Vedbæk Kirke.

Barndom og ungdom i sovebyen Nærum 1954?-1967

Som barn og ung er jeg vokset op i sovebyen Nærum, nord for København efter at være midlertidigt adopteret fra et spædbørnshjem i Hvidovre.

Byen var ingenting mellem et eller andet spændende som bilister kørte hurtigt forbi på motorvejen. Det kulturelle i byen bestod af en biograf, Center Bio og et bibliotek.

Nærums historie er kortfattet beskrevet i Niartharum : en illustreret beskrivelse af Nærum fra istid til nutid. / : Erik Helmer Pedersen, Niels Brühl. Historisk-Topografisk Selskab for Søllerød Kommune, 1986.

Der indes også en antologi med erindringer fra Nærum: Os fra Nærum : fortællinger om livet i Nærum fra 1930'erne til 1960'erne. / : redaktører: Susanne Viby et al. Globe, 2010.

Noget af Nærum er en gammel by, hvis historie går tilbage i den tidlige middelalder. Nærums historie er kortfattet beskrevet af Rudersdal Museer, hvor der kan søges yderligere informationer. Den gamle del af byen kom vi kun i, når der skulle handles. Der var i byen et industrikvarter med en internationalt kendt elektronisk fabrik, der fremstillede avancerede måleinstrumenter til lyd. Brüel og Kjær, oprettet i 1942.

Virksomheden hævdede i mange år overfor forskellige fredsforskere, at den ikke var en våbenfabrik. Senest over for Jan Øberg i forbindelse med hans afhandling Myter om vor sikkerhed.

En anden fabrik i byen var Nærum Nylon.

Nej til ligeløn på Nærum Nylon. Ekstra Bladet 22.4.1965, s. 26.

”Cottonstrikkerne” ligger højst med omkring kr. 550 pr. uge, ”rundstrikkerne” 10-20 kr. under. Begge kategorier arbejder i 4 hold skift à 6 timer. De ca. 300 af Nærum Ny-lons ca. 400 arbejdere er kvinder. Deres indtjening, også på akkord, ligger på ca. 300 til 400 kr. pr. lise. Langt flertallet arbejder på daghold, nogle på aftenhold, få i 2 hold skift. Både mænd og kvinder er medlemmer af Dansk Textilarbejder Forbund”, eller Dansk Beklædnings- og Textilarbejderforbund. Nu: Specialarbejderforbundet i Danmark.

Der var ifølge digteren Halfdan Rasmussen, to kommunister på Nærumvænge torv, som solgte avisen Land og Folk i weekenden. Dem mødte jeg dog så vidt vides ikke.

Senere i livet har jeg stiftet bekendtskab med kommunister, venstreorienterede og idealister, der red mange forskellige kæpheste enten alene eller i flok. Jeg har som voksen i svage øjeblikke interesseret mig noget for international og dansk politik. Stemt til politiske valg har jeg – aldrig på et regeringsparti, men jeg har aldrig været partipolitisk tilknyttet, idet jeg gerne vil betragtes som et hæderligt menneske.

I hele min tid har politikerne løget og bedraget systematisk. Det er der i og for sig ikke noget nyt i. Ikke kun i enkeltstående pinlige sager som den aktuelle om fiskerikvoter-

ne, men konsekvent på hele det såkaldte sikkerhedspolitiske område og i økonomipolitikken. Historierne om den amerikanske Thule base på Grønland, Thule-sagen: Løgnens univers, det danske medlemskab af Atlantpagten, NATO i 1949 og efterretnings-tjenesternes personregistreringer, Kejsergadesagen, Proces mod politiet, AMBI-sagen, asbestskandalen, blødersagen, Boneloc-sagen, dagpengesagen, DONG skandalen, Farum skandalerne, GGGI-skandalen, gyllesagen, Harpoon-missilulykken, den kreative bogføring i Skatteministeriet, Tamilsagen, Tibetskandalen, Slagelse brintbus sagen, statsløsesagen, og senest skandalerne om de nordkoreanske tvangsarbejdere er blot nogle få af mange eksempler på dette. Og det er selvfølgelig ikke kun i Danmark, at politikerne lyver.

En ting er at politikerne lyver og bedrager. Noget andet er så deres holdninger. Gad vide, hvorfor en partistifter i 1995 navngiver sit parti efter en nazistisk parti fra besættelsestiden, nemlig Dansk Folkeparti. Det har jeg aldrig set en god forklaring på også selv om der ifølge Dansk Folkeparti er der tale om et tilfældigt navnesammenfald, da man ikke kendte til det gamle parti fra 1941-43, noterer Wikipedia. Læste de ikke engang op på historiske partinavne i Folketingets bibliotek eller i Indenrigsministeriet? Partiets lidet elskværdige politik på flygtninge og indvandrerområdet minder til forveksling om den tilsvarende danske politik i mellemkrigsårene og under besættelsen. Dette kulsorte kapitel i den danske historie har jeg en hyldemeter bøger om, og det er et godt spørgsmål, hvor mange mennesker der døde i tyske koncentrationslejre som en følge af den danske politik på dette område. Nationale holdninger er i øvrigt begrænsende i forhold til et internationalt udsyn. Og for mig er partiet netop på grund af dets holdninger aldrig blevet stueren.

Politikerne ville gerne med den ene hånd øge forsvarsbudgetterne og købe nye våben og med den anden hånd foretage sociale nedskæringer, aktuelt med F 35 flykøbet, det flyvende IC4 tog. Det har de gjort lige siden 1864 krigen. Denne gammeldags politik bør laves om til en mere elskværdig fordelingspolitik.

Land og Folk trykte min kronik om Ellen Hørup to dage før avisen gik ind. Jeg har fået offentliggjort to hele kronikker. Den anden stod i Information og handlede om Danmarks første studenteroprør i forbindelse med krigen mod Sverige 1657-1659. Det er de eneste kronikker jeg har forsøgt mig med. Til gengæld har jeg skrevet læserbreve, artikler og kommentarer i en bred vifte af danske aviser og tidsskrifter, dog noget irriteret over, at de danske massemedier aldrig honorerede ens møje med skriverierne. Danske medier anmelder ikke publikationer, der kun udkommer elektronisk, i al fald ikke i mit tilfælde. De danske mediers hovedfunktion er at dømme efter deres indhold, at underholde og fordømme. For mig er det blevet agurketid hele året og masser af medier er blevet fravalgt.

Speciel

Som (netop) hører til, er særlig for en (enkelt) bestemt person, (fag- ell. interesse)kreds, ting, situation, et snævrere område olgn.; særlig (mods. almen, almindelig, generel); Sær, person med sær levevis ell. (og) sære meninger.

Ordbog over det danske sprog. Dansk Sprog- og Litteraturselskab.

Familien Terp

Samlet op, først sat i familiepleje med henblik på senere adoption, blev jeg af Jytte Marie Christensen (1933-1993) og hendes mand Ejnar Terp (1924-lillejuleaften 1999) i januar 1954. De boede dengang i Gammel Holte. Min hukommelse blev desværre udviklet sent. Jeg kan intet huske eller dokumentere, fra de fire år jeg boede i Gammel Holte.

Jeg skeler kraftigt på fotografiet sammen med Jytte.

Jeg blev adopteret den 12. september 1959 sammen med en pige Liselotte, født Liselotte Jacobsen, f. d. 28. april 1954, kaldet Lotte, der ved adoptionen var fem år.

Til vitterlighed
Søllerød Kommune
~~Søllerød Sogneraad~~
Børneværnsudvalget
Hr. cottonstrikker Einar Kristensen Terp
og hustru,
Mariehøjvej 3, II h.
Holte.

Holte, den 8 januar 1954

Bv. Sag Nr. pl.

I anledning af Deres ansøgning om tilladelse til at tage et ukendt barn i familiepleje uden betaling med påtænkt adoption senere meddeles Dem herved midlertidig tilladelse til at tage et barn i pleje.

Udvalget anmoder om til sin tid at blive underrettet om barnets identitet, dato for modtagelse, og udbeder sig lægeattest for det.

Plejeforældrene ”Rettede først henvendelse til mødrehjælpen og senere Københavns børneværn, og det er gennem sidstnævnte institution, de har modtaget børnene.

Hvor længe har barnet været hos andrageren?

- 1) siden 25/9 1954.
- 2) siden 2/7 1956.”

Andragerens økonomiske forhold:

a. årlige fortjeneste i de sidste 3 år.

1955: kr. 15.249.

1956: kr. 16.437.

1957: kr. 17.070.

1958: kr. 16.000.

23. Rapporttagerens indtryk af andragerne og andragernes hjem

”Andragerne bebor et rækkehus, der er pænt møbleret, børnene har deres eget værelse med egen sengeplads. Der var rent og ryddeligt ved mit uanmeldte besøg hos ansøgerne. Ansøgerne er tiltalende og flinke mennesker. De bor i nærheden af undertegnede, og jeg har ikke erfaret noget ufordelagtigt om dem. Det er mit indtryk, at de er glade for børnene, der i øvrigt får en god pasning.”

Billedet er et af flere taget hos fotografen Peer Nielsen.

Foto Huset i Holte formodentlig fra 1959.

Billedserien kan være taget i forbindelse med adoptionen. Lotte optræder også i billedserien, men Ejnar mangler, besynderligt nok i billedserien. Det er de tidligste kendte billeder af mig. På senere klassebillederne fra Nærum skole kan jeg se, at jeg først går med briller i 7. klasse.

Ankom jeg til Holte på det værst tænkelige tidspunkt?

Det hedder i betænkningen om adoption:

”Før anvisningen må man i særlig grad være opmærksom på de skader, barnet kan have lidt, og på dets eventuelt derigennem begrænsede muligheder for at tilpasse sig i et adoptivhjem.

Navnlig enkelte børnehjemsforstanderinder har gjort opmærksom på, at overflytningen fra børnehjem til privat hjem efter deres skøn skaber særlige problemer i aldersgrupperne fra 1-1½ til 2½-3 år. I denne periode har barnet som regel knyttet sig stærkt til den barneplejerske, som særlig har med det pågældende barn at gøre, og barnets sociale kontakter i øvrigt er kun lidet udviklede. Bruddet i forholdet til stærkt og af enkelte børn næsten som et chok, der medfører, at barnet har vanskeligt ved at slutte kontakt med adoptivforældrene og navnlig den første tid efter overflytningen forholder sig passivt og indesluttet. Bruddet opleves så meget des stærkere af barnet, som dets udvikling på dette tidspunkt endnu er så ringe, at man vanskeligt ad sproglig vej kan forberede barnet på ændringen i dets forhold, indstille det positivt og give det tryghedsfølelse over for de nye forældre” s. 30-31.

Lotte blev samlet op i 1956 på Bagsværd Spædbørnshjem, det, der nu hedder, Bagsværd Observations og behandlingshjem.

Hjemmet, vi kom til, var glædesløst.

Grunden til Jyttes raseri mod os, kan skyldes, at hun ikke selv kunne få børn.

Jytte var ikke den onde stedmor i eventyret, der hårdhændet satte børnene på deres underordnede, marginaliserede plads. Det var virkeligheden.

Jeg har et kopi af min fødsel- og dåbsattest dateret, 15. februar 1979, stemplet Højdevangs Pastorat og underskrevet af sognepræst V. Krageskov.

Ifølge dette besynderlige dokument er jeg døbt den 1. marts 1952, altså allerede dagen efter min fødsel. Dåbsstedet er streget ud. I rubrikken forældrenes eller adoptivforældrenes stilling og fulde navne står der blot: Ejnar Kristensen Terp og hustru Jytte Marie Christensen. Adoptivfaderens stilling mangler og Jytte bruger sit pigenavn, selv om de havde været gift siden 1951. Adoptivfaderen var arbejdsmand eller specialarbejder. Han var ansat på Nærum Nylon.

For mit vedkommende var adoptionen efter sigende på prøve. Allerede dengang blev jeg vurderet som speciel, men bestod først ikke prøvetiden, idet Jytte ville have den sære skiftet ud som en anden kludedukke. Duer ikke. Væk. Nogen må have protesteret over hendes ønske, for adoptionen blev endelig godkendt efter at jeg var begyndt i første klasse.

Jytte, der ikke havde nogen uddannelse, kom fra Trørød, hvor hendes forældre havde en, som jeg opfattede det, større planteskole eller gartneri på en halvstor grund. De boede på Tørvemosevej 10 nær ved Bøllemosen. Hendes far solgte desuden fisk fra en fiskebil, hvilket førte til, at vi havde en en fast ugentlig fiskedag, hvor der blev spist fisk til aftensmad. Et andet fast kulinarisk indslag var den ugentlige grøddag.

Bag ved bedsteforældrenes stuehus var der på den anden side af gårdspladsen et lille træhus med to værelser, hvor vi alle sammen om efteråret bundtede stiklinge af pilekviste, mens dværghøns gik rundt ved siden af. Der var også en stor lade, der mest blev anvendt som garage. Det sidste jeg hørte til Jyttes far, Arthur, var at han som alkoholiseret sad som dørvogter ved Frilandsmuseet i Brede.

Jyttes forældre hed Arthur og Johanne Skyldfri Theodore Christensen.

Jeg kunne godt lide at være i gartneriet om sommeren og efteråret med alle frugttræerne, nøddebuske og bær overalt, hvor der også var tid til at ligge under træerne og dagdrømme. Grunden blev senere stykket ud til fire parcelhuse.

Hele Jyttes familie var alkoholiseret og er næsten alle døde af druk.

Nu har jeg kun et minde tilbage fra Trørød. Et kombineret barometer og termometer fra instrumentmager Cornelius Knudsen fra omkring 1913 med nummeret 215. Det har tilsyneladende ingen handelsværdi, men er kønt og virker som det skal. Det er alt.

Jyttes første mand Ejnar Terp har jeg ingen personlige oplysninger om. Jeg har kun mødt ham kortvarigt en enkelt gang efter jeg flyttede fra Nærum i forbindelse med

Jyttes dødsfald og fik desværre ikke mulighed for at spørge ind til hans personlige forhold.

Da Jytte var hjemmegående, kom vi aldrig i børnehaven.

Med adoptionerne af os to børn dannes den ideelle borgerlige kernefamilie med far, mor og to børn af hvert sit køn.

Sociologisk hørte vi til i den absolut lavere ende af den alkoholiserede arbejderklasse, idet min første plejefar var tekstilarbejder. Adoptionerne var formodentlig også betingelsen eller forudsætningen for at forældrene kunne flytte ind i de forholdsvis nye rækkehus på et tidspunkt, hvor der herskede stor bolignød i Danmark.

Vi børn var det nødvendige onde for at stedmoderen og hendes mand kunne stige en anelse op ad den sociale rangstige som de lykkelige lejere af egen bolig.

De første fire år af mit liv har jeg selv overhovedet ingen erindringer om.

Det første jeg overhovedet kan huske er, at Lotte og mig sad i græsstykket mellem Nærumgårdsvejen og dens flisebelagte fortog, hvorefter vi kom ind i huset, hvor jeg til min forbløffelse så, at hele endevæggen i stuen var malet sort, **Helt sort**. Det har jeg aldrig set siden. Endevæggen blev senere malet om i en mere almindelig farve. I stuen hang der et maleri af en bondegård med et stråtækt tag.

Det næste jeg husker er at vi fik et ækelt kosttilskud, norsk levertran, serveret på en spiseske ud fra datidens ide om, at levertran havde en sundhedsmæssig gavnlige effekt, da børn dengang ofte manglede vitaminerne fra grøntsager. Den tyktflydende, afskyelige levertran blev serveret sammen med havregryn eller havregrød med sukker og mælk på. Senere fik vi også øllebrød og Korn flakes og Guldkorn. Jeg har ikke nydt havregrynsprodukter lige siden. Kaffen var et dyrt luksusprodukt som blev blandet med et tilsætningsprodukt inden kaffen blev brygget på en madame blå. Som teenager fik jeg lov til at drikke kaffe og kom både sukker og fløde i den.

Tilsætningsproduktet Rich, kom fra Kaffesurrogatfabriken Danmark. Produktet var fremstillet af cikorierødder og sukkerroer. Vi indsatte deres samlemærker i album. Kaffe blev en luksus og som en følge deraf højt beskattet under den store nordiske krig, 1701-1719. Siden glemte politikerne at fjerne krigsskatten på kaffen som er der den dag i dag og der er ingen der protesterer mod det.

I de gode gamle dage var der enten et helt pund eller et halvt pund kaffe i kaffeposerne. Nu om dage er der kun 400 gram i de alt for store poser, men de koster stadig det samme som om der var et helt halvt kilo kaffe i dem. Kaffegrossisterne snyder åbenlyst, efter min mening, på vægten.

Vi boede i et dengang almennyttigt rækkehus på Nærumgårdsvej 106. Rækkehuset var som nævnt nyt, men blev opfattet som lille, selv om det var i to etager med to værelser og tre kamre samt en frimærkestor have til, hvor det var en af mine få pligter at slå græsplænen.

I den nord-syd, omvendt L formede dagligstue med spisekrog i hjemmet stod der et sort ustemt klaver med en skæv træramme, så det blev aldrig brugt, bortset fra at jeg lærte mig selv at spille Tordenskjold med en finger. De andre fingre og den anden hånd kunne jeg ikke bruge på tangenterne. Jeg kunne ikke selv lære at spille

akkorder og bas. Hvorfor klaveret stod der, må guderne vide.

Måske var det familiens stolthed inden bilen blev købt.

Mine plejeforældre nærrede overhovedet ingen musikalske eller kulturelle interesser og der blev ikke holdt aviser, bortset fra når der skulle søges arbejde og så var det altid Søndags Berlingerne der blev købt, på grund af avisens dengang mange stillingsopslag efter ufaglærte.

Politik og samfundsforhold var ikke eksisterende debattemner i hjemmet, rent bortset fra opsangen om, at kommunen henvendte man sig aldrig til, med det resultat at jeg anede intet om hvordan samfundet var skruet sammen og hvordan man fik hjælp, når der var brug for det. Vi lærte heller ikke noget om det i skolen.

Plejeforældrene var heller ikke religiøse på nogen måde. Kun traditioner bragte os ned i Nærums kirke: juleaften og konfirmationerne.

Kulturen og underholdningen kom ind i stuen da radioen blev suppleret med et lille sort-hvidt fjernsyn med en noget ustabil stueantenne i forbindelse med sommerolympiaden i Rom 1960. Senere fik vi en antenne på taget, men den var lige så ustabil som den i stuen. Nogle af de tidligste radioudsendelser jeg kan huske var med en, hvad jeg opfattede som en gammel herre, der om morgenen bjæffede gymnastikkommandoer til husmødre ud i stuerne, som om han forventede, at de blev fulgt til punkt og prikke af dem der lyttede til udsendelserne: Arme bøj, arme stræk. Det var der nu ingen som gjorde her.

Og så var der fiskerinoteringerne og vejrudsigterne. Sild i Skagen så og så meget blev der messet hver formiddag. Der er kuling ved Dokker Banke, et eller andet sted i Nordsøen, erfarede jeg. Og så var der ønskeprogrammet Giro 413 som der blev lyttet til med andagt, hver søndag middag. Senere sendte FM radiokanalen P3 Søndagsjournalen og Holdningsløse Tidende Radioudsendelserne fungerede dengang for det meste som lydtapet.

I biografen

På hovedbanegården i København var der engang en biograf DSB Kino (1935-1971). I den så vi som børn, før forældrene købte fjernsyn på afbetaling, film en gang i mellem. Hesteoperaer så som Hopalong Cassidy og den slags. Andre tidlige film minder er amerikanske stumfilm med vagabonden Chaplin, talefilm med klovnene Gøg og Gogge og komedier som Masser af whisky / whisky galore fra 1949. Jeg kan også huske at vi så en film i skolen: Instruktøren Sergei Eisensteins Panserkrydseren Potemkin som skildrer mytteriet i Sortehavsflåden i 1905 og den efterfølgende folkelige opstand mod zarstyret. Skolens udgave af filmen var i enorme filmruller. Jeg udviklede ikke den store interesse for filmmediet, men har dog en snes dokumentarfilm og spillefilm på DVD samt en række film om atomvåben, atomvåbenforsøg og protester mod atomvåben på min computer. En af mine ynglingsfilm er den engelske, Åh, sikke en herlig krig som jeg også har musikken til på en engelsk grammofonplade. Det, der oprindeligt var et engelsk skuespil eller musicalkomedie om de bindegale regenter og generaler under første verdenskrig, har jeg ikke set i biografen eller i teatret. Jeg har kun set den en gang på dansk TV. Danske oversættelser af stykket har jeg heller ikke kunnet finde, så jeg måtte selv oversætte nogle af sangene til min sangbog med sange fra første verdenskrig. I teaterprogrammet fra 1963 er der følgende kommenter: "I 1960 fodrede en amerikansk militærforskergruppe alle fakta fra første verdenskrig ind i de computere de anvendte til at planlægge tredje verdenskrig med. De nåede til den konklusion, at krigen i 1914-1918 var umulig og ikke kunne være sket. Der kunne ikke have været så mange brølere eller så mange tilskadekomne." Jeg har ikke kunnet dokumentere citatet direkte, men den tredje verdenskrig har været planlagt lige siden afslutningen på anden verdenskrig, både i England og i USA. Man skulle i øvrigt tro, at den britiske psykolog Norman F. Dixon havde været i teatret, da han 13 år senere udgav sit hovedværk, Om militær inkompetences psykologi / On the psychology of military incompetence. Bogen udkom året efter at amerikanerne tabte Vietnamkrigen.

Samtidig med biografbesøgene fik vi en tidlig belæring om, hvordan verden var skruet sammen. På hovedbanegården var der en forholdsvis stor og flot modeljernbane i en glasmontre. Modeljernbanen fungerede kun når den blev fodret med penge.

En af de første TV udsendelser jeg kan huske er reportagen om drabet på den amerikanske præsiden Kennedy fredag den 22. november 1963. Vi sad hos Jyttes forældre i Trørød og så nyhederne.

Til jul fik vi efter middagen, medisterpølse, flæskesteg og med risalamande til dessert, mest bløde pakker med tøj, men også pakker med legetøj. Et år fik jeg tre eksemplarer af den samme ting af de forskellige voksne som deltog i julen.

Ovenpå var det et stort værelse, Lottes, og to små, forældrenes soveværelse og mit, samt et VC. Under køkkenet var der en lille kælder. Der blev brugt flaskegas til madlavning i køkkenet og kul og koks til opvarmning om vinteren. De gule Kosan gasflasker blev skiftet ud, når de var tomme. I køkkenet var der ud over en transistorradio, desuden et køleskab hvortil der blev leveret isblokke, når der var behov for det. I badeværelset var der en beholder til opvarmning af vand, når vi skulle have det ugentlige bad om lørdagen. Desuden var der et lille cykel og redskabsrum.

I spisekrogen havde Jytte et komplet musselmalet kaffestel fra den kongelige porcelænsfabrik og et sæt belgiske krystalglas, Paul, udført på Holmegaard på licens fra det belgiske glasværk Val. St. Lambert, 1917-1930. Da jeg synes at glassene var flotte, tog jeg dem med hjem i forbindelse med bodelingen.

Grethe Møller fra Kvinder for Fred hjalp mig en gang med at finde et glas som erstatning for et, der var knækket. Efter meget søgning fandt vi endeligt et glas. Det kostede kun en bagatel af 800 kr., men så blev vinglasset også omdannet til et rummeligt og tilsyneladende sjældent ølglas. Desuden havde Jytte en mindre aktiebeholdning i sparekassen Bikuben og underviste kvinder i jazzgymnastik.

Noget senere fik Jytte arbejde i den lokale Brugs på Nærumvænge Torv. Hun skulle demonstrere. De eneste demonstrationer jeg dengang kendte til var dem der foregik på vejene og som vi havde set i fjernsynet. Det var dog et underligt arbejde, tænkte jeg. Indtil jeg blev belært om, at det var vareprøver, hun skulle demonstrere. Jytte endte som kassedame i butikken.

Ellers var Jytte fløjtende ligeglad med hensyn til at skaffe nye ting til hjemmet. I al den tid hun boede der var den eneste nyanskaffelse et brugt, men solidt sofabord. Hun døde af hudkræft.

Lotte har jeg også kun mødt i forbindelse med Jyttes dødsfald og bodelingen. Lotte var oprindelig uddannet økonoma, men arbejder nu som S togrevisor.

Efter at jeg flytter fra Nærum, ser jeg ikke Jytte igen.

I 1976 ser Jytte mig ligge på hospitalet efter en af flere øjeoperationer. Lægerne frygtede, at nethinde løsninger ville forårsage blindhed på begge øjne. Jeg var stadig sær. Hun ville ikke hilse på mig.

Det meste af indboet i Nærum blev foræret væk.

Vi orkede ikke engang at holde et loppemarked.

Udgifterne i forbindelse med boet omfattede bl.a. Jyttes begravelse, istandsættelse af lejlighed mm, og beløb sig til lidt over 37.000 kr. i alt. Jeg deltog ikke i begravelsen.

Jytte er begravet i de ukendtes grav.

Jeg havde overlevet. Det eneste jeg tog med mig fra Nærum var min nervøsitet, mine personlige erfaringer med vold og mine interesser for historie og musik. Jeg havde ingen penge overhovedet og vidste ingenting om den store verden jeg naivt drog ud i. Sagsbehandlingen på socialkontorerne er skruet sammen på den måde, er det min personlige erfaring, at klienterne aldrig får at vide, hvad de har ret til og krav på og ens øvrige rettigheder. Klienter bliver kun belært om pligter - som der altid er mange af og får som regel kun minimumssatserne udbetalt. Den sære og fremmede passede heller ikke ind i socialrådgivernes båse af behandlingsprogrammer. Han var ikke alkoholiseret, han røg ikke før sent i livet, var ikke straffet på nogen måde efter straffeloven og ikke narkoman eller havde været på heroin eller andre interessante stoffer som de havde behandlingstilbud til eller som kunne give anledning til en vigtig socialpolitisk artikel. Den sære så kun synssvækket, var klodset og måske en smule hjerneskadet og han blev kørt ud på et socialt sidespor. Han havde bare at kende sin plads og så i øvrigt være usynlig for de alt for travle socialrådgivere. I lange perioder har jeg ikke engang været tilmeldt Arbejdsformidlingen, ifølge en registerudskrift af arbejdsøgende fra oktober 1992.

Nærums historie er berettet i: Niartharum : en illustreret beskrivelse af Nærum fra istid til nutid. / : Erik Helmer Pedersen, Niels Brühl. Historisk-Topografisk Selskab for Søllerød Kommune, 1986. Som tilflytter følte jeg mig aldrig rigtig hjemme i Nærum. Jeg var altid på besøg. Selv hos plejeforældrene. Jeg var dog en erfaring rigere. Jeg ville under ingen omstændigheder være som mine plejeforældre.

Byen sov.

Og det gør Nærum stadigvæk.

Mælkemanden, 1961

Rækkehuset opført omkring 1952 på 110 km², var bygget i blokke med fem huse, der stod skråt for hinanden og udenfor var der anlagt en trekantet græsplæne med et par træer, hvor vi om sommeren legede tagfat og spillede rundbold og krig med naboernes mange børn på begge sider af vejen, hvor der på den anden side er parcelhuse. På græsplænen var der et par legeredskaber: en gynge, en karrusel af jern og en vippe. Om vinteren kælkede vi på Kælkebakken og stod på skøjter når vandet i et lille nærliggende vandhul ned mod Mølleåen var frosset til is.

Tidligt om morgenen stillede mælkemanden vores daglige mælk og fløde ude foran hoveddøren, først i gennemsigtige glasflasker, siden i brune, der igen blev afløst af mælkeposer, vi selv skulle købe hos købmanden. Mælken blev betalt en gang om måneden. Grønspættebogen om datidens mælk med videre er, Betænkning 1 afgivet af Handelsministeriets Mælkeudvalg af 1965; betænkning nr. 518, 1969)

Jytte og Ejnar blev skilt efter at Jytte blev taget en morgen med bukserne nede, mens hun bollede med mælkemanden, hvilket skabte en del opmærksomhed hos naboerne. Til jul står Ejnar uden for døren og vil give os børn gaver. Det får han ikke lov til af Jytte.

Som fraskilt lå hun dog ikke på den lade side særlig længe. Hendes nye mand hed Poul Erik Nyby. Poul Erik kom fra Borup eller Dommerby ved Skiveegnen i al fald frem til 1957/59 fremgår det af Skive skattebog og vejviser og han var uddannet slagter, pølsemaker, og i fritiden aktiv i Hjemmeværnet.

I 1961 kostede det hele 30 øre at sende et brev. Jeg skriver et til Jytte, da det er første gang, jeg er hjemmefra. Lige før skolernes sommerferie brækker jeg benet i en trafikulykke, hvor jeg overså en modsat kørende bil efter at være stået ud af en bus.

Jeg blev så indlagt på Gentofte Hospitals ortopædkirurgisk ambulatorium i slutningen af juni 1961 og i begyndelsen af juli skriver jeg hjem til Jytte og beretter, at jeg havde brækket mig, mens mormor og morfar kom. Jeg er klad [original stavfejl] for de mærker du gav mig ... Resten er ulæseligt. På Gentofte Amtssygehus som det hed dengang, kan jeg huske at til aften fik patienterne en dag kartofler og en hel kogt rødspætte, serveret iført skind, ben og hoved med øjne, der kikke bebrejdende på mig. Jeg gik tøvende i gang med serveringen. Siden har jeg aldrig hørt om begrebet kogte rødspætter.

Hele den sommerferie tilbragte jeg med benet i gips hos Jyttes forældre og da jeg igen kom hjem dagen efter at sommerferien var slut og skolen startede igen, var Poul Erik installeret i rækkehuset og jeg begyndte i tredje klasse.

Et par somre var Poul Erik lejerchef på Høve Campingplads ved Asnæs i Nordvestsjælland, hvilket indebar at i et par sommermåneder måtte Lotte og mig skifte skole til Asnæs skole, hvortil Jytte kørte os til og fra. I Asnæs fik jeg den eneste sveder, jeg fik i skoletiden. Dengang var der ingen mobiltelefoner, så jeg kunne ikke fortælle Jytte, hvad der var sket. Hun kørte med Lotte og jeg måtte gå hele vejen hjem fra skole. I skolen kan jeg kun huske en elev. En flink grønlander, der hedder Malik Høegh, som viste mig nogle fine stenalderøkser, han havde fundet.

Handicappede børn er i højere risiko for at blive udsat for fysisk og psykisk vold end børn uden handicap, dokumenterer forholdsvis nye engelske og svenske undersøgelser, der er refereret af Socialstyrelsens vidensportal om udsatte børn og unge. De typer af vold, der er inkluderet i studierne er fysisk, seksuel, psykisk vold samt omsorgssvigt. Gælder disse forhold også for Danmark?

Pædagogik for hunde

Det startede ellers venligt og imødekommende nok. Første gang vi så giraffen var inde ved Vesterport station, hvor han gav pølser til hele koret. Siden ville han lære mig at køre bil. Lille jeg blev løftet op på skødet af ham og satte hænderne på rattet. Han trykkede let på speederen, vi kørte langsomt fremad og hos genboen smuttede rattet ud af hænderne på mig, bilen drejede 45 grader og vi stødte sammen med træet uden for genboen. Køreundervisning stoppede lige så brat. En dag bad han mig om at lave kaffe. Jeg hælder bøtnerne direkte ned i kaffekanden og han spørger, hvorfor gjorde du det? Jeg blev ham svar skyldig.

Som meget lille blev jeg på et dyrskue løftet op i sadlen på en hest. Lige så snart taget i mig blev sluppet, dejsjer jeg ned ad den højre side af hesten og lander i noget mudder. Den sikkert fredsommelige hest nåede ikke en gang at røre sig en millimeter med mig som rytter. Siden har jeg ikke haft anledning til at ride på heste.

Poul Eriks store interesse var hunde og lystfiskeri. Der var altid to Schæfere hjemme og en hundegård med yderligere et kompagni vovser som altid skulle trænes, fodres og luftes. Hundeluftning var derfor en af mine pligter om eftermiddagene. Hundetræningen, avanceret kæft, trit og retning, foregik med henblik på hundenes senere funktion i Hjemmeværnet, hvor Poul Erik var delingsfører for et hundekompani, altså underkorporal.

Hundeføren var af den opfattelse, at børn skulle opdrages på samme måde som hunde blev det. Med straf til de lystrede ubetinget. Opførte jeg mig ikke ordentligt, meldte Jytte mig: så kan du komme på børnehjem igen og en anden ofte benyttet trussel var bare vent, til far kommer hjem. Så vidste jeg godt, at der faldt brænde ned.

Ved truslen om igen at komme på børnehjem kom der en usigelig skræk og rædsel over mig. Jeg rystede over det hele. Bortset fra en dødsdom var det af en eller anden grund den værste straf, jeg overhovedet kunne forestille mig. Og dengang kendte jeg intet til Peter Sabroe, Ellen Hørup og børneforsorgssagen. Kom de ubehagelige følelser over mig på grund af personlige oplevelser på et eller flere børnehjem?

Afstraffelserne udmøntede sig på to måder: Var jeg klodset og kvajede mig, fik jeg en på kassen eller blev hevet i øreflippen. Næsvished resulterede i endefulde. Og der var ingen regler for hvor meget eller hvor længe, jeg blev straffet. Ikkevoldelige straffemetoder bestod bl.a. i anbringelse i skammekrogen og stuearrest på værelset.

Poul Erik slog hårdt så det gjorde ondt, hvilket jeg dengang troede var helt normalt, og fortalte det ikke til nogen, fordi jeg skammede mig, efter han tævede mig; noget som jeg dengang troede, at alle forældre gjorde mod deres børn, når de af en eller anden grund var uopdragne, ikke lystrede eller ikke levede op til forældrenes forventninger. Senere erfarede jeg, at der sørme var forældre som ikke slog deres børn.

Forældrene forekom mig meget store og stærke. De havde forældrenes enevældige ret til at slå deres børn, revselsesretten, og jeg spurgte aldrig: hvorfor slår i? Slog de på

grund af magtdemonstrationer eller på grund af oplevelser fra deres egen skoletid? Var der hævnmotiver på grund af bedsteforældrenes voldelige og eller seksuelle overgreb?

Han slog mig i hovedet, i røven og på ryggen. Og han slog ofte længe med alt, hvad der var for hånden af bøjler og livremme med det resultat at jeg blev nervøs, meget genert og hadede at blotte mig og læne mig fremover bordet i kælderen. De korporlige afstraffelser startede ofte med, at han hævdede, det gør også ondt på mig.

En aften fortsatte mishandlingen i flere timer til langt hen over midnat, således, at Lotte og Jytte kunne ikke sove på grund af mine mange og høje smerteskrig. Til sidst blev det dog selv Jytte for meget. Hun kom ned i kælderen og stoppede tyrannen.

Jytte accepterede, at jeg blev tævet sønder og sammen.

Lotte slog han aldrig. Det gjorde Jytte til gengæld.

Som voksen er jeg kun blevet mishandlet en gang. Den sære blev en dag fanget af nogle besætningsmedlemmer og tvunget ned til en trappe tæt ved styremaskinen, hvor ingen kunne høre mine råb efter hjælp. Der blev jeg anbragt med hovedet ned ad trappen og med spredte ben, hvorefter de gennemtævede mig og specielt nev mig over det hele, noget, som de åbenbart synes var morsomt. I lang tid derefter stod jeg ved lønningen i agterstavnen og overvejede, at begå selvmord. Jeg kunne dog ikke overskue konsekvenserne, så jeg levede glædesløst videre.

Siden har jeg spekuleret på, om nogle af mine hjerneskader kunne skyldes mishandlingen i ungdommen og teenageårene. Når min ryg var sort efter tævene, blev jeg meget genert i gymnastiktimerne og gik sidst i bad, for at der ikke var nogen, der skulle opdage, hvordan jeg så ud bagpå. Det var der heller ikke nogen, der gjorde.

Det er min personlige erfaring, at det er aldrig de voldsramtes skyld, at de bliver tævet, ligegyldigt hvad de har gjort af ulykker. Det er kun voldsmandens. Nervøsiteten tog jeg med mig resten af livet. Noget af genertheden har jeg overvundet.

I Danmark blev forældrene revselsesret først afskaffet i 1997.

Jeg håber, at børn i Danmark fra fremmede kulturer der hører dette, lærer at sige fra overfor deres voldelige forældre, sladrer til klasselærerne eller hvem de ellers har tillid til. Og det samme gælder i øvrigt for kvinder med voldelige ægtemænd og familier. Tænk sig, et Danmark i fremtiden helt uden vold.

Folkevognen skulle luftes. Vi tog på Storkereden en gang i mellem.

Poul Erik var stædig. Som far, så søn. Sommeren 1964 skulle vi besøge hans forældre som boede i Borup syd for Skive. Hele familien tøffer via Blommenslyst Campingplads på Fyn, via Silkeborg til Borup. I Silkeborg spiste vi grilgede hestebøffer der ikke bekom mig vel. Jeg synes at kødet var for sødt.

Her i det jyske fik jeg også min første erfaring med industriproduktion da vi besøgte et mejeri, hvor en ansat viste rundt og forklarede, hvordan produktionen forgik. Virksomheden havde en specialitet. Ost med cognac. Mejeristen viste os hen til et stort kar med ostevaller. Han havde en cognacflaske og et glas med. Så fyldte han glasset halvt op og hældte det i vallen. Nu er det en cognac ost, meddelte han. Jeg tænkte, er det virkelig så nemt at snyde forbrugerne?

Det næste er en engangsoplevelse.

Hos Poul Eriks forældre, hans far hed vognmand Niels Marthinus Nyby, og boede dengang på Bilstrupvej 9. Tak for oplysningen til arkivar / museumsinsp., kultur, Niels Mortensen, Museum Salling, skulle vi have stegte sild til varm middagsmad. Jeg skulle ikke nyde noget. For mig kom serveringen alt for tidligt på dagen. Du får dem igen til aften, meldte Poul Erik surt. Han generede sig og ville ikke slå mig, mens hans forældre så det. Til aften ville jeg stadig ikke spise fiskeretten som blev sat foran mig. Du får dem igen til morgenmad, hvorefter sildene igen og igen blev serveret. Dette foregik i al den tid, vi var på ferie hos hans forældre.

Mange ældre børnehjemsbørn kan nikke genkendende til historien.

I Poul Eriks opvækst under anden verdenskrig var fødevarer en mangelvare. De sidste danske rationeringer af fødevarer forsvandt først omkring 1952.

Efter at jeg rejser fra Nærum, forsvinder han sporløst ud af historien. Hans sidst kendte adresse var Ørnevej, København NV. Han dør den 4. marts 1972, 31 år gammel, ”formodentlig af akut hjertesvigten, morbus cordis”, som der står i dødsattesten. Poul Eriks hårdtslående opdragelsesmetoder gav mig et had til alt, hvad der er militært på grund af hans medlemskab af Hjemmeværnet.

Som voksen er jeg blevet mere rationel. Krig er en barbarisk forbrydelse. Og ikke andet. En opfattelse der blev bestyrket under den daglige TV-dækning af Vietnamkrigen frem til april 1975. Der er kun en krig, forklarede Ellen Hørup i mellemkrigsårene.

Krigen mellem rige og fattige. Man skal ikke have læst meget historie, selv på amatør-mæssige plan, før den dårskab, hvormed verden regeres, går op for en.

Jeg skal her blot nævne et par enkelte bøger, der beskriver krigens barbari: Jerusalem biografien og den efter min mening bedste danske krigsbog: Fyns vilkår under svenskekrigene 1657-1660. Er i stadig ikke overviste om mit postulats rigtighed, så læs hovedværket om første verdenskrig: Krieg dem Kriege. Det første grus i barbariets maskineri kom med det simple spørgsmål, der blev rejst i den tidlige europæiske middelalder: Hvornår er krige retfærdige?

Den helt store forbrydelse her er den politiske og kapitalistiske kynisme, der sikrer at det militære forsvar bevilliges ressourcer, der kunne have været andre til gavn og nytte, med det resultat, at visse befolkningsgrupper tvinges ned i kunstig, men reel fattigdom, til trods for at samfundet ellers vurderes som værende rigt. Der skal jo altid være fattige, der kan fungere som løntrykkere.

Hver weekend blev der spist godt, festet og drukket. Meget. Både Jytte og Poul Erik røg og var kvartalsdrankere hver weekend. Sprutten var ud over øl, snaps og vin som hovedregel lovligt hjemmelavet sprit, likører, som man dengang kunne bestille i undskyld udtrykket, færdige samlesæt, der bare skulle tilsættes vand. Dog ikke i alt for store mængder. Det ville være at gå til yderligheder.

Vi legede helt spontant, uorganiseret, uden pædgoger og uden at det kostede os penge. Jeg har aldrig deltaget i organiseret sport.

Dog var jeg en kort tid ulveunge hos de grønne spejdere, men der kom ikke gode minder ud af det, for den lille, nærsynede, klodsede dreng med hinkestenene i alt for store sorte sygekassebriller. En gang ville en spejderleder opmuntre mig, der aldrig vandt noget som helst. Han lavede en speciel medalje til mig som højtideligt blev overagt i alles nærvær. Den var af bly! Jeg meldte mig ud af spejderne.

Det er den eneste uniform, jeg har båret.

Vi lavede huler i kælderens i ruinen af Nærum Kostskole, der lå på den anden side af Hillerød motorvejen og som var blevet saboteret i 1943. I Skodsborg eller Vedbæk lå der også en ruin, hvor engelske soldater lå indkvarteret under Napoleonskrigene. Der legede vi røvere og soldater.

ASA film

ASA film studiet i Lyngby havde på industrigrunden i Nærum en kæmpekulisse af borgen og Gåsetårnet i Vordingborg, der var blevet anvendt til optagelsen af filmen Gøngehøvdingen. Der legede vi også.

En bagende varm sommerdag var jeg oppe på loftet i Nærums Gåsetårn sammen med en klassekammerat. I loftrummet var der hø overalt. Klassekammeraten foreslog, at vi på grund af heden klædte os nøgne, hvilket vi gjorde. Det var der jo i og for sig ikke noget underligt i. Jeg havde set nøgne drenge før, når vi var i bad efter gymnastikken. Så beder han mig om at sutte på hans pik. Jeg blev en anelse nervøs. Du tisser ikke,

mens jeg gør det, vel? Nej, forsikrede han. Og så gjorde jeg, hvad han havde bedt om. Mig rørte han ikke ved og jeg fik ikke ideen om at spørge om han ville gøre gengæld. Bagefter forlod vi bageovnen. Oplevelsen sagde mig ingenting og jeg var stadig jomfru.

Mølleåen

Nærumbanen er en lille jernbane, en lokalbane, oprindeligt mellem Lyngby og Vedbæk, i min tid mellem Jægersborg og Nærum (Nærumbanen 1900-1975). Banen løber over Mølleåen, hvor der er en lille jernbanebro. Når Y-togene kaldet grisen kom fra Jægersborg og var på vej til Nærum, var vi en flok idiotiske store drenge som morede os med at hoppe ned fra broen og skinnerne.

Tyven.

Jeg begyndte at stjæle. Ikke fordi jeg manglede noget materielt set, men for spændingens skyld. Tyvekosterne var brød fra bagerens automat. Brødposerne i automaten kostede to kr. stykket og jeg havde bundet en daler med en snor, således, at når automatens åbningsmekanisme blev udløst, kunne jeg hive tokronen op igen.

Nogle af legekammeraternes flinke og rare forældre kaldte sig noget underligt noget, idet de fortalte, at de var adventister. De lod deres børn gå i skole om søndagen. Men adventister missionerede aldrig. Forældrene blandede sig ikke i hvem vi legede med, men vi skulle være hjemme præcis kl. fem om eftermiddagen, når vor far kom hjem fra slagterbutikken og aftensmaden stod på bordet. Klokkeren otte blev vi sendt i seng, også om sommeren, hvor vi kunne ligge i sengen og høre de andre børn lege sammen udenfor.

I Nærum Ungdomsgård, oprettet i 1959, lærer jeg at spille skak, dam og bob. En gang blev jeg nr. to i skak og dam turneringerne. En dreng, der hed

Finn, vandt dem begge. Han var en af klassekammeraterne og boede i rækkehuset bag ved os. Mange år senere mens jeg boede i Århus, fik jeg også en præmie i Politikens jule skak konkurrence. Det var ikke overraskende en skakbog.

Jeg blev konfirmeret i Nærum Kirke den 9. oktober 1966.

Under konfirmationsforberedelsen i Nærum kirke i 1968 supplerede jeg bibelundervisningen med Erich von Dänikens aktuelle ”Fortids gåder - fremtids virkelighed.” Det var dog en imponerende række sure opstød der kom fra den schweiziske forfatter mod en lang række felter i den etablerede historiske videnskab. Det jeg dog fik mest nytte af i bogen var en begyndende forståelse af begrebet kildekritik

Ved den efterfølgende konfirmationsfest drikker jeg øl for første gang og ryger den første smøg. Den smagte mig ikke.

Mange år senere får jeg et lift med en ellers flink folkekirkepræst. Han fortalte mig i ramme alvor, at han troede på Odin og Thor. Det var bare for meget for mig. Jeg meldte mig ud af folkekirken. Asetroen kendes kun litterært fra de islandske sagaer genfortalt af Saxo og historiefortællerne.

Måske burde man lade en eller flere folkemindeforskere analysere biblen. Eksempelvis er talende slanger i paradiset ikke bare myter. Det er noget pjat. Hvad var det for en forhistorisk opretgående slangeart, med stor hjernekapacitet, talegaver og arveanlæg for hænder og fødder, der talte med Eva? Forhistoriske slanger kendes skam, Titanoboa fra Columbia og Tetrapodophis fra Brasilien - begge fra kridttiden samtidig med dinosaurerne. Sidstnævnte slange endda med fire små ben som den ikke kunne gå på. Kulter med slanger kendes først i bronzealderen over hele Mellemøsten. 1 mosebog 3:14: Nu talte Gud til slangen: Som straf for det, du har gjort, skal du være forbandet blandt alle jordens dyr! Så længe du lever, skal du krybe på din bug og æde støv! I nutiden er alle de slanger, jeg har hørt og læst om, uanset race, altså rovdyr og bortset fra småbørn er der mig bekendt ikke nogen dyr, der har støv på menuen.

Palæontologerne har aldrig fundet et eneste slangeskelet med taleorganer. Den yderst fantasifulde nederlandske maler Hieronymus Bosch dekorerede for små femhundrede år siden en altertavle, hvor slangen ligner en havfrue¹. Også havfruer hører til i fantasien eller i drømmene. Hvor mange efterkommere havde Adam og Eva i øvrigt, for slet ikke at snakke om Kain og Abel, der jo var drenge? Hvis døtre giftede de sig med? Også Adams tredje barn var en dreng. Er det kun halvdelen af historien? Det gamle testamente nævner overhovedet ikke de tidlige generationer af kvinder. Er præmissen forkert, falder resten af fortællingen sammen som et korthus.

En anden skrøne i det gamle testamente der altid har undret mig er dansen om guldkalven. Historien hænger overhovedet ikke sammen. Hvor mange flygtede? Hvordan kunne det overhovedet gå til at israelitterne, der jo var flygtende slaver havde materiale nok til at der kunne produceres en figur, der var stor nok til, at de kunne danse om den? Det forekommer usandsynligt, at flygtningene overhovedet skulle have ejendele i form af smykker i guld. Betalte deres slavepiskere så meget i løn? Historien

1 Se: Hieronymus Bosch: Complete works. / : Stefan Fischer. Bibliotheca Universalis, 2016 s. 224.

foregår jo trods alt i stenalderen. Hvordan fik de gulvkalven tegnet og fremstillet ude i ødemarken? Hvem medbragte tegnestue, papir, tegneredskaber og værktøjskassen under flugten fra Egypten? Hvem var arkitekterne bag kunstværket? Hvor mange guldsmede var der blandt israelitterne? Hvor lang tid tager det at producere en figur af guld helt fra bunden af, når der også skal fremstilles et smedeværksted med smelteovn? Teknisk gode pottemagere var de i al fald ikke i Israel i bronzealderen, at dømme efter de arkæologiske fund. Og sidst men ikke mindst, hvorfra i ørkenen fik smedene brænde og ild til opvarmning af af støberiet?

Sinai halvøen er geografisk betragtet et meget lille område. Det forekommer usandsynligt, at en ørkenvandring der kunne vare i hele 40 år. Flippede kanaanæerne i virkeligheden rundt i Saudi-Arabien?

Jeg havde også to fugle i et bur og en kat. Katten forsvandt en dag i Bøllemosen, hvorefter Jytte demonstrerede, at hun også godt kunne tæve mig.

Foran huset var der anlagt en parkeringsplads til den kommende Folkevogn og på den anden side af parkeringspladsen ud mod vejen var der dengang en indhegning med skraldebøtter. Bagved huset var der en lille z formet sti, Ahornstien og ud for mit vindue på førstesalen var der en gadelygte. Vinduet var dækket med røvballegardiner og om aftenen når

jeg gik i seng og lygten blev tændt, forestillede jeg mig ofte et ansigt som kikkede ind i værelset.

Som ung teenager var jeg begyndt at interessere mig for biler. Jeg kunne stå på broen over Hillerød motorvejen og notere nummerpladerne på de biler, der kørte forbi. Et par år senere som arbejdsdreng finder jeg mig selv ansat på Ravnholm Emaljeverk som både fabrikerede nummerplader og vejskilte. Her klippede jeg huller i udfasede nummerplader.

Over for mig var Jytte meget genert. Jeg kan ikke mindes at have fået så meget som et knus eller kys af hende. Og så var hun en kilde til forundring, når hun gik foran mig og i ramme alvor postulerede, jeg har øjne i nakken og kan se, du lyver. For hvordan kunne hun dog se gennem håret? En gang hun var sur på mig, gav hun mig sund kost i madpakken som bestod af de sædvanlige seks halve stykker rugbrød udelukkende med agurkeskiver som pålæg. Der er et besynderligt familiefotografi fra Høve Strand, hvor de voksne er i badetøj, men børnene er fuldt påklædte, endda med trøjer på. Lotte har dog tilladt sig at være i bare fødder. Hunden hed Rollo.

Læsehesten med samlermani

Meget tidligt udviklede jeg mig til en læsehest, selv om jeg dengang var nærsynet og så dobbelt. Noget jeg dengang opfattede som helt normalt.

De ugentlige lommepege i slutningen af halvtredserne var den fyrstelige formue på hele fem kroner. Hos den lokale købmand blev der snoldt slik, købt tegneserier og billige lommeromaner. Tegneserierne var som regel nogle små indianer og cowboys hæfter i A5 tværformat, de dyre, men ind i mellem meget morsomme og underholdende Anders And blade og serien Illustrerede klassikere, som var min indgang til verdenslitteraturen.

Dertil kom superhelteserierne samt Prins Valiant og Willy på eventyr. Et af de sidstnævnte hæfter har jeg stadig, Rumpiraten fra 1966. Mit første møde omkring 1959 med Grønland var en tegneserie der hed Lillegut. Jeg læste også historiske romaner, eksempelvis dem om den fiktive Robin Hood (Den amerikanske folkemusikforsker Robert B. Waltz dokumenterede endegyldigt i 2013 i *The Gest of Robyn Hode: A Critical and Textual Commentary*, at Robin Hood var en fiktiv person) og jeg hyggede mig gevaldigt med sproget i Bill og Ben bøgerne, men det begyndte at gå op for mig, at de var opbygget meget skabelonagtig, på samme måde som alle andre serie og kriminalromaner også er det. Desuden havde jeg den komplette udgave af 1001 nats eventyr.

Kiosklitteratur kunne dengang kun forhandles af kiosker i modsætning til rigtige bøger som boghandlerne dengang havde monopol på at sælge. De blev også kaldt lommeromaner og nedsættende triviallitteratur. Nogle af de serier jeg samlede på og læ-

ste var Norman Conquest, Larry Kent, Nick Carter, og Walt Slade. Kiosklitteraturen skulle koste under ti kr. stykket, hvilket den også gjorde. Bill og Ben bøgerne kostede i 1969, 3.75 kr. Den eneste jeg har bevaret er et godt laset eksemplar af Ben bliver bortført fra dette år. Jeg havde også Thorkild Hansens bøger om Jens Munk og triologien om slaverne. Ellers var den eneste faglitteratur jeg havde: Hans Hvas: Alverdens fisk fra 1964.

Ud over at læse foregik der andre aktiviteter på børneværelset. Jeg tegnede, legede med teknolegetøj, den lille ingeniør, en bondegård med tilhørende dyr, biler og nymodens legoklodser i plastik.

Jeg var også begyndt at tegne frihåndstegninger, mest fiskekuttere. Det var først lang tid senere, da jeg så et billede af middelalderens narreskib, at det gik op for mig, at jeg havde tegnet flaget i agterenden af skibet forkert, det skulle jo have været i vindretningen.

Drengbøgerne jeg læste og samlede på var bl.a. De 5 bøgerne, Tykke Niels skolebøgerne, de reaktionære Jan og Kim bøger, som dog førte til en interesse for hårdtslående amerikanske privatdetektiver. De ensomme ulve, der klarede sig selv og løste gåderne, ligegyldigt hvor mange tæv de fik og uanset, hvor meget sprut, de drak. Her fik jeg et indgående kendskab til sjældne, fremragende skotske og irske whisky mærker.

James Bond agent romanerne læste jeg også uden dengang at være klar over, at de var skrevet som propaganda til fordel for de britiske efterretningstjenester.

Efter at jeg havde købt og læst Maj Sjöwall og Per Wahlöös fremragende Roman om en forbrydelse, der udkom i ti bind i årene 1965-75, mistede jeg interessen for kriminalromaner. Specielt de ni første bind af romanen er noget af det bedste der er skrevet inden for denne litteraturgenre. Kriminalromaner har kun to plot: Sex og penge, eller bol og arv. I de gode gamle dage lå afdøde i biblioteket og detektiven skulle så løse gåden. Nu om dage er kriminalromaner avancerede lærebøger i sadisme. Som voksen har vold i alle dens udtryksformer i virkeligheden og i underholdning aldrig interesseret mig.

Som ung læste jeg også Svend Hazels krigsromaner om Østfronten under anden verdenskrig. Indgangen til de romaner som jeg dengang troede var rigtige på grund af jeg-formen i bøgerne, skyldes Poul Eriks litteratur om tyske hundeførere, der under krigen anvendte deres hunde til at anbringe bomber under sovjetiske tanks.

Forældrene købte et halvt års tid bogpakker fra Unions forlag, og tidsskriftet Det bedste.

Men så fik og læste jeg bogen, der for alvor satte gang i min interesse for historien. Thorkild Hansens biografiske roman om Carsten Niebuhrs

Datostemplet 1964.

arabiske rejse 1761-1767: Det lykkelige Arabien, udkommet i 1962. Tænk sig, at en mand kunne udrette så meget og alligevel blive skrevet i glemmebogen. Desuden viste det sig at akademikerne havde oversete forskningsområder inden for personalhistorie, biologi og geografi, samt, at forskerne kunne være rygende uenige, ikke så meget over vurderingen af deres forskning – hvilket ellers kunne være forståelig nok, men af personlige grunde. Gemytternes uoverensstemmelser, hvilket dengang førte til en manglende lyst til en videregående akademisk uddannelse.

Siden har jeg købt, hvad jeg har kunnet finde og havde råd til af bøger om Carsten Niebuhr.

I børneværelset blev jeg belært om og af de første af de voksnes løgne: Talende dyr som optrådte i tegneserier, animerede film, eventyr og i romaner fra Indien og andre eksotiske fjerne steder. Denne type fortællinger har formodentlig sin oprindelse i oldtidens bronzealder. I begyndelsen af Det gamle Testamente optræder der en talende slange til trods for at slanger ikke har taleorganer. Siden opdagede jeg, at voksne havde et almindeligt afslappet, alternativt forhold til sandheden, specielt i forbindelse med de regelmæssige serveringer af politikernes valgflæsk og reklamernes anprisninger.

Jeg gemte ingen af mine børnebøger og jeg har kun købt og gemt en snes tegneserier siden jeg forlod børneværelset: Tilstræbt alt af Claus Deuleran.

Anders And. Dansk Familieblads Billedhæfte nr. 25, 21 august 1954.

Anders And & Co. Kæmpenummer: Solens søn. 1993: 30.

Carlt nemlig! Holger Phillipsen. Donna, 1986.

Lille Nemo i drømmeland, I-II. Winsor McCay. Bogfabrikken, 1993, samt,

Den tossede tegner. Jørgen Mogensen. Henning Branner, 1952.

Og så brugte jeg som ung meget tid på at dagdrømme og gå på biblioteket.

Dagdrømme kan man selv styre og få til at udvikle sig som man gerne vil have det, i modsætning til nattens drømme, hvor det er underbevidstheden, der bestemmer, hvad der fortælles i drømmene. Mine drømme i søvne er altid nederlag af en eller anden slags. Ofte skal jeg til eksamen eller også leder jeg efter noget, jeg ikke kan finde.

En af mine dagdrømme dengang handlede om, at jeg i en ombygget fiskekutter med bibliotek i lastrummet sejlede rundt på floderne nede i Tyskland.

Nærum bibliotek ligger i en ualmindelig flot bygning, beliggende i et tidligere landsted opført i forbindelse med Nærum Avlsgård for kulgrosserer Ferdinand Christensen i 1920. Jeg kan huske at jeg havde sat mig på VC med en tegneserie. Da jeg havde læst færdig og endelig kom ud fra toilettet var biblioteket lukket og slukket. Jeg måtte åbne et vindue og springe ud af det, for at komme hjem.

Nogle år senere sad jeg på Hadsund bibliotek med den første gamle bog i hænderne. Det var Anders Sørensen Vedels Hundredvisebog i original første udgave fra 1591. Efter noget læsning synes jeg det var underligt så fedtede og snavsede mine hænder var blevet. Kikkede på dem og opdagede, at de var helt sorte. Jeg gik ud på toilettet og vaskede dem. Kort til efter var hænderne igen helt sorte. Igen ud på toilettet. Og så kikkede jeg nærmere på den lille bog. Den var næsten helt sort på grund af århundredes støv der havde lagt sig mellem siderne.

Den forsvundne læsehest

En sen eftermiddag stiller Betty og jeg mig op ved pølsevognen på Christianshavns Torv. Manden i pølsevognen kikker på mig og spørger: Er du ikke Holger som en gang var på mønstret ... Jo, svarer jeg. Og så beretter han til Betty historien om, hvordan jeg under en frivagt på skibet tilsyneladende var sporløst forsvundet. Bekymrede besætningsmedlemmer havde ledt efter mig overalt. Jeg var tilsyneladende forsvundet op i den blå luft, hvilket jeg bogstaveligt var. I det eneste sted de ikke ledte efter mig. I skibets udkikstønde, hvor jeg hyggede mig med en god bog. Da jeg noget senere kravler ned igen, opklares mysteriet om den forsvundne.

Fra et hjem med ustemt klaver

Min musikinteresse startede med fænomenet the Beatles fremkomst i 1962, også selv om deres tidlige lakplader lød som om de var indspillet i et øvelokale. The i navnet udtalte jeg, indtil jeg lærte bedre som te, det man drikker.

Jeg havde min egen lille rejsegrammofon på værelset og købte grammofonplader. Andre af mine tidlige musikalske stjerner i begyndelsen af 1960'erne var den australske folkemusikgruppe Seekers, den skotske folkesanger Donovan og den amerikanske folkesanger Pete Seeger som introducerede mig til protestsange og deres historie.

Pete Seeger havde en forbløffende evne til at få publikum ved hans koncerter til at synge med på de sange, han fremførte.

I 1965 dukkede det skotske fænomen Bert Jansch op på musikscenen i London. Han var den første guitarist jeg hørte, der spillede både rytme og melodistemme samtidigt. Og ikke nok med det, så var der en af mine klassekammerater der sagde: Nu skal du høre en, der virkelig kan spille guitar. Og så præsenterede han mig for John Renbourn 1943-2012. Et stort geni af en engelsk musiker, komponist og underviser der blev ved med at udvikle sig musikalt og hvis produktion har været mig en stor glæde lige siden.

Original musikalsk fortæller glæde betyder meget for mig. Hans LP *the Black Balloon* er stadig øverst i min musikalske top ti liste. Nummer to på hitlisten er Pentangles Hunting song fra 1967. Nr. 3 er the Whos LP Live at Leeds.

Og så var der dengang alle de andre hovedsageligt engelske pop og rockgrupper. Dansk musik gad jeg ikke, bortset fra nogle af Jesper Jensens sange så som Sang om

merværdi og den internationale gruppe med dansk islæt Cy, Maria & Robert. Jeg har stadig deres nu sjældne plader. Nu om dage er der kun en dansk sanger, og han bor på Grønland. Som ung holdt jeg et tidsskrift, der hed Børge for at orientere mig i den nye musik og sætte plakater af musikidoler op på væggene.

Musik har givet mig store glæder livet igennem, bortset fra genrer som: den obligatoriske morgensang i skolen og det jeg kalder mormor og morfar musik: Underholdningsmusikken fra slutningen af 194'erne og fra 1950'erne. I morgensangen løj vi Jeg ved en lærkerede for fuld hals, også selv om vi godt vidste, at i Nærum var der ikke natur til lærker, kun solsorte og gråspurve og vi surmulede blandt andet Morgenstund har guld i mund. Åh, havde han kunstige tænder. Og guld betyder glæde. Han havde lige været til tandlægen og fået rodbehandlet den dårlige tand. Tilføjes til sætningens guld i mund og bly i enden, kendte jeg ikke som skoleelev.

Blandt andre musikalske avisioner er opera og operette, det meste af den romantiske klassiske musik, den danske nationalromantiske musik og bortset fra enkelte undtagelser, al religiøs musik samt dansemusikken fra 1970'erne og fremefter. Den eneste opera jeg kan holde ud at høre på er den amerikanske orkesterleder Spike Jones parodi versioner fra anden verdenskrig og der er kun en operette i pladesamlingen, Pinafore, den med admiralens vise.

Vi skulle helt til Fona butikken i Kgs. Lyngby for at købe musik. I butikken var der nogle små båse, hvor kunderne kunne side og høre den sidste nye musik. Erhvervelserne blev i begyndelsen til et lille plastikalbum fyldt med singler, grammofonplader med to numre af omkring tre minutters varighed, et par EP'er der havde fire numre, og et par dyre Lp'er som hovedregel med 12 numre. De små plader kostede omkring 10 kr. og de store 30. Nu har jeg på reolerne små to tusinde stykker musik fra første verdenskrig og fremefter, som er registreret i en database, mens yngre mennesker fortæller mig at de har smidt al deres musik på lossepladsen på grund af streaming tjenesterne. Her i omegnen er der stadig mindre musik til salg i loppemarkeder og i genbrugsforretninger.

Jeg har meget forskellig musik fra hele verden og det startede med en grønlandsk EP med trommedans og da jeg senere første gang jeg var i Middelhavet hørte arabisk musik med tonearter og rytmer, vi ikke havde lært noget som helst om i skolen. Jeg måbede. Sådan kan man da ikke synge og spille, tænkte jeg. Med tiden er jeg blevet klogere.

Jeg har i øvrigt en enkelt østtysk plade lavet af tyndt plastik, der blev rundsendt med et tidsskrift. Ideen til denne fremgangsmåde havde de hugget i USA, hvor et folkemusik tidsskrift var begyndt at udsende plastikplader med musikeksempler til de af deres abonnenter, der ikke kunne læse noder. En lydmand forklarede mig, at hvis man afspillede denne type plader på grammofonen, blev lydsporene slidt op efter et par gange, så det lod jeg være med. Til gengæld digitaliserede han den for mig.

En yngre pige så mig stå og støve en single af, hvorefter hun udbrød: Næh, sorte CD'er. Dem havde hun aldrig set før.

Jeg lærte at spille på blokfløjte i skolen, og senere guitar og tenorbanjo, men er ikke særlig god til det. Jeg kan ikke få fingrene til at makke ret med det som hjernen gerne vil, selv om jeg kunne en masse akkorder. Der er rytmesansen og fingerspillet, jeg mangler. Jeg havde dog en musikalsk ide som jeg godt ville have prøvet af. At stemme banjoen i en åben stemning og så bruge en flaskehals til at skabe akkorderne. Måske ville det lyde noget i retning af et kinesisk torturinstrument.

Til gengæld for de manglende musikalske evner har jeg publiceret en håndfuld sangbøger i Fredsakademiet. Den 16. april 2007 kvitterer det feministiske arkiv i Bristol i England for modtagelsen af mine to flyttekasser arkiver med dokumenter fre kvindernes fredslejre ved den amerikanske atomvåben base Greenham Common lige syd for London. Denne historie er mit større vellykkede og meget brugte forsøg på at kombinere og formidle fred og kultur i en historisk sammenhæng. Arkivregistranten er publiceret på hjemmesiden.

Da jeg senere boede i Århus fik jeg stjålet alle mine bøger og grammofonplader. En af pladerne var Donovan's dobbelt LP A gift from a flower to a garden. Mange år senere finder jeg den i en butik og forklarer, at den var stjålet fra mig og der stod mit navn i den. Der var ingen kære mor. Jeg måtte betale 600 kr. for den.

Jeg køber et stereoanlæg for noget af den kontante arv. Dagen efter at garantibeviset udløb gik CD afspilleren i stykker. Til en fødselsdag forærer Betty mig en grammofon, der kunne tilsluttes computeren. Den fik jeg meget glæde af og har brugt den flittigt.

Efter at det daværende Østtyskland blev historie, lærte jeg om den fremragende tyske sanger Ernst Busch, hvis mange grammofonplader blev publiceret af pladeselskabet Aurora. Jeg fandt en snes af dem på hollandske bogudsalg i Helligåndskirkens udstillingssal på Strøget i København. Grammofonpladerne indeholder socialistiske og pacifistiske sange og viser fra Tyskland i mellemkrigsårene med tekster af bl. a. Erich Mühsam, Hans Eisler, Kurt Tucholsky og Bertolt Brecht. Desuden er der nogen af Ernst Busch sange fra den spanske borgerkrig. Pladerne er dobbelte EP'er indbundet i et teksthæfte på 32 sider. Dobbelte EP'erne fra 1960'erne har jeg aldrig set hverken før eller siden. De østtyske kommentarer til sangene er faktanoter og der er, så vidt jeg kan bedømme det, overhovedet ingen propaganda i noterne.

Arbejdet med fred gav mig to musikalske venner: Per Warming besøgte os et par gange kort før han døde i 2011. Fin Alfred Larsen har også hjulpet mig meget i mit musikalske formidlingsprojekt. Begge personligheder var og er lige elskværdige.

Per Warming var medlem af Kunstnere for fred og bad mig i 2004 om at publicere en CD Art in Resistance - Resistance in Art som Kunstnere for fred havde udgivet, hvilket jeg gjorde.

Sangbøgerne

Greenham Common historien var min første sangbog. Jeg vidste at de sidste danske fredsgruppers sangbøger var udgivet i forbindelse med Nej til Atomvåben, så jeg besluttede mig for selv at samle en. Det blev til Skjalden sang fredssangen og slaget på marken stoppede.

Musikudstillingerne

Nyd freden i Hvidovre, Arbejderen, fredag, den 8. april 2011.

Fredsakademiet og Holger Terp har flyttet dele af den store samling af dansk og udenlandsk fredsmusik til Hvidovre Hovedbibliotek.

»Nyd freden« lyder budskabet fra Fredsakademiets prisbelønnede skaber og leder, Holger Terp, som den næste måned udstiller fredsmusik og fredskultur i Hvidovre.

Han konstaterer i sit forord til det beskedne katalog, at der var fred før der blev krig.

– Vi skal alle lære (opdrages til) at føre krig som soldater, hedder det. Freden er så almindelig, at den stort set aldrig bliver skænket en tanke, bortset fra når der er krig.

Udstillingen indeholder en stor del af hans samling af dansk og international fredsmusik fra første verdenskrig til nutiden.

En afdeling af udstillingen sætter særlig fokus på besættelsestidens ret ukendte kultur i form af sangene fra befrielsen. Mange af disse lejligheds- og jubelsange er stort set ukendte i dag.

Holger Terp modtog sidste år Liviafondens hæderspris, »fordi han livet igennem har dokumenteret, hvordan generationer af modige mennesker har arbejdet for fred gennem tale, skrift, sange, protester og fælles handling«, som det hedder i begrundelsen.

Fredsakademiets store udstilling af fredsmusik og fredskultur på Hvidovre Hovedbibliotek, til 6. maj.

Se også: <http://www.arnehansen.net/110415TerpUdstil,Libyen.htm>

Nærum skoles historie er kortfattet beskrevet i Nærumgårdskolen 1950-1975.

/ : Jørgen Berg. Historisk topografisk Selskab for Søllerød Kommune, 1976.

Skolegang 1959-1967

”Det er forskningsmæssigt veldokumenteret, at anbragte børn har uforholdsmæssigt mange og store skoleproblemer”, hedder det i Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet : en forskningsoversigt. / : Anne-Dorthe Hestbæk ; Tine Egelund. Socialforskningsinstituttet, 2003.

Folkeskolen blev den nærvæd liggende Nærumgård skole, nu Nærum skole 1959-1967 som man kom til via stisystemet mellem rækkehusene. Jeg har klassebillederne, men stort set ingen navne på mine klassekammerater. Vi gik dengang også i skole om lørdagen.

Klasselæren i første klasse hed frk. Callesen. Så blev hun gift og gravid eller også var det omvendt og fyret fra skolen. Hun inviterede os alle sammen hjem til sig i den anledning. I anden klasse fik vi så en ny frøken som klasselærer.

1B 1959

Jeg blev moppet og drillet i skolen med et par øjenavne og på anden vis.

Holger Danske lå lige til højrebenet og det andet øgenavn var Professoren. De sidste øgenavne var ikke uventet Tykke og Brilleabe. Jeg var en lille prop, indtil jeg sent begyndte at skyde i vejret. Evnesvag er jeg også blevet kaldt endda af personer, der ikke var psykologuddannet. Endelig var der idiot, med adskillige forstærkende superlativer.

Når jeg blev moppet eller drillet i frikvarter eller efter skoletid, blev jeg fuldstændig passiv over for forhånelserne. Jeg lod det bare ske, og fortalte det ikke til lærerne eller forældrene, Lotte hadede mig for det. Normalt er det sådan, at en storebror forsvarer sin lillesøster, når hun bliver drillet af de andre. Efter at jeg blev moppet og drillet, tævede hun dem, der gjorde det, har hun fortalt.

Vi havde to kendte gymnastiklærere. Begge fodboldspillere. Den første var Ole Madsen som også havde et øldepot i Holte og han blev afløst af Tom Søndergaard, der ligeledes spillede på landsholdet. Jeg spillede fodbold i gymnanstiktimerne, iført træsko.

Gymnastikhesten var mig et mareridt gennem hele skoletiden. Den lille sære og klodsede kunne aldrig springe over den, hvilket medførte drillerier i hver eneste gymnastiktimestime, hvor gymnastikhesten blev brugt i undervisningen.

Den tykke opdagede lige pludselig, at der der var en sport han var god i. Håndbold. Som målmand kunne jeg stort set bare stille mig i vejen for scoringsforsøg. I klassen var der også en anden dreng som havde interesse i at spille målmand. Han boede skråt over for mig på den anden side af vejen i en af villaerne. For at dygtiggøre os trænede vi i hans forældres kælder med de meget mindre tennisbolde. Der blev dømt straffe til det andet hold. Eleven tyrede bolden lige i ansigtet på mig med fuld fart og jeg nåede ikke engang at løfte hænderne. Baghovedet tørnede lige ind i målrammen. Jeg besvimede og sked samtidig i bukserne. Da jeg senere vågnede op igen i omklædningsrummet som jeg var båret ud i var glæden ved at spille håndbold forsvundet.

Fysiklæren blev kaldt spejlæg, idet han var pilskaldet, men ellers en god underviser der fik eleverne til at interessere sig for faget i al fald i mit vedkommende. Der skete et uheld i en fysiktime. Et kogekar med syre vælter og nogle af eleverne blev ramt af syren. Jeg bærer en af drengene over til nogle vandkar, der stod ved væggen og kommer vand over syren. Uheldet rygttes over hele skolen og blev efterhånden som det løb rundt, udvidet i omfang med det resultat, at kort tid efter stod der ambulancer fra hele Nordsjælland uden for skolen.

Grammatikken med al dens terperi og udenadslære hang mig ud ad halsen. Jeg fattede ikke dengang, hvad det skulle være godt for.

En ting fremstillede jeg i sløjd som stadig ligger i min skrivebordsskuffe. En papirkniv i træ.

Jeg lærte aldrig at svømme under gymnastikundervisningen.

Vi skulle lære at svømme i Vedbæk. Det var før svømmebassinernes tid.

Svømmeundervisningen foregik dengang i Øresund i Vedbæk. En af lærerinderne propfyldte sin lille bil med os elever. Bilen var overfyldt og kunne knapt nok køre op over bakken tæt ved Vedbæk. Ankommet til stranden blev vi iført nogle store korkbælter og så gik undervisningen ellers i gang. Den klodsede lærte ikke at svømme i Vedbæk. Motorikken ville det ikke.

Lektierne måtte jeg selv klare. Der var ingen lektiehjælp hjemme. Det havde trods alt den fordel at jeg ugenert kunne postulere, at jeg ikke havde lektier for eller lidt mere avanceret, at jeg skam havde lavet dem, hvorefter jeg løb ud og legede med de andre børn.

Jeg har været i skoleerhvervspraktik to steder. I et bogtrykkeri i Holte og hos en sten-fisker, der var baseret i Nordhavnen. Erhvervspraktikken varede en uges tid hvert sted. I det lille trykkeri med de flinke indehavere fik jeg den første indføring i typogra-fiens mysterier og fik lov til at producere mine egne fremstillede visitkort på en flue-presse.

Da jeg ankom til Nordhavnen den første dag i praktiktiden, for jeg vild og kunne ikke finde skibet. Da jeg endelig fandt kajpladsen, var skibet sejlet. Den næste dag kom jeg om bord og var glad for at være der resten af tiden. Det larmede utroligt når de opfiskede sten endte i lastrummet, men man vendte sig hurtigt til det.

Ifølge resultatet af undersøgelser i Historisk Arkiv for Rudersdal Kommune optræder jeg ikke i de af Nærumgårdskolens eksamensprotokoller, der er afleveret til arkivet.

Piger

De var anderledes end drenge og legede ofte kun med andre piger. Jeg vidste heller ikke rigtigt, hvad jeg skulle snakke med piger om. Piger levede i deres egen verden og legede med dukkehuse, eller far, mor og børn, strikkede osv. Hvad forskellen mellem drenge og piger rent fysisk bestod i, var jeg ikke rigtigt klar over for jeg så ikke en nøgen pige før langt senere. Lotte og mig blev aldrig badet sammen. Der var intet badekar i badeværelset og i de første år jeg boede i Nærum, kun koldt vand i hanerne. Senere kom der dog en større varmtvandsbeholder. Jeg blev ikke forelsket, mens jeg boede i Nærum.

Forplantningslæren eller seksualundervisning i folkeskolerne startede først i 14 års alderen, men blev først obligatorisk indført i det danske skolesystem i 1970, hvor jeg ikke længere gik i skole.

Indtil teenageårene vidste jeg intet om, hvordan mennesker formerede sig eller bollede. Kroppens erogene zoner var mig ukendte. Nossekuglernes funktion anede jeg heller ikke noget som helst om. De var der bare. Erotik og forelskelse var mig ligeledes fremmedord. Jeg havde aldrig set nogen kysse, kærtegne hinanden eller bolle for den sags skyld. Slangen for enden af maven hos drenge og mænd blev, så vidt jeg vidste det, kun brugt til at tisse med og intet andet. Pigernes intimere dele var mig som barn totalt ukendt land - og interesserede mig så vidt jeg husker stort set ikke. Forældrenes soveværelse var tabu. Forbudt område. Bogstaveligt. Jeg har aldrig været derinde. De kærtegnede heller ikke hinanden, mens jeg så på det. Forældrene var tavse som graven om sex. De eneste fysiske berøringer jeg kendte til var afstraffelser. Også begrebet pik var i barndommen fuldstændig ukendt for mig. Vedhængen blev udelukkende omtalt som tissemanden. At spille pik anede jeg end ikke, hvad var for noget.

Min første seksuelle oplevelse

Som 11-årig står jeg med bukserne nede og tisser i Jyttes forældres toilet. Da jeg havde tisset færdig kløede pikken underligt. Jeg klemte på den med venstre hånd for at få kløen til at stoppe, og begyndte automatisk at bevæge hånden frem og tilbage. Pikken blev stiv for første gang, men ikke nok med det. Pikken var også blevet noget længere end den plejede at være. Mastruberingen følte dejligt, så jeg fortsatte fuldstændigt fantasiløst til der lige pludselig kom noget hvidt skum ud af pikhovedet som jeg ikke havde set før. Efter udløsningen rystede benene noget under mig, men jeg stod tilbage med en god tilfredsstillende følelse. Jeg var på bedsteforældrenes toilet i en to til tre minutter i alt. Oplevelsen gjorde et stort indtryk på mig og satte sig i min hukommelse. Jeg havde udviklet mig fysisk.

Bagefter overså jeg, at min pengepung var gledet ud ad bukserne og fik den senere leveret tilbage, mens Jytte inkvisitorisk spurgte: Hvad har du lavet? Jeg anede det faktisk ikke - og kunne heller ikke sætte ord på det - generede mig og svarede derfor ikke. Nu var jeg i det mindste en erfaring rigere med hensyn til underlivet, men roste mig ikke af det over for mine jævnaldrende kammerater eller til voksne som jeg ikke var fortrolig med. Den stive pik kunne bruges til andet end at tisse med. Men til hvad?

For en gangs skyld fik jeg ikke lussinger eller blev hevet i ørerne. Jeg begyndte at spille pik, når jeg lagde mig til at sove. Efterfølgende må hun have set sædpletterne, når lagnerne skulle vaskes, men dem kommenterede hun aldrig. Og så læste jeg år senere i Det bedste rædselsberetninger om farerne ved at spille pik. Det ville medføre en dårlig ryg, advarede tidsskriftet. Hvordan udstrålingsapparatet og ryggen var forbundet, blev jeg dog ikke klogere på. Jeg fortsatte den intime fornøjelse til trods for advarslerne. Nu 55 år senere skal jeg, på grund af mine skavanker og medicinindtag, bruge pincet, når jeg vil spille pik.

Jytte forklarede Lotte da hun fik sin første menstruation, at nu kunne hun blive gravid. Det var hendes seksualundervisning. Jeg fik ingen. Lotte blev kort og godt meddelt, at hun skulle ikke komme hjem og fortælle, at hun var blevet gravid. Når vi sov i telt sammen i sommerferierne, fik vi på det bestemteste at vide, at vi skulle ligge modsat hinanden med hænderne oven på soveposerne og det var strengt forbudt at pille ved hinanden. Det turde vi ikke. Min seksuelle undervisning kom senere med læsning af pornoblade og pornobøger så som Fanny Hill, der udkom på dansk i 1965. Pornoblade og pornobøger sagde mig senere heller ikke så meget, selv om jeg læste en del af dem i ungdomsårene. Her var der tale om ren mekanik. Det er trods alt begrænset, hvor mange variationer der kan produceres over temaet ind, ud.

På grund af de mange tæv jeg fik af plejeforældrene som ung, søgte jeg ikke fysisk kontakt med andre børn eller voksne.

Min første kontakt med det modsatte køn fandt sted i en havneby ovre i det franske Caribiske. Nogle besætningsmedlemmer havde undret sig over, at jeg stadig var jomfru. De bestilte en luder til mig, men lagengymnastikken var helt mekanisk, ind, ud helt uden forspil og ikke særligt inspirerende for at sige det mildt. Jeg kedede mig bravt under seancen og kunne lige så godt have spillet pik.

Mit korteste forhold til en kvinde varede mindre end 24 timer. Jeg boede på et loftrum på Christiania og på Strøjet mødte jeg en køn amerikaner som jeg faldt i snak med. Hun var på dannelsesrejse i det gamle Europa. Om aftenen tog vi ud i Dyrehaven, hvor jeg kørte hende over. Den næste morgen sad der en ring af mus rundt omkring os, da vi vågnede og jeg vinkede senere på formiddagen farvel til den glade pige, der sad i toget på vej til Berlin.

En sød kvinde i panikalderen lærer mig at værdsætte sex. En dag spørger hun mig om jeg ville have et bad, også selv jeg lige om morgenen havde været under bruseren. Hun vasker mig grundigt, meget kælent, specielt på de ædlere dele. Jeg åbner mig fuldstændigt, glemmer genertheden og nyder det. Og så tager hun mig ind i sengen som senere gyngede. Jeg blev meget glad for kvinden og oplevelsen.

Først i august 1988 bliver jeg samlet op igen idet jeg møder en fraskilt køn og sød pige, Betty Nielsen. der både blev fræk og uartig, som jeg senere flyttede ind hos.

Jeg brugte den klassiske invitation over for Betty: Vil du med hjem for at se mit bibliotek og min frimærkesamling? Da hun kom ud til Nørrebro fremviste jeg stolt det eneste frimærke jeg havde. Et ældre julemærke med guldtryk. Samtidig viste jeg hende et

dansk klistermærke fra 1938 som argumenterede for, at man ikke skulle give børn krigslegetøj i julegave.

Betty gik med støttebind på grund af årebetændelse, opdagede jeg, da hun tog bukserne af. Det er første gang jeg har bollet med en mumie, udbrød jeg. Hun grinte og synes, at jeg var sjov. Vi fandt hurtigt melodien også selv om der kunne opstå komplikationer, når to brilleaber stødte sammen. Da Betty ser bedre ud end jeg, tog hun elskværdig sine briller af. Betty har også i forskellige sammenhænge bemærket, at jeg har ti tommelfingre. Berøringsmæssigt havde Betty kun et forbehold. Jeg måtte ikke kærtegne hende på kinderne.

Betty og mig stod på Nørreport station og ventede på toget. Vi var på vej hjem. Betty kikkede den ene vej og jeg den anden. Da vi kom hjem fortalte Betty, at der havde stået en mand og beundrede min røv, så hans øjne var ved at trille ud af hovedet. Jeg gik glip af beundringen.

Det viste sig at blive et varigt forhold mellem os.

Vi blev gift hjemme i stuen den 26. maj 2008. Ægteskabsbog 6312/2008.

For Bettys vedkommende var det tredje gang, hun blev gift.

Det var mit første ægteskab.

To kvindelige embedsmænd fra rådhuset tog sig af formaliteterne.

Vi fik to små kønne lysestager af dem i bryllupsgave. To lys på et bord...

Vi sad i sofaen ved siden af hinanden og Betty så sød og glad ud. Jeg var bare træt og sad med halvlukkede øjne hele tiden. Jeg havde totalt glemt at købe en brudebuket, men det viste sig, at det havde hun selv gjort.

Der var to personer der overværede vielsen: Grete Møller og den ene af Bettys døtre: Anja Frausing Nielsen.

Jeg havde dog bestilt aftensmad på en kinesisk restaurant.

Betty kalender notat: Holger deprim.

Kun egoistiske lille jeg kom på bryllupsrejse den følgende dag.

Transportmidlet på bryllupsrejsen var en ambulance, der kørte mig til Hvidovre Hospital.

Jeg var dødssyg.

Arbejdslivet 1967-1975

Variationer over et tema i mol: Du er fyret.

Alt mulig arbejdsdrenge

I 1968 tjente en arbejder ifølge Dansk Arbejdsgiverforenings Lønstatistik 100 år fra 2007, 12 kr i timen. En arbejdsdrenge sled sig til betydeligt mindre, lidt over to kr. i timen, hvis jeg husker rigtigt. Vi fik løn en gang om ugen i en lille brun konvolut og der var ikke mange penge i den, for den lange arbejdsuge. Ifølge Danmarks Statistiks Statistisk Årbog 1968 - Kap.12: Løn ... var dækdrenge månedsløn 1966/67 på 665 + oppebåret kost og logi samt godtgørelse for fridage. Dækdrenge og messedrenge har formodentligt tjent den samme hyre. Året efter har den nok været en anelse højere

Den eneste gang jeg har været ansat på en fabrik var som arbejdsdrenge på Atlas-Electrolux køleskabsfabrikken i Lundtofte. Klokkeren syv om morgenen stod jeg som nyansat på Lyngby station og ventede på bussen til fabrikken sammen med andre arbejdere der havde været ansat der i årevis. De havde alle sammen, forekom det mig, mapper fyldte med ølflasker i hænderne. Dagens første guldøl blev drukket allerede ved busstoppestedet. Sådan ville jeg ikke ende, tænkte jeg og sagde for en gangs skyld sagde jeg selv op.

Messedrenge og motormand

Efter en kort sommerferie deltog jeg i tre måneders uddannelse på den nu nedlagte Statens Søfartsskole i Esbjerg. Uddannelsen i Esbjerg varede fra den 14. juli til den 13. oktober 1967. Mange tak for oplysningen til Susanne Hansen, Kontorfuldmægtig. Søfartsstyrelsen, Søfarende og Certifikater.

Her lærte jeg nyttige ting som at binde knuder, knob, splejse stålvejere, ro og vigtigst af alt, jeg lærte at svømme. Jeg havde berettet om mine vanskeligheder med at lære dette i skolen og en dag tog en lærer mig bogstaveligt i hoved og røv og skubbede mig ud i den dybe del af et svømmebassin, hvor al den opsamlede teori uventet blev omsat i praksis. Jeg lærte dog kun ryg og brystsvømning samt livredning. Min motorik fungerede ikke inden for de andre svømmediscipliner. Roning kunne jeg godt lide. Jeg husker det som en god tid.

Jeg vil gerne ud og sejle oplyste jeg på arbejdsformidlingen. Det kan du godt komme, lød det imødekomende, hvis du har en søfartsbog. Hvordan får man fat i den? I fagforeningen. Op til Sømændenes forbund. Jeg vil gerne have en søfartsbog. Det må du godt få, opmuntrede de, hvis du har et arbejde. Og så stod jeg med fletningerne i postkassen. Frem og tilbage op til flere gange mellem forskellige rederier. Jeg var ved at give op. Til sidst blev jeg dog ansat som messedrenge af en flink personalechef i DFDS og fik papirerne i orden i fagforeningen.

Jeg har sejlet med skibe fra rederierne DFDS, Cherry Heering Line og Kosangas

Jeg har sejlet med fragtskibe, en gastanker og en færge.

Messedrenge gør rent og serverer mad til besætningsmedlemmerne i messen, skibets spisestue. Dem var der flere af, alt efter søfolkenes rang.

En ubefaren motormands hovedopgave er at gøre rent i maskinrummet. Blot er vand og sæbe udskiftet med gasolie. Man blev befaren, når man havde været ansat i et år.

Messedrengenes små kahytter lå som regel lige over skibets styremaskine, som larmede meget. Det vendende man sig hurtigt til, med det resultat, at jeg i dag kan sove hvor som helst, ligegyldigt hvor meget støj der er i omgivelserne.

Jeg kan ikke adskille oplevelserne fra sejltiden.

Den første hyre var et DFDF skib MS Alberta.

Den første dag jeg stod til søs glemmer jeg aldrig. Vi sejlede fra København til Århus. Solen skinnede fra en skyfri himmel og der var havblik. Og jeg var søsyg og måtte gå til køjs. Dagen efter var søsygen helt forsvundet og jeg har aldrig været søsyg siden.

Dagen efter blev jeg drillet ved af forskellige besætningsmedlemmer at blive sendt rundt efter forskellige ikke eksisterende værktøj og duppeditter som de netop stod og manglede. En ønskede sig eksempelvis knofedt fra maskinrummet. Efter noget tid stoppede de godmodige drillerier og jeg havde fået et første indtryk af, hvordan et skib var skruet sammen. Det var min indvielse i faget.

Den første tur gik fra København via Århus til den amerikanske golfkyst: Florida, New Orleans og Texas og tilbage igen til København. Her kom beskeden: Du er fyret.

Hanne Tolstrup

Jeg mønstrer Hanne Tolstrup som lå ved raffinaderiet i Kalundborg, hvor skibet bliver lastet med proviant. Vi sejler igennem Kielerkanalen juleaften til Rotterdam. Her er det planen, at der skal sejles gas op ad floderne til de amerikanske tropper i Sydvietnam. Turen går syd om Afrika, fordi Suezkanalen var lukket som en følge af konflikterne og krigene i Mellemøsten. Et godt stykke på den anden side af Sri Lanka bliver skibet dirigeret over til New Orleans i USA idet rederne havde vurderet at sejladsen i Vietnam trods alt var for farlig. Det blev fortalt os at soldater fra Vietcong skød mod brovagterne og lodserne på de skibe der sejlede for amerikanerne i

Sydvietnam. Denne rejse tog tre måneder, hvor vi ikke var i land en eneste gang. Ankomsten til New Orleans var perfekt timet. Karnevallet var lige startet og jeg smager tequila for første gang. Mit arbejde på Hanne Tolstrup skiftede fra almindelig rengøring til køkkenarbejde, hvor jeg lærte at kokkerere. Jeg havde hyre på skibet i næsten et år og var glad for at være der.

Rederiet Heering havde mens jeg sejlede med det en meget lille flåde af fragtskibe, vistnok kun to. Jeg var på Heering Susan.

I Columbia i Sydamerika falder en motormand i en kæmpe brandert ud over landgangsbroen og drukner. Jeg blev spurgt om jeg ville lade mig ansætte som ubefaren motormand. Jeg takkede ja dertil.

Mit sidste arbejde som motormand var på en af færgerne mellem Helsingør og Helsingborg.

Størstedelen af den ringe hyre, løn, blev brugt hos skibenes hovmester, der solgte slik og billig, skattefri øl og spiritus.

En dag stopper jeg brat med at komme fløde og sukker i min kaffe. Det gik sådan til: En dag havde en maskinofficer sin kone på besøg og jeg serverer kaffe til dem. På skibene havde vi kun langtidsholdbar fløde i dåser. Porcelænet bestod af såkaldt jernporcelæn, der ikke gik i stykker, når det faldt på dørken, gulvet, mens skibet rullede frem og tilbage i urolig sø. Kaffekopperne var små. Maskinofficerens kone fattede om sukkerskålen og kom hele syv teskefulde sukker i koppen og fyldte den halvt op med fløde, hvorefter kaffen kom i. Det var mig for overvældende og siden da har jeg stort set kun drukket sort kaffe.

Session

På sessionen blev jeg på grund af min stilling som sømand indkaldt til flådestationen i Frederikshavn. Jeg mødte ikke op, fordi jeg i mellemtiden havde fundet ud af, at jeg ville være militærnægter, fordi jeg ikke ville undervises i vold. Vold mente jeg, kendte jeg kun alf for godt, rigeligt til.

Organiseret militærnægter blev den sære ikke, idet jeg ikke vidste, hvordan man blev det. Jeg blev i stedet for totalnægter og flyttede i en periode til nogle venner, der boede i Sverige.

Psykologen der skrev de opgaver vi sad og svedte over på sessionen skulle jeg møde mange år senere. Hans navn var Jesper Jensen og han havde skrevet opgaverne som underviser på Danmarks lærerhøjskole.

I 2010 skrev jeg en bog på engelsk Goliat mod David om militærnægternes historie med hovedvægten lagt på de krigsførende stater under første verdenskrig. Alle myndigheder anså militærnægterne som landsforrædere og de blev udsat for barbariske behandlinger, herunder henrettelser. Det var kun alt for nemt at anklage militærnægterne for landsforræderi, fordi deres holdninger var efter sigende til gavn for fjenden.

Et argument der også har været brugt mod pacifister fra tidernes morgen. Staterne blev nogen steder en anelse mere civiliseret og accepterede militærnægterne, dog ofte under skrappe vilkår.

Når jeg kom i land boede jeg i begyndelsen i værelser i pensionater, så længe opsparringen rakte. Der var bl.a. et pensionat på Frederiksberg og et bag ved Radiohuset i Rosenørns Alle som jeg boede i. Ellers var jeg hjemløs og overnattede i trappeopgange og kælderrum.

Sociallovgivning og bistandskontorer anede jeg intet om.

Christiania 1971-1975

Den 26. september 1971 blev Fristaden Christiania grundlagt, da en gruppe slumstormere besatte den tidligere Bådsmandsstræde Kaserne på Christianshavn og døbte området Fristaden Christiania.

På fristaden Christiania blev jeg professionel tigger.

Jeg blev igen samlet op. Denne gang af nogen som var mindst lige så underlige som mine plejeforældre var det. Forfrossen og sulten går jeg en vinteraften rundt på den nyetablerede fristad. Her møder jeg nogle medlemmer af en amerikansk nyreligiøs sekt, der kaldte sig Guds Børn. Sekten havde sit eget hus på fristaden. De giver mig noget at spise og en sovepose. Jeg sover lige som de andre i huset på gulvet.

Denne hippie baserede sekt havde en lim, der gjorde det meget svært for medlemmerne at slippe ud igen. En heftig indoktrinering parret med en kæmpe paranoia over for alt, hvad der hed myndigheder. Forståeligt nok. Medlemmerne havde officielt ingen indkomster og betalte som en følge deraf ikke personskatter og deres børn kom aldrig i offentlige skoler. De blev undervist i sekten, mest i bibelhistorie.

Profeten i Guds Børn havde med afsæt i oliekrisen udnævnt den libyske militærdiktator Gadaffi til selveste antikrist, som skulle dø og genopstå 3 ½ år senere og føre ver-

den til slaget ved Harmagedon og dommedag som de mente skulle finde sted i 1993. Sekt medlemmerne var overbeviste om, at de levede i den sidste tid og i deres forskellige kollektiver blev der brugt store ressourcer og arbejdskraft til at hamstre og vedligeholde store forrådslagre og oplæring i overlevelsesteknikker. Reaktionær amerikansk paranoia så det ville noget. Ringe herskere og falske profeter har vi altid haft.

Medlemmerne levede hovedsagelig af kasseret mad og de penge der blev indsamlet blev afleveret til kollektivets ledere, der sendte dem længere op i systemet. Vi menige medlemmer fik ikke engang lommepege. Fattig forlader jeg sekten i skuffelse over forholdene.

En gang noget tid senere besøgte jeg dem efter en invitation. En i mellemtiden indfundet såkaldt seksuel revolution i sekten indebar to ting: at kvinderne fik ret til at bolle med hvem som helst de ville også som ludere for at hverve nye medlemmer og at medlemmerne blev pædofile med, har jeg selv oplevet under besøget, seksuelt aktive børn helt ned i fire års alderen. Jeg benyttede en kold lungebetændelse som undskyldning til at forhale hjem, inden begivenhederne udviklede sig til den planlagte gruppesex og jeg har aldrig mødt dem siden. Jeg opfattede og opfatter stadig pædofili som børnemishandling.

Det eneste jeg tog med mig fra sekten var et bedre kendskab til engelsk, fordi al sektens litteratur ankom på engelsk og så kunne jeg spille nogle få akkorder på guitar, idet jeg havde fået lidt musikundervisning.

Fra august 1973 til oktober 1974 bor jeg igen noget af tiden i Nærum.

Det køleskab jeg sejlede på lastede appelsiner og grapefrugter i Haifa i Israel. Nogle besætningsmedlemmer tog på udflugt til Jerusalem. Her køber jeg, hvad sælgeren på det bestemteste havde forsikret mig om en stenalderdolk. Det var ganske vidst, at den kostbare dolk var ægte. Hjemme i Nærum taber jeg dolken som splinters og jeg opdager, at den var lavet af første klasses plastik. Så vidt jeg er orienteret, brugte værktøjsmagerne i stenalderen ikke plastik.

Den 6. oktober 1973 udbrød der krig i Mellemøsten mellem Israel på den ene side og Egypten samt Syrien på den anden. Krigen medførte oliemangel i vesten på grund af USAs militære støtte til Israel. På grund af oliekrisen blev der indført bilfrie søndage i Danmark. Regeringsindgrebet var Poul Erik meget imod. Hans udfoldelsesmuligheder skulle ikke begrænses af nogle tumpede politikere. Han skulle nok vise dem.

Poul Erik var så på den første bilfrie søndag, den 25. november 1973, stor i munden. Nu kører jeg til bageren efter morgenbrød, fremturede han. Da Poul Erik senere kom hjem, var han blevet stoppet af færdselspolitiet. Bøden for trafikforseelsen var på en syv otte hundrede kroner. Det er stadigvæk den dyreste morgenmad, jeg har nydt i mit liv.

I Portugal 1975-1976

I midten af marts 1975 rejser jeg til Portugal, hvor jeg er til juli 1976.

Når jeg kunne leve i Portugal så længe som jeg gjorde, var et par af forklaringerne: billig husleje og billig mad, set i forhold til danske priser.

Jeg tager på tomten fra København til Lissabon via Strasbourg, Paris, San Sebastian og Madrid med 300 kontante kroner på lommen og lidt ekstra tøj i en rygsæk. Syd for Hamborg får jeg et lift med en stabil billist i en Mercedes. Han kørte nøjagtigt 100 km i timen hele tiden, hverken mere eller mindre.

På vej ind i Frankrig får jeg et lift med en mand, der boede alene på landet i noget der lignede et slot. Han vil lære engelsk og lader mig bo hos ham i tre dage. Så går turen videre til Paris. Det første jeg lagde mærke til var forskellen mellem København og Paris. I byernes by var boligblokkene meget større end de var i den danske hovedstad.

Eiffeltårnet imponerede mig ikke, men jeg sover i en park i nærheden. Det var ikke noget problem at komme ud af byen, men vejen der skulle føre mig sydover, viste sig at lede mig tilbage til Paris. Tilbage igen. Et par venlige franske betjente forklarer situationen og de kører mig ned til den rigtige vej. Her bliver jeg samlet op af en ualmindelig køn kvinde i en gul italiensk topersoners sportsvogn og hun kører mig til San Sebastian i Baskerlandet, hvor jeg får et lift med en svensk lastbilchauffør til Madrid.

I bussen i myldretiden i Madrid på vej ud af byen står jeg som et S mellem to store matroner. Den førstes kæmpestore bagdel bøjer mig bagud og den anden matrones enorme fortrin bøjer mig forover. Lettere fortunlet ude af Madrid får jeg et lift med en meget venlig portugisisk gæstearbejder i Tyskland, der skulle hjem på ferie. Han lader mig bo på et værelse i sit hus i flere uger.

Jeg boede også i kloster noget af tiden i Lissabon. Munkene var flinke og de havde sørne moderniseret sig. Der var fjernsyn i cellerne.

I Portugal lærte jeg ikke sproget, bortset fra nogle få sætninger. Portugiserne ville meget heller tale og lære engelsk.

Jeg havde været i Portugal en gang før mens landet stadig var styret af et militærdiktatur som messedreng på gastankeren Hanne Tolstrup. På gastankere er den farlige last sikret i en såkaldt trunk, et ekstra beskyttelseslag, der er hæftet sammen med lastrummet med brede stænger af stål. Lissabon er fysisk adskilt i to dele af Tajoflo- den. Da Hanne Tolstrup ankom til havneområdet sker der en eksplosion i maskinrummet og en metalsplint borer sig ind i en af stålstængerne i lastrummet. Blandt besætningsmedlemmerne var der almindelig enighed om, at hvis den var forsat ind i trun- ken, så var skibet eksploderet. Ud for Lissabon så vi i øvrigt i revlerne vraget af en eksploderet spansk gastanker.

Det første jeg lagde mærke til i Portugal var, at der var uniformerede og bevæbnede soldater overalt, hvor vi kom hen. De fungerede bl.a. som trafikbetjente i byerne.

Et portugisisk måltid bestod af en ret blæksprutter iført nogle tilberedte grønsager. Retten smagte mig afskyeligt. Jeg synes den smagte som kogt viskelæder. Betty kan godt lide blæksprutteringe, så dem køber jeg ind imellem til hende, mens jeg opfordrer: Luk døren til kemisk værk Køge.

Efter det sjældent vellykkede portugisiske militærkup i 1974 kom der flere reaktionære, højreorienterede mislykkede modkup. Under et af disse bor jeg på et pensionat i Lissabon. I den smalle gade er der en moddemonstration, hvis deltagere protesterer mod et igangværende kupforsøg. Værten i pensionatet er gal i hovedet og tydeligvis imod demonstrationen. Han giver sig til at skyde med en pistol mod demonstranterne som besvarer ilden. Jeg gemmer mig under sengen for ikke at blive ramt af kuglerne. Det er den eneste gang jeg har oplevet skyderi. Dagen efter flytter jeg fra pensionatet.

Grisene

Første nat i Faro på Algarve kysten i det sydlige Portugal blev en speciel oplevelse. Om aftenen finder jeg et sted i en park, hvor jeg ruller min sovepose ud og lægger mig til at sove. Jeg vågner klokken fire om morgenen den næste dag med insektbid over hele kroppen. Fra toppen af hovedet til storetå. Det havde jeg ikke oplevet, hverken før eller siden. Dagen efter var alle stikkene fra insekterne forsvundet. Årsagen til at jeg vågnede så tidligt var grises enorme hyl, når de blev stukket og aflivet. Der lå et svineslagteri lige ved siden af parken.

Jeg sejler efterfølgende med færgen fra Lissabon til Madeira.

Øen og dens indbyggere, specielt en del indvandrede engelske og amerikanske, viste sig at være venlige og imødekommende. Jeg bor et halvt år på en ejendom med et kollektiv tæt ved lufthavnen i et hus med 13 store værelser med en kæmpehave ned til vandet.

I kollektivet blev jeg accepteret som den jeg er. En af de første dage jeg var der, var jeg synlig for alle, rystende nervøs over for et eller andet. Et af medlemmerne i kollektivet bød: kom ind til mig. Inde på hans værelse siger han venligt men bestemt: Tag tøjet af. Stadig nervøs, hvad var han dog ude på? stripper jeg og står nøgen foran ham. Det er sådan du er, meddeler han, og jeg kikker ned ad mig selv. Jeg accepterede udsagnet og nervøsiteten forsvandt.

Et par englændere forsøgte forgæves at lære mig Berth Jansch avancerede fingerspil. Jeg kunne ikke få fingrene til at makke ret, men fik en anelse større forståelse for, hvordan musikken hang sammen. På Madeira spillede vi meget Kalaha og dart, pilespillet.

Vi levede af at producere og sælge to ting. Håndsyede tasker som jeg solgte til tøjbutikkerne og malerier som vi solgte til turisterne på krydstogtskibene. Opskriften på vores "kunst" var følgende. Man tager en stor kunstbog over en kendt maler, eksempelvis Picasso. Et motiv, eksempelvis en klovn tegnes over på et stort tykt stykke stift plastik. Stregerne blev så malet i klare farver, der havde en vis lighed med reproduktionerne i kunstbogen. Når malingen var tør fik billedet en gang klar lak og strålede om kap med solen. På grund af materialevalget kunne alle se, at det ikke var originaler, men det gjorde ikke noget. Turisterne var vilde med dem og købte fiduskunsten lige så hurtigt vi kunne producere den. Og aldrig så snart et krydstogtskib havde forladt havnen mod fjerne destinationer anløb et nyt og salget fortsatte som før.

På Madeira blev jeg en dag inviteret ned i en lille familie restaurant, ukendt for turisterne, hvor vi fik serveret øens kulinariske specialitet: Den kostbare espadarte, en sort sværdfisk, hvis kød på fiskemarkedet var dyrere end selv skært oksekød. Det var efter sigende det eneste sted i verden, hvor fiskerne gad at fange den. Det tog dem to timer at få krogene ned i den dybde, hvor fiskene var og to timer at trække krogene op igen. Det helt hvide fiskekød blev serveret med noget, jeg aldrig før havde smagt i forbindelse med fisk: bananer.

Det var en vellykket servering og det udviklede sig til en meget hyggelig aften i den lille åbne gårdhave.

Flygtningene

Jeg rejser kun hjem fra øen, hvor jeg havde haft det som blommen i et æg, fordi mit syn forværres. Synet på det venstre øje forsvandt og jeg frygtede at blive blind.

I 1976 får jeg et lift med et skib, hvor jeg uden ansættelse, arbejder som motormand.

Da vi ankommer til det sydlige England, forærer de mig en flybillet til København.

Jeg var hjemme på Christiania igen i august 1976. I mellemtiden var dobbeltsynet forsvundet, idet jeg blev blind på det venstre øje. Nu var jeg kun nærsynet på det højre.

Den nye i Hadsund, Hans Kirks by 1977-1980

I oktober 1977 flytter jeg fra fristaden Christiania til Hadsund, så langt væk som muligt.

Først finder jeg et værelse på Als Oddevej hos en købmand, der lejede værelser ud oven over butikken. Han forventede at alle lejerne brugte deres penge i butikken og når de var sluppet op, solgte han os storsindet varer på kredit. Denne oparbejdede kredit blev så regelmæssigt betalt, hver den første i måneden. Senere flytter jeg ned i et af fem værelser hos en dyrlægefamilie på Skovvejen 22, hvor lejeindtægterne spillede en stor rolle i familiens økonomi. Uden for nedgangen til kælderværelserne stod der en stor grøn skraldespand, hvori alle de døde dyr fra klinikken blev smidt ned i. Skraldespanden stank om sommeren. Der boede ud over mig tre unge mænd og en ung kvinde i værelserne.

I 1977 var jeg indlagt på øjenafdelingen, Århus Kommunehospital. Til endnu en nethindeoperation med lokalbedøvelse. På grund af den tidligere operation virkede bedøvelsen, idet der var for mange tråde i øjnene. Jeg lader dem fortsætte. Operationen skulle jo overstås. Da kirurgerne opdager, at jeg er ved at bøje tremmerne i sengen, totalbedøver de mig. Resultatet af operationen var vellykket. Synet på det højre øje har ikke siden forværret sig. Tak til Christine Boiden Søtofte, Hvidovre Hospital for oplysningen om stedet for operationen.

I Hadsund ryger jeg hash sammen med naboerne og begynder at ryge pibe. Det sidste har jeg gjort lige siden. Der er en af mine få fornøjelser. Jeg skal gerne stoppe rygningen, den dag krudtrøgen ophører.

Og så starter jeg med at abonnere på Information på grund af de mange fremragende sikkerhedspolitiske artikler avisen bragte, skrevet af journalisten Jørgen Dragsdal. Disse artikler satte virkeligt mange tanker i gang hos mig. Hvordan Dragsdal blev belønnet for sin flid, kan man læse om i den nye bog Kold krig i højesteret.

I venstrekommunen Hadsund fik man ikke bare bistandshjælpen udbetalt uden videre. Man skulle arbejde for den. Så jeg finder mig som kommunalt ansat, hvor jeg lærte nyttige færdigheder som at svinge en le, når græsset skulle slås. Nogle af kollegaerne spillede om usandsynligt store pengebeløb på kroerne om aftenen og fortalt så næste dag om, hvor meget de havde vundet eller tabt. Og så fortalte de beretninger om Hadsunds historie. Persongalleriet i Skyggespil stod stadig lyslevende for dem sammen med en hel masse andre personligheder og under anden verdenskrig var befolkningen på egnen så fattige, at de stangede ål som de kogte med karry.

De var også meget provinsielle i byen. Folk der havde boet der i en generation blev stadig kaldt de nye.

I Hadsund får jeg et studieforberedende tilbud om at komme på højskole. Det blev til tre måneder på Silkeborg højskole. På skolen boede eleverne i dobbeltværelser. På skolen var der forbud mod at ryge hash. Kort før afslutningen på skoleopholdet deltog

jeg i en elevfest, hvor der blev røget hash. Alle elever der havde deltaget i festen blev smidt ud af skolen tre dage før afslutningen.

Jeg tager mod til mig og vil melde mig til et højere forberedelseskursus, hvilket kommunens sagsbehandlere var totalt afvisende over for. Jeg måtte selv finansiere uddannelsesforløbet ved optagelse af studielån. Hvorfor det ikke blev en hel HF, står hen i det uvisse. Muligvis fordi det ikke blev udbudt der hvor jeg valgte at læse.

I maj 1980 blev jeg færdig med ½ HF eksamen på Korup skole under Østhimmerland Forberedelseskursus som jeg havde begyndt på i efteråret 1978. Bortset fra en enkelt smutter i skriftlig engelsk lå mine karakterer på mellem 9 og 11. Jeg måtte selv betale uddannelsen med studielån, Det første lån på 3200 kr. om måneden fik jeg til disposition den i. august 1978. Studielånene skulle blive mig et mareridt i de næste tyve år.

Studiegælden - de dyre lærepenge, hvor mange begge små...

Mit første studielån blev optaget den 3. oktober 1978 i Den danske provindsbanks afdeling i Hadsund. Provinsbanken er nu en del af Den danske bank.

Lånet var på 12.600 kr.

Mit andet studielån blev optaget i efteråret 1979. Dette lån var på 13.300 kr.

Renten på lånet var en ågerrente på over 11 procent om året.

Jeg låner i alt 25.900 kr. i banken.

Det første lån blev fejret ved, at jeg køber mine første piber. Nu var jeg jo ikke arbejdsløs længere. Jeg var student, som der står i papirerne fra banken. Endelig et lille skridt fremad på den sociale rangstige. Glæden varede ikke længe. Lille naive mig. Hvordan i alverden skulle jeg kunne få lånet tilbagebetalt, når jeg konstant var på bi-standshjælp?

Bekendtgørelse af lov om social bistand (Bistandsloven), 1985:

§ 42. Når det må anses for påkrævet af hensyn til en persons mulighed for fremtidig at klare sig selv og sørge for sin familie, kan der ydes pågældende hjælp til uddannelse og erhvervsmæssig optræning eller omskoling i det omfang, der ikke kan ydes tilskud hertil af Statens Uddannelsesstøtte eller efter andre regler uden for den sociale lovgivning. Socialministeren fastsætter retningslinjer for, hvornår hjælpen ydes som lån. Sakset fra Retsinformation.

SU Styrelsen

Støttemeddelelse 1989/90

23. juli 1987

"Som svar på din ansøgning om statens uddannelsesstøtte 1989/90 skal vi meddele, at du er tildelt uddannelsesstøtte således:

- Stipendium i alt for hele støtteperioden 36 .482 kr.

- Studielån (gælds-brev vedlægges). 0 kr.

Støttetildelingen er sket efter reglerne i lov om statens uddannelsesstøtte, jfr. Lovbekendtgørelse nr. 880 af 23. december 1988 og bekendtgørelse nr. 178 af 20. marts 1989 om uddannelsesstøtte."

Det så sørme for en gangs skyld ud til at jeg fik, hvad jeg blev lovet, for et stipendium opfattes generelt som et et tilskud eller gave og ikke et lån.

Stempel

Dato: 23. juli 1987

S. n. 290252-2703

Social- og sundhedsforvaltningen bevilger herved i h.t. bistandslovens § 42, stk. 1

Kopi til:

Holger Terp
Refsnæsgade 59, 2. th.
2200 København N

Kopi til:

Danmarks Bibliotekskole
Birketinget 6
2300 København S.

Kopi til:

hjælp til bibliotekaruddannelsen (Holger Terp har søgt om optagelse pr. aug. i år).
(Svar forventes efter 28/7).

For perioden: Aug. 1987 til juli 1991.

Hjælpens omfang:

A. Ydelser, som påvirker personfradraget:

- Underhold, (dvs. udgifter til kost og belysning).
- Husleje, gas/lys/varme.
- Daglig transport.
- Kost og logi på uddannelsesstedet.
- Kontingent til arbejdsløshedskasse og faglig organisation.
- Kostpenge under fravær fra uddannelsesstedet på hjemrejsedage og i ferier.
-
-
-

B. Ydelser, som ikke påvirker personfradraget:

- Skolepenge, kursusafgifter, excl. kost og logi (særlige udgifter f. eks. studierejser, kræver særskilt bevilling).
- Bøger og undervisningsmaterialer, der er nødvendige for uddannelsen (skrivemaskiner, regnemaskiner, musikinstrumenter, leksika og andre betydelige anskaffelser er ikke omfattet af bevillingen og kræver særskilt bevilling).
- Rejsseudgifter med offentlige transportmidler normalt ved uddannelsens begyndelse og afslutning samt i ordinær ferie.
-

Hjælpen ydes

- som tilskud det første år.
- delvis tilskud, delvis lån $\frac{1}{2}$ lån + $\frac{1}{2}$ tilskud
de resterende 3 år.

Kære Holger,
Du bedes rive tidligere tilsendte bevilling
i stykker, idet denne hermed annulleres.

Hjælpen udbetales af
Social- og sundhedsforvaltningen

Lise Hansen
Med venlig hilsen
Lise Hansen

ORIGINAL TIL KLIENTEN

Det var en køn hjælp, jeg fik, skulle det vise sig.

I 1991 er studiegælden i Hypotekbanken vokset til over 78.000 kroner.

Samtidig blev min bistandshjælp, der endda ifølge et brev fra Hvidovre kommune dateret 15.04 1992 var et uddannelseslån med tilbagebetalingspligt, nedsat fra 23,000 kr. om året til 20.000 kr. Jeg søger i 1993 om henstand med hensyn til tilbagebetaling af gælden, fordi jeg var på dagpenge. Ansøgningen imødekommes.

Lidt prosa fra,

”Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning

Dato 4. januar 1991

Vedrørende studiegæld

I forbindelse med Hypotekbankens hjemkaldelse af Deres studielåns sag fra advokatfirmaet Stakemann har man gennemgået Deres sag, og Deres studiegæld udgør pr. d.d.:

Lån 01-1: Restgæld kr. 34.801,04 og rente, p.t. 14,556 p.a. fra den 14. juli 1981

Udlagte inkassoomkostninger: kr. 4.428,26

Samtidig har man ekstraordinært sat inkassationen i bero, foreløbig indtil den 1. september 1991.

Dette medfører dels, at Hypotekbanken fortsat agter at foretage modregning i Deres eventuelle krav mod det offentlige, herunder krav på overskydende skat og dels, at De ikke er berettiget til at få tilskud til tilbagebetaling af Deres studiegæld.”

Renten på studielånet steg med tiden.

Af skrivelsen fremgår det desuden at renten på mit studielån p.t. er hele 14,5% p.a. fra den 14. juli 1981. Var der nogen som sagde ågerrenter for noget, der endda er statsgaranteret?

Jeg skriver mine første læserbreve i Aalborg stiftstidende og i Jyllands Posten.

En af dem jeg lærte at kende i Hadsund var en senere kunstmaler og fotograf der hedder Jesper Helbo, som dengang gik på gymnasiet i Hobro. Nogle år senere møder jeg ham tilfældigt i et kollektiv i Gentofte, hvor han bruger det meste af en søndag formiddag på at tegne et portræt af mig.

I 1986 maler Jesper Helbo min fod ved siden af en rendesten. Det er *ikke* et fotografi.

Genem ham lærer jeg senere den på mange måder begavede forfatter Jussi Olsen at kende.

Rekrutter mister deres fantasi.

Det kolde Århus 1980-1982

Så flytter jeg i oktober 1980 fra Hadsund til Århus.

Opholdet i Århus udviklede sig underligt. Bortset fra mine to værter og en nabo lærte jeg ikke mange at kende, i den tid, jeg boede i byen.

I forbindelse med en koncert med Gnags i Stakladen lærer jeg et yngre ægtepar at kende. Konen var ualmindelig sød og køn. En sen eftermiddag laver jeg aftensmad og budding til dem og hun betror sig til mig, at jeg vær sær og underlig, fordi jeg var den eneste af deres mange venner, der ikke havde prøvet på at forføre hende.

Under isvinteren 1981-82 dalede temperaturen ned til kulderekorden i Danmark på minus 25 grader. I den forstad til Århus jeg boede i var det bitterligt koldt i tre måder. Det var et af de koldeste steder i Jylland.

En sen aften jager naboen sin kone ud i kulden splitternøgen. Jeg går ud og henter hende ind i værelset, giver hende et tæppe om sig og sender hende ind på et kvindekrisecenter. Noget tid efter får jeg belønningen. Alle mine bøger og grammofonplader bliver stjålet under et indbrud. Mange år senere erfarer jeg, at det var nabomanden, der var tyven.

Forsvar: Militærkritisk magasin

I 1980 blev jeg opmærksom på et nystartet tidsskrift: Forsvar: Militærkritisk magasin.

På Banegårdspladsen i Århus lå der over for togstationen en meget stor kiosk som solgte aviser, ugeblade og tidsskrifter. Her købte jeg det første nummer af Forsvar. Bagerst i tidsskriftet læste jeg en artikel: Hvad indlandsisen gemmer skrevet af en New Zealandsk fredsforsker Owen Wilkes (1940-2005), der dengang var ansat på fredsforskningsinstituttet i Stockholm.

Artiklens emne, lavradioaktivt affald efterladt af amerikanerne ved Camp Century basen i indlandsisen, gjorde et stort indtryk på mig. For det første udvidede den min forståelse af, hvad begrebet fredsforskning var for en sammensat størrelse, hvor man gennem systematik kunne skabe overblik og for det andet begyndte jeg at ane politiske problemstillinger omkring selve Thulebasen. I den følgende tid købte jeg alt, hvad jeg kunne få fat i om Grønlandsk nyere historie på det sikkerhedspolitiske område. For at finde ud af om der var atomvåbenrelateret udstyr søgte jeg arbejde på Thulebasen, og i arbejdsbeskrivelserne fremgik det klart, at nogle af installationerne på basen havde relation til atomvåben.

Jeg blev begejstret for tidsskriftet Forsvar. Forsvar blev anskaffet i hele udgivelsesperioden. Det gjaldt tillige for efterfølgeren Vandkunsten, hvis sidste nummer udkom i 1994. Et dobbeltnummer på hele 500 sider om dansk udenrigspolitik under den kolde krig.

I starten havde jeg undret mig over sideombrydningen i Forsvar. Fodnoter i marginen ved siden af teksten. Det havde jeg ikke set før og jeg havde ikke tekstbehandlingsprogrammer med denne funktion. Senere gik det op for mig, at denne sideombrydning var ældgammel. Da jeg fik mine første eksemplarer af det kulturradikale tidsskrift Kulturkampen fra mellemkrigsårene fik jeg en ide om, hvor inspirationen til sideombrydningen kunne være kommet fra.

Både i Norge og i Sverige blev fredsforskeren fra New Zealand sigtet og dømt for spionage som medforfatter til rapporten Onkel Sams kaniner – teknisk efterretning i Norge 1981 som var udkommet på engelsk et par år før publiceret af fredsforskningsinstituttet i Oslo. Onkel Sams kaniner var baseret på åbne kilder bla. a. telefonbøger. Jeg har dokumenteret disse uhyrlige meget lidet demokratiske begivenhedsforløb i min fremstilling af den systematiske undertrykkelse af fredsbevægelsernes aktiviteter i Goliat vs David.

Ved siden af en telefon i en fredsgruppe i Århus hang der et formanende skilt: Artikuler dig klart og tydeligt af hensyn til hørehæmmede efterretningsfolk.

Jeg flytter fra Århus til København med stort set ingenting i bagagen.

Jeg kendte ingen i hovedstaden.

Den sikkerhedspolitiske debat 1977-1987

Der er aktuelt ingen politiske visioner om fred i Danmark.

Fred er, ifølge dansk etymologisk ordbog, et venskabeligt forhold, både på det personlige plan og i international politik, min tilføjelse.

Judith Winther var selv aktiv i danske og internationale fredsbevægelser. Hun kendte organisationerne således indefra. Fredsbevægelserne i denne periode er beskrevet i hendes gode Politik fra neden : Om 1980ernes fredsbevægelse som jeg illustrerede og genudgav i Fredsakademiet i 2009.

Når jeg snakker om sikkerhedspolitik i denne forbindelse, er det altså den traditionelle militære politik der er tale om. Forsvar, soldater, oprustning o.s.v. Der har stort set ikke været en reel sikkerhedspolitisk debat i Danmark, måske bortset fra debatten om det danske medlemskab af Folkeforbundet efter første verdenskrig.

Al militært baseret sikkerhedspolitik handler grundlæggende om økonomi. Hvem betaler regningen? De fattige. 60 millioner kr. kostede den raske lille krig i 1864 det danske samfund, oplyste Socialdemokratisk Ungdomsforbund kort før første verdenskrig. Dertil skal lægges alle efterfølgende udgifter til det komplet nytteløse København Befæstning helt frem til 1920. Desforuden tabet af de sønderjyske hertugdømmer. Forstås. I denne periode af Danmarkshistorien skete der ikke mange sociale fremskridt.

Diskussionen om forøgelsen af forsvarsbudgettet 1979-1988

Den militære, sikkerhedspolitiske debat i disse år under den kolde krig er meget om-diskuteret. Både internationalt og i Danmark. I samtiden og i eftertiden. En diskussion som også præges af at tidligere hemmeligstemplede dokumenter frigives hele tiden, specielt i USA, men også i nogen grad i Storbritannien.

Den tidlige del af den sikkerhedspolitiske debat er analyseret og dokumenteret i Jan Øbergs svenske afhandling Myter om vor sikkerhed fra 1981.

Hvad kostede Vietnamkrigen egentligt de amerikanske skatteydere og hvor meget smæk fik de for skillingen?

Allerede i 1967 var der ifølge en redegørelse fra det amerikanske senat problemer med bogholderiet i forbindelse med Vietnamkrigen.

”Det er sandsynligt, at de faktiske udgifter til Vietnamkrigen overskrider de officielle tal med en mærkbar margin. Forsvaret har indrømmet, at det er noget urealistisk at etablere en endelig sondring mellem Vietnam-udlæg og andre forsvarsudbetalinger.”

Kongressens forskningstjeneste udarbejder løbende opgørelser over USAs udgifter i forbindelse med deltagelsen i større krige. For Vietnamkrigens vedkommende skal vi

have fat i det helt store regneark. i årene 1965-1975 kostede Vietnamkrigen amerikanerne mindst 738 milliarder dollars i 2010 priser.

Perioden som forskningstjenesten anvender er den officielle. Den burde udvides tilbage til 1956. Det vil med andre ord sige at Vietnamkrigen kostede amerikanerne mindst 1 billion dollar. Omkring otte procent af bruttonationalproduktet i de år krigen varede.

Og så skal i have fat i det store regneark og beregne, hvad man ellers kunne have investeret i for de penge. I de regnestykker skal i huske på, at krig som samfundsfænomen ikke er økonomisk produktiv, fordi amerikanerne tabte krigen.

I foråret 1975 tabte amerikanerne krigen i Vietnam og stod tilbage med to økonomiske sikkerhedspolitiske problemstillinger. Den enorme regning for krigsdeltagelsen i Vietnam skulle betales og det samme skulle udviklingen af en ny generation af atomvåben. Disse nye kostbare atomvåben som militærfolk forestillede sig faktisk skulle anvendes bl.a. i Europa i en kommende krig mellem øst og vestblokkene havde en række begrænsninger. De kunne eksempelvis ikke flyve særlig langt. Det eneste ubegrænsede ved de nye mellemdistanceatomvåben var de astronomiske udviklingsomkostninger og anskaffelsesudgifter. Der var kun et sted, hvor amerikanerne kunne tørre regningerne af på. Hos landets europæiske allierede i NATO.

Hvordan bondefangedes befolkningerne i vesten til at betale udgifterne til Vietnamkrigen og til kaprustningen? Platuglerne, hvad enten de var uniformerede eller ej, brugte det ældste trik i bogen: propaganda, forstærket af en lind strøm af fjendebilleder. Bare se, hvor mange våben de andre har. Jerntæppet, et begreb udviklet under første verdenskrig, delte verden i tre dele: Os, dem og de neutrale der ikke ville være med, eksempelvis Indien og Sverige. Dem, de andre, var Sovjetunionen og deres allierede i Østeuropa, Kina og enkelte andre små stater så som Cuba, Nordkorea og Vietnam. For at propagandaen skal være effektiv er det nødvendigt med en vis kontrol med massemedierne. Dette har været velkendt og dokumenteret siden efterkrigsårene, perioden mellem første og anden verdenskrig. Det er ikke så meget kontrol over de enkelte journalister, men kontrol over redaktionsprocessen, der er interessant. For de fleste medier i Vesteuropa var i den kolde krig under statslig kontrol, i Danmark af Radiorådet.

Kommer der så nogle begavede journalister og forskere som Jørgen Dragsdahl, Anders Boserup og Jan Øberg, køres de hurtigst muligt ud på et sidespor, hvor de ikke har nogen politisk indflydelse.

Grinet i Folketinget

En dag i 1981 eller 1982 er jeg tilhører til en sikkerhedspolitisk debat i Folketinget. En politiker siger fra folketingets talerstol, at Sovjetunionens atombevæbnede bombefly kunne lande på hangarskibe i Østersøen. Da jeg lige havde læst, at bombeflyene behøvede en landingsbane på to kilometer, kom jeg til at grine højlydt. I tilhørerlogen ved siden af sad der en officer i fuld uniform, der kikkede forbløffet på

mig, men så må det åbenbart været gået op for den gode mand, hvorfor jeg grinte og han smilede tilbage.

Danmark mod krig og Tvind

På tommelfingeren ud for militærområdet i Karup får jeg den ide om at vende teksten i de militære adgang forbudt skilte om, så den kommer til at lyde: civilt område: militær adgang forbudt. Danmark mod krig producerede nogle klistermærker med motivet. Militærnægterforeningen færdigudviklede ideen ved at tilføje den indtil da manglende kongekrone.

Fredsmarchen til Paris 1981

Af Danmark mod Krig blev jeg inviteret med til at deltage i den fællesnordiske fredsdemonstration fra København til Paris i sommeren 1981. Fredsmarch 81 gik fra Rådhuspladsen i København den 21. juni til Paris, hvor den afsluttedes på Bastillepladsen den 6. august. Vi kørte fra Tvind ned til Nordtyskland, hvor der lige syd for grænsen i landsbyen i Meyen lå et depot for korttrækkende amerikanske atomvåben, der siden 1960 skulle transporteres til Danmark i tilfælde af de skulle bruges. Depotet blev lukket i 1993. Det eneste vi dengang kunne se var noget indhegnet skov som tyske vagtposter i uniform passede på.

I Holland forlod vi busserne og gik sammen med de andre demonstranter resten af vejen ind til Paris. Danmark mod Krig havde en ret usædvanlig musikalsk trio, bestående af trompet og to tenorbanjoer, hvoraf jeg lærte at spille rytme på den ene af dem under demonstrationen.

På vej ind igennem forstæderne til byernes by gik vi bag et engelsk hornorkester, Fal-lout Marching Band, der kunne swinge som jeg aldrig har hørt et militærorkester kunne gøre det - også selv om de militære hornorkestres musikere er dygtige. Lige efter vi nåede til vejs ende brød et kæmpe uvejr ud, et lyn korssluttede den planlagte koncert og jeg drog noget slukøret hjem. Det var ikke den afslutning på den store fredsdemonstration, jeg havde set frem til.

Og så sagde jeg pænt farvel og tak til Tvind og Danmark mod Krig, også selv om jeg var stillet en læreruddannelse i udsigt.

I de efterfølgende år deltog jeg i påskedemonstrationerne fra Forsvarskommandoen i Vedbæk til Københavns Rådhusplads.

Nej til atomvåben

Hjemløs i København for anden gang 1982-1983

Da jeg kom til København fra Århus var jeg boligløs, på bistandshjælp og fik først en proforma adresse hos en mand, jeg mødte på et værtshus. Så kunne jeg tilmelde mig til folkeregistret og lade mig registrere på socialkontoret som lå ved Israels plads.

Siden boede jeg på Kirkens Korshærs Herberg, drengehjemmet i Hillerødgade på Nørrebro fra 2. december 1982 til midten af september 1983.

Udsigterne til at overhovedet at få en lejlighed for en enlig ikke uddannet mand på kontanthjælp og uden familie var yderst ringe og lå, at dømme efter de lange ventelister i boligselskaberne, mange år ud i fremtiden. Københavns boliganvisning ligger i Stormgade omme bag ved Rådhuset. En venlig person fortalte mig, at hver gang man stillede på kontoret, blev der lagt en måneds anciennitet til den tid, man havde søgt bolig i. Så jeg stillede hver morgen kl. 10 om formiddagen når kontoret åbnede i lang tid og til sidst gav anstrengelserne pote.

Min første lejlighed, Valby 1983-1984

I sommeren 1983 sker der en væsentlig social begivenhed i mit liv, da jeg den 16. september flytter fra drengehjemmet i Hillerødgade til en fjerde sals lejlighed oppe under taget på Sdr. Fasanvej i Valby. Det var min første personlige lejekontrakt med mit helt eget navn på. Indtil da havde jeg kun boet i lejede værelser - som regel et ad gangen. Indflytningen i lejligheden skabte dog noget usikkerhed for mig, fordi lejekontraktens klausuler var midlertidige, idet ejendommen som lejligheden lå i, at dømme efter rygterne skulle nedrives til fordel for en planlagt vejudvidelse. Denne plan blev dog ikke til noget, muligvis fordi der lå en bank i hjørnejendommen. Ejendommen står der endnu. Møbler fik jeg via bistanstkontoret. Beboerne i opgangen lærte jeg ikke at kende. De holdt sig for sig selv.

Mænger fattige sig med rige, bliver de taget ved næsen.

Jussi Olsen var en selvstændig arbejdsgiver lige som alle andre arbejdsgivere. Lidt eller næsten ingen løn udbetalte han og uden at besvære det stakkels overbebyrdede skattevæsen. Den meget flittige mand havde startet et forlag og købt en hjørnebutik med tilhørende kælder i Nansensgade. For Jussi arbejdede jeg så bogstaveligt sort. Helt sort. Jeg hjalp til med at renovere ejendommen og blev ofte kulsort af snavs i kælderen. Grunden til at jeg gjorde det var den, at jeg gerne ville have praktisk kontorerfaring, men ha brugte mig mest som sælger af forlagets publikationer.

I kælderen i Nansensgade havde en lille venstreorienteret gruppering haft kontorlokale. Sidste mand på kontoret lukkede, slukkede og gik sin vej og da Jussi overtog lokalerne var arkivet stadig i takt. Jeg fik det og dermed blev min samling af dokumenter om Vietnamkrigen forøget heftigt bl.a. med de originale dokumenter på dansk fra Russell tribunalet i 1968. Arkivet om Vietnamkrigen fylder nu en hel flyttekasse.

Nogenlunde samtidigt med dette melder jeg mig ind i foreningen Demos.

I London finder jeg i kvækernes antikvariat to af mine senere ynglingsbøger på det fredspolitiske område sammen med mine første dokumenter om Greenham Common. Den første bog var Ian MacLeans afhandling om The legend of Red Clydeside fra 1983 som dokumenterede de skotske protester mod at arbejde i våbenindustrien under første verdenskrig og han illustrerer også en lang antimilitaristisk tradition inden for den tidlige arbejderbevægelse. Den anden bog jeg købte i London var Margaret E. Hirst: The Quakers in peace and war, an account of their principles and practice. Denne bog er en omfattende historisk fremstilling om en pacifistisk religiøs organisation, der også gav kilder og oplysninger om fredsarbejdet i middelalderen og nødhjælpsarbejdet i forbindelse med krige efter kvækernes etablering i 1660.

Der var en overlæge, Holger Terp, ved Rigshospitalet som skrev en pjece, Vietnam, til fordel for amerikanernes krigsførelse i Vietnam. I mange år fik jeg tildelt bibliotekspenge for publikationen også selv om jeg forklarede Biblioteksstyrelsen, at det ikke var lille mig, der var ophav til publikationen, der tilsyneladende er forsvundet ud i den blå luft.

Hans Henrik Push

I Valby lærte jeg kun en person at kende. Hans Henrik Push (1945-1998), der boede i en syv værelses lejlighed som nabo til Søndermarken. Hans Henrik, der var ugift og barnløs, søn af et Wienerbarn. Han havde været jurastuderende og var just blevet færdig med første semester, da han arvede en større formue, der gjorde han økonomisk uafhængig. Han opgav studierne, fik dagene til at gå med at høre opera, samle på frimærker og læse kriminalromaner. Vi drak elefantøl og spillede skak sammen og var stort set lige dårlige til det. Vi skiftes til at vinde, mens tobak tågerne lagde sig tykt under loftet

Hans Henrik havde investeret sine penge i små aktieposter i en lang række forskellige selskaber. Så kunne han møde op til generalforsamlingerne og efter formaliteterne var overstået, spise en god frokost eller aftensmad. Så fik han både noget udbytte af sin investering og slap for at kokkerere den dag.

Han klagede dog over, at inden for de senere år var der sket en uheldig udvikling indenfor dette udbytteforhold, idet der kun blev serveret kaffe og kage til generalforsamlingerne. En gang førte dette også til udbyttedeling for mig, der aldrig har haft aktier eller obligationer. Jeg blev inviteret med til den årlige ordinære generalforsamling i Faxe bryggerne, hvor vi sammen med den store flok af andre aktionærer deltog i den sene selskabelige overrissling. En anden gang sad jeg og læste i et farvestrålende prospekt han havde liggende fra Nordisk fjer og spurgte om det var noget at sætte sparemidlerne i. Nej, lød det korte og klare svar. 14 dage senere gik virksomheden konkurs i en af de større danske erhvervsskandaler i nyere tid.

Hans Henrik var meget gavmild over for mig. Fire af gaverne kan anes på væggen bag ham. I maj 1987 giver han mig en tilladelse til at "forske i og benytte arkivmaterialer, der angår Fru Hørup." Han er begravet ved siden af sin far, Walter, og Hørup familien på Gentofte Kirkegård. På loftet havde han to rum med Ellen Hørups arkiv. Viceværten ville have rummene tørt på grund af brandfaren. Jeg tilbød en handel, at købe arkivet for en kasse elefantøl og en snaps samt at tømme loftrummen. Det tog et

par uger. Da jeg var færdig med loftrummene, tømte vi ølkassen og snapsen i løbet af aftenen.

Lige ovre på den anden side af gaden lå der meget praktisk en antikvarboghandel og en marskandiser i kælderlokalerne.

Hos marskandiseren fik jeg øje på et kønt spisestel fra den kongelige porcelænsfabrik, meddelte den venlige indehaver, at jeg gerne ville købe det og gik ned i banken for at låne pengene, 700 kr. Det fik jeg en anelse uventet, lov til. Stellet Fensmark fra 1961, er, ifølge Danske Spise- og kaffestel, designet af Thorkild Olsen.

Efterfølgende kunne jeg sidde og spise mine leverpostejmadder på tallerkner med rigtig guldkant. Jeg siger ofte, at det er mit stel, når livretterne serveres. Et stel som porcelænsfabrikken havde lavet til deres arbejdere. På Nørrebro køber jeg nogle små portugisiske vinglas på udsalg til en krone stykket. Det er vinglas af den type arbejderne brugte, når de drak vin til deres middagsmad. Glassene er bundsolide, er aldrig gået i stykker og jeg har dem alle sammen og behøver ikke at spekulere mere på anskaffelse af vinglas. Resten af husgerådet købte jeg hen ad vejen i Daells Varehus, indtil det lukkede i 1999.

Nu kan jeg spise mine fiskemadder, sild, på et askebærer. Ved den årlige basar i Strandmarkskirken i 2017 købte jeg, hvad jeg troede var et art nouveau lignende fiskefad fra den kongelige porcelænsfabrik med en krappe på kanten, designet af Erik Nielsen. Da jeg kommer hjem med fadet og præsenterer det for Betty siger hun, at det er et askebærer og at det er gammelt. Hendes far havde i trediverne haft et lignende askebærer med et firben, der dog ikke var fra den kongelige.

Nogenlunde samtidig køber jeg en billig spansk guitar og får en del tid til at gå med at øve mig på instrumentet.

Fredsforskning på Nørrebro 1984-1992

Den første august 1984 flytter jeg fra Valby til Refnæsgade 59, 2th, på Nørrebro, da jeg får et tilbud om en lejlighed med en lejekontrakt der ikke var midlertidig. Lejligheden indeholdt to værelser, et køkken og toilet, men ingen bad. Jeg gik i bad hos venner og bekendte samt på Sjællandsgade Bad.

Jeg fylder nogle poser med ejendele og tager bussen ud til min nye adresse for at markere territoriet. Der er ingen udgiftsbilag i mit arkiv med relation til flytningen, så jeg har sikkert ikke haft meget at flytte.

Samtidigt skiftede jeg bistan sk kontor.

Jeg fejrede underskrivelsen af lejekontrakten ved at bestille et kæmpestort navneskilt i messing, som jeg anbragte ude på døren ind til lejligheden. Skiltet blev regelmæssigt pudset og poleret, og at dømme efter skiltets størrelse, skulle man mindst tro at det var en højesteretssagfører, der boede inde bag døren.

Min nabo var en gammel flink arbejder.

Under mig boede en sød enkefrue Ohlson. Vi mødtes en gang imellem i hendes sirlige lejlighed, hvor vi snakkede om løst og fast. En gang spurgte jeg hende, om hun ville med til første maj i Fælledparken. Det orkede hun ikke mere, svarede hun. Jeg har i øvrigt været der så mange gange, sukede hun.

Dengang var jeg bomstærk. En dag overraskede jeg Betty som ville rengøre mit køkkengulv. Jeg loftede hele det fyldte køleskab op på køkkenbordet, så hun kunne komme til i krogen, hvor køleskabet stod. Nu kan jeg ikke løfte nær så meget.

Ved siden af fru Ohlson boede en sindssyg ung mand. En gang kom han farende ud ad døren med en økse i hænderne højt hævet over hovedet og ville helt uprovokeret slå mig ned med den. På en eller anden måde undslap jeg ham. Dette blev søde fru Ohlson for meget. Hun flyttede tilbage til sin fødeegn på Fanø, tror jeg det var. Ovenboerne lærte jeg aldrig at kende. De holdt sig for sig selv.

En af de allerførste danske antimilitaristiske bøger jeg læste var Venstre og forsvarssagen 1870-1901 af Kristian Hvidt fra 1960. At tænke sig. Der var sørme nogen politikere og journalister der tillod sig at protestere mod regeringens politik.

Man har aldrig kunnet studere fredsforskning i Danmark fordi der aldrig har været fredsforskningsinstitutter i Danmark. Og skulle der være en dansker der havde misforstået det hele og ladet sig uddanne som fredsforsker i udlandet, var der ingen stillinger til dem her i landet. Et andet problem for de studerende at hvis de vil studere disse emner, så er der ingen der kan vejlede dem.

Med afsæt i en gave bestående af samtidige originale dokumenter om en forbudt fredskongres i Stockholm under første verdenskrig var jeg begyndt at interessere mig for fredsbevægelsernes historie, aktivisthistorien. Jeg fandt hurtigt ud af, at fredsgrupper havde fælles lokaler i Thorsgade, ikke så langt fra der, hvor jeg boede.

Efter at jeg var flyttet fra taglejligheden i Valby til Nørrebro rykkede Aldrig mere Krig og Militærnægterforeningen på grund af boligspekulanternes ublu huslejestigninger teltpælene op fra deres store gamle kontorer til mindre lokaler i Fredsfondens hus på Christianshavn.

I forbindelse med mine erindringer læste jeg op på danske forskeres aktuelle interesse for fredsbevægelserne og fredssagen i Danmark og internationalt. Den er ikke eksisterende.

Aldrig mere Krig

Der er skrevet et enkelt speciale om Aldrig mere Krigs tidlige historie frem til og med anden verdenskrig, Pacifister i krig. Enkelte medlemmer af organisationen, så som Svend Haugaard og Henning Sørensen, har skrevet deres erindringer.

Jeg havde spurgt Peter Kragh Hansen fra Aldrig mere Krig om de ville af med nogle tidsskrifter og han pegede til min store overraskelse på en halvanden meter stor stabel og svarede: Dem må du få. Det resulterede i at jeg blev begavet med dengang næsten komplette samlinger af foreningernes tidsskrifter, Pacifisten og Ikkevold, foruden det norske Ikkevold, det svenske Pax og det engelske Peace News med flere.

Militærnægterforeningen

Der er så vidt vides ingen der har skrevet Militærnægterforeningens historie, bortset fra Forsvarets Auditørkorps, 1999.

I Militærnægterforeningens kælder i ejendommen stod der en gammel reol, som jeg ligeledes fik. Vi var to om at bære den hjem til mig. Reolen, kaldet Nægterreolen, viste sig senere at være perfekt til grammofonplader og til publikationer i stort format.

Den 19. september 2009 nedlægges Militærnægterforeningen. Jeg deltog ikke i mødet, fordi jeg ikke ville være med til at nedlægge en fredsgruppe, mens Danmark var i krig.

Billedet viser min anden godt fyldte reol fra Ikea. Bøgerne står i to lag. Jeg sidder ved min første computer en gammel CPM baseret sag, og som det senere viste sig så forårsagede den store problemer med at få mine tekster konverterede til Dos formater. Den tilhørende printer udskrev tekst i endeløse baner. Men nu var jeg i gang som forfatter til en endog meget smal litteratur om fredsbevægelserne og deres historie.

En af de første artikler jeg skrev handlede om den danske afdeling af Kvindernes internationale liga for fred og friheds tidlige historie. Honoraret for artiklen var på 5.000 kr. Fra det honorar blev der ikke overraskende trukket både skat og dagpenge.

Jeg sendte artikler og bøger til fagtidsskrifter og forlag. Artiklerne levede ikke op til faglige standarder og sproget skulle strammes op, mente publicisterne. Den indiske jura er oversat forkert, meddelte en forlægger, der dog ikke viste mig, hvor fejlene var. Kun fredsbevægelsens tidsskrifter publicerede mine artikler og mine mange bøger publicerede jeg stort set upåagtet i Fredsakademiet. De har ikke været anmeldt i et eneste dansk medie.

Redaktører i aviser opdagede, at der desværre ikke var plads til mine læserbreve.

I 1994 modtager jeg fra Statens Bibliotekstjeneste 369,91 kr. i skattepligtige bibliotekspenge. Beløbet blev dog desværre ikke udbetalt fordi det var under bagatelgrænsen på 1296 kr.

I et nu ikke eksisterende antikvarboghandel i Nørregade fandt jeg i en enorm rodebunke Dansk Fredskonferences bogtrykte arkiv og det gav blod på tanden. Ved at arbejde mig igennem dette materiale opdagede jeg, at jeg stort set intet anede om fredsbevægelserne, deres historie og kultur. Selv det forhold, at organisationerne havde en historie var nyt for mig. Disse emner har til min store overraskelse holdt mig travlt beskæftiget lige siden, nu, hvor der står fire – fem hyldemeter bøger og tidsskrifter herom på reolerne og nu, hvor jeg mange år senere har genudgivet omkring 200 bøger i Fredsakademiets bibliotek. Størstedelen af mine egne bøger handler på grund af manglende sprogkundskaber om de europæiske og amerikanske fredsbevægelser og deres kultur.

Carl Heinrich Petersen 1915-1988 hed en autodidakt historiker fra Viborg, der var anarkist og pacifist. Han var medlem af Aldrig mere Krig. Efter han døde solgte de to klamphuggere, der var betroet hans kæmpe bibliotek med sjældent anarkistisk litteratur til antikvarboghandlere i København for småpenge, fordi der ikke var interesse for denne litteratur efter den kolde krig sluttede. I lang tid derefter gik jeg på jagt i antikvarboghandlernes rodekasser og fandt den ene sjældne publikation efter den anden og fik dem nærmest smidt i nakken. En af disse publikationer var den svenske: Det befæstede fattighus. Jeg genbrugte titlen i læserbreve: Vi lever i et befæstet fattighus. Det gør vi stadig.

Med tiden fik jeg arbejdet mig længere og længere tilbage i europæisk og amerikansk historie og mit verdensbillede begyndte langsomt at ændre sig. Pacifistiske kættere og protester mod krige havde der tilsyneladende altid været lige så længe der har været krige. Ved at kikke nærmere på kirkeretten i middelalderens begyndelse kom den

erfaring, at de forskellige myndigheder opfattede krig som en forbrydelse og altså som noget unormalt. Dette tanke sæt kulminerer med udviklingen af international ret i midten af middelalderen. Så var der to begreber på plads: protesterne mod krige og alternativet international ret og international organisering.

Jeg måtte tilbage til udgangspunktet og læse op på krigshistorien – set med nye briller. Det første jeg lagde mærke til var at mange af krigenes var meget kortvarige og at de var geografisk afgrænsede i al fald frem til den amerikanske frihedskrig og napoleonskrigene. Hvorfor den amerikanske selvstændighedskrig og napoleonskrigene aldrig har fået betegnelsen første verdenskrig af historikerne er mig en stor gåde. Men jeg ved det godt. En korrekt definition af begrebet verdenskrig vil medføre at stort set alle publikationer der har krigshistorie som emne skal omformuleres og læserne vil i stigende grad undre sig over vores barbariske fortid – og måske konkludere, aldrig mere en fjerde verdenskrig.

De næste iagttagelser jeg gjorde var at krigsberetninger fyldte meget i historiebøgerne og i de europæiske massemedier, hvilket de har gjort lige siden industrialiseringen af bogtryk og aviser. Men krigenes var jo stadig unormale, så freden måtte jo logisk set være det normale, tænkte jeg. Dette førte til konklusionen, at krig er en afbrydelse af fred og ikke omvendt og sådan har det formodentlig været lige siden tidernes morgen. Det er i civilsamfundets udvikling og historie denne opfattelse er blevet bekræftet og det er noget som jeg har forsøgt at formidle i Fredsakademiet.

Min interesse for Ellen Hørup startede i midten af 1980'erne med fundet af et par af hendes kroniksamlinger fra tiden omkring anden verdenskrig. Til at begynde med var jeg forbløffet over hendes emner, analyser og fortolkninger af samtidens politik. De var meget menneskelige. Aktiv humanisme i en tid med reaktion og krige på dagsordenen også selv om der med Folkeforbundet og i den internationale politik var bestræbelser i gang for en modsat retning, specielt i Folkeforbundets første ti år. Jeg ledte videre i antikvarier og læste om hende i Dansk Biografisk Leksikon. Så fulgte besøg og studier i Det kongelige biblioteks katalogværelser og til Ellen Hørups privatarkiv i Rigsarkivet.

Jeg ville skrive biografien over hende og fyldte et ringbind med tætskrevne A4 sider, men opdagede hurtigt, at jeg hverken havde evnerne eller den faglige kompetence til at gøre det. Eksempelvis manglede jeg noget så banalt som sprogekundskaber.

Den 5. februar 1985 er jeg til arbejdsprøvning på Rigshospitalet.

Social- og sundhedsforvaltningen i København
Instituttet for blinde og svagsynede

Den 17. juni 1986

Undertegnede har dags dato tilskrevet Socialcentret Blegdam, således:

”Vedrørende: Holger Terp,

Indstilling:

Anbefaling af hjælp under uddannelse i.h.t. Bistandslovens § 42.

Efter henvisning fra Social- og sundhedsforvaltningen har Holger Terp været til specialrådgivning på Instituttet for Blinde og Svagsynede.

I henhold til udskrivningsbrev fra Øjenafdelingen på Hvidovre Hospital samt undersøgelse fra øjenlægerne ... og ... har Holger Terp på højre øje ca. 6/9 med korrektion - på venstre øje lyssans. På grund af risiko for nethindeløsning fraråder ... kraftigt fysisk arbejde.

Ved arbejdsprøvning på Optræningsinstituttet ved Rigshospitalet havde Holger Terp - efter få timers arbejde - smerter i øjnene.

Holger Terp oplyser ved samtale på Instituttet, at han ikke mener at kunne påtage sig et ufaglært arbejde, hvor han kommer i konkurrence med fuldt seende. Han opfatter, at synsnedsættelsen bevirker, at arbejdstempoet er lavere, og at han iøvrigt tager mere klodset om tingene. Her tænkes på praktiske situationer. Han har derfor søgt mellemste førtidspension.

Oplyser desuden at han ofte har overvejet uddannelse, men viger tilbage fra at starte på en sådan, fordi han efter endt uddannelse vil kunne risikere at ende som arbejdsløs med en stor studiegæld.

Også som færdiguddannet ansøger til et arbejde vil han på grund af synshandicappet være ringere stillet end fuldt seende. Vi drøfter derfor muligheden for hjælp efter Bistandslovens § 42 under en uddannelse. Dette er Holger Terp - efter nogen overvejelse - interesseret i at gå videre med.

Instituttets samråd, hvori deltager Instituttets ledelse, arbejdskonsulent, socialrådgivere, en øjenlæge fra Statens Øjenklinik samt en repræsentant fra Københavns kommunes Bistandsafdeling, har drøftet sagen på baggrund af foranstående og er enige i at anbefale hjælp efter Bistandslovens § 42. Det er samrådets opfattelse, at man må anlægge en helhedsvurdering på den ene side af Holger Terp's synsmæssige problemer og måde at fungere på - og på den anden side Holger Terp's totalsituation, som kan begrunde hjælp efter Bistandslovens § 42. Samrådet skal derfor anbefale, at Social- og sundhedsforvaltningen tager kontakt med Holger Terp med henblik på at drøfte en eventuel uddannelse.

Såfremt Forvaltningen ønsker Instituttets vurdering af uddannelsesplanerne, vil Instituttet naturligvis være villig til dette.

Såfremt yderligere oplysninger måtte ønskes, står Instituttet gerne til rådighed hermed. Instituttet skal samtidig anmode om at blive holdt orienteret om udfaldet af denne indstilling.

Hvilket meddeles til orientering.

Lyssansen på venstre øje er nu helt forsvundet.

En person der ser 6/9 ser de samme detaljer på 6 meters afstand, som en der ser helt normalt ser på 9 meters afstand. Det ligger så vidt jeg har forstået det indenfor normal synsområdet, men jeg mangler evnen til at kunne fokusere.

Bibliotekaruddannelsen 1988-1992

Bibliotekaruddannelsen resulterede i færdiggørelsen af en indledende bibliografi over Ellen Hørup og i publiceringen af bibliografien Fred på tryk. Kort tid efter at jeg var startet på bibliotekaruddannelsen i København. Fred på tryk kunne dermed af gode grunde ikke bruges til en senere hovedopgave. Derfor valgte jeg journalisten Ellen Hørup som emne for min hovedopgave. I mellemtiden havde jeg været så heldig at erhverve resterne af hendes arkiv og dagbøger i privat eje som senere endte i Det kongelige Bibliotek og på Kvindehistorisk Samling, nu i Rigsarkivet.

Fred på tryk fik jeg intet honorar for, men der kom dog et par positive anmeldelser, bl.a. i Information. Det meste af mit registreringsarbejde foregik på Det kongelige bibliotek og det var meget lærerigt at blive præsenteret for bibliotekets systematiske katalog. Der var der også en mikroskopisk kantine, hvor man kunne købe billig god smørrebrød, hvilket jeg gjorde, når pengene strakte til det

En gang ser en af underviserne Georg Simon mig sidde og køre i ring i en søgning. Du tænker ikke langt nok, lød hans venlige og igangsættende skideballe.

Erhvervspraktikken i september-oktober 1988 var delt i to perioder. Det var forskningsbiblioteker med en solid historisk ballast, der havde min interesse.

I den første var jeg ansat på Arbejderbevægelsens Bibliotek og Bibliotek. Det var en god tid, hvor jeg lærte en masse og fik en del af arkivets kasserede dokumenter, bl.a. fra Kampagnen mod Atomvåben.

Bagefter var det praktik på Nobel instituttets bibliotek i Oslo.

Her så jeg for første gang, en meget omfattende samling af fredsbevægelsernes publikationer. Her kommer lånerne aldrig, forklarede bibliotekslederen som viste rundt. Når en person blev tildelt en Nobelpris var det bibliotekets politik, at anskaffe så meget litteratur om personen som muligt. Et af de værker jeg opdagede var den hollandske bibliotekar Bart de Ligts provisoriske lister over fredsbevægelserne, der var en del af hans store forskningsprojekt om fredsbevægelsen og internationale organisationers historie. En forskning, der var begyndt under første verdenskrig og som stoppede under anden verdenskrig. Jeg får lov til at fotokopiere listerne og tage dem med hjem. Noget tid efter får jeg at vide, at den hollandske fredsforsker Peter van den Dungen samtidigt havde arbejdet med at genudgive listerne fra mellemkrigsårene.

Da jeg kom til det norske var det første jeg lagde mærke til forskellen på de to lande. De nordlige priser på landbrugsprodukter var enormt store, men det viste sig ikke at blive et problem. Uden erfaring med norsk kriminalitet kvajede jeg mig igen. I stedet for at deponere passet hos arbejdsgiveren som jeg gjorde dengang jeg sejlede og sætte pengene i banken, gemte jeg pungen under hovedpuden.

Praktiktiden i Oslo blev ikke godkendt oppe i det norske. Det skyldes, at jeg i løbet af den første uges tid fik stjålet min pung med mine papirer og penge i. I de næste tre uger faster jeg, indtil Betty via Fredsfonden får sendt penge op til mig. Jeg tør uvist af hvilken grund ikke fortælle om tyveriet, men fasten gør mig mere forvirret end normalt. Jeg kan ikke finde rundt i Oslo, og kommer tit for sent på arbejde. Ikke nok med det, så tager jeg hjem en dag for beregnet. Jeg medbringer dog fra opholdet i Oslo en del nye erfaringer og viden samt en flyttekasse nyindkøbte bøger. En af dem jeg fik af biblioteket, var bl.a. deres katalog fra 1912 om pacifistisk litteratur.

En bank i Oslo tager en mindre formue for at formidle pengene. Jeg tømmer bankbogen totalt, bortset fra et par enkelte kroner som bliver stående på kontoen. I mange år efterfølgende fik jeg så mine reglementerede månedlige kontoudtog fra banken som sikkert har kostet den en formue i portoudgifter i porto til udlandet.

Tilbage på skolen forklarer jeg rektor, Ole Harbo, hvad der var sket i Oslo og han godkender praktikforløbet.

Jeg får en invitation til at deltage i en konference om skandinavisk flygtningepolitik i mellemkrigsårene. Jeg pjækker, fordi konferencen finder sted i undervisningstiden. Ole Harbo spotter mig blandt tilhørerne og jeg skal sent glemme forbløffelsen der stod malet i hans ansigt, da han så mig. Sidste gang jeg mødte den venlige mand var på Det kongelige Bibliotek under åbningen af en stor udstilling om første verdenskrig, jeg havde bidraget til. Jeg hilste på ham og gav ham en cd med samtidige sange og mine bøger om verdenskrigen, idet jeg sagde, mit visitkort.

Biblioteksskolen havde udviklet en database til elevernes øvelser. Basernes navne skulle i de gode gamle Dos dage være på tre bogstaver. Jeg havde to baser. Den ene døbte jeg CIA og den anden KGB. Underviserne skreg af grin, da de opdagede det. I november 1987 melder jeg mig som studerende ind i Bibliotekarforbundet.

Jeg melder mig også ind i Bibliotekarer for fred.

Betty er også uddannet bibliotekar efter revalideringslovens § 42 og blev færdiguddannet i 1987, året før jeg selv startede på biblioteksskolen.

Rygskaden

Københavns kommunes Hvidovre hospital

15 12 88

”Vedrørende Holger Terp

Det kan bekræftes, at ovennævnte patient aktuelt er under behandling på medicinsk, reumatologisk afd, Hvidovre Hospital, efter faldtraume under arbejde, Behandles aktuelt for ryggener og på mistanke om diskusprolaps.”

Jeg havde hjulpet en ven med at flytte og vi var to om at bære en stor kommode ned på gaden. Jeg gik nederst og bar som en følge deraf størstedelen af kommodens vægt. Ham der gik øverst tabte grebet om kommoden. Jeg ryger bagover og får hele kommodens vægt ned i nosserne. Jeg går hjem, men kan ikke sove på grund af smerter. Jeg bogstaveligt kravler ned i bussen og kører ud til Betty. En vagtlæge bliver tilkaldt og han giver mig en sprøjte med morfin. Jeg ser små grønne mænd foran mig. En ambulance tilkaldes og de to portører brokker sig højlydt i entreen over den tykke, de er i færd med at bære ned.

På hospitalet bliver jeg lagt i seng ude på gangen. Personalet på afdelingen tog mig overhovedet ikke alvorlig. Og der sker ikke noget. I hele tre dage ligger jeg på gangen uden at blive tilset eller udredt af en eneste læge. Under besøgene måtte Betty endda have mad med til mig. Endelig går Betty bekymret ind til sygeplejerskerne i deres vagtstue og meddeler damerne, der sidder og læser i deres ugeblade: Han har altså ikke tisset i tre dage. Opsangen hjalp og der begyndte at ske noget. De tog bl.a. en rygmarsprøve nederst på ryggen og jeg har haft ondt der lige siden.

Bibliotekar 1994-1999

I sommeren 1992 blev jeg færdiguddannet som bibliotekar ved Biblioteksskolen i København og dermed igen arbejdsløs, men trods alt blev jeg medlem af Akademikernes Arbejdsløshedskasse, hvilket jeg er frem til foråret 1999, hvor jeg bliver tildelt førtidspension.

Da jeg blev færdiguddannet som bibliotekar var ledigheden inden for faget tårnhøj. Specielt dimittendledigheden for nyuddannede var og er stadig et stort problem, ikke kun for bibliotekarer men for alle nyuddannede akademikere.

Fra Oktober 1992 til april 1993 deltager jeg i kurser i tekstbehandling hos AOF i Hvidovre. I februar-marts 1996 deltager jeg i et kursus om Internet og præsentationsteknik på Kunstakademiets Arkitektskole. Jeg var meget glad for at være der og lærte en masse om html programmering og billedbehandling.

Ifølge den norsk-svenske fredsforsker Jørgen Johansen er det mig der udvikler metoden til at sætte to tekstkolonner i html ved siden af hinanden og jeg udvikler også mit eget grafik format, fordi jeg havde opdaget, at det man så på skærmen, ikke blev det samme, der kom ud ad printeren.

Jeg fik kun enkelte vikariater og et puljejob som bibliotekar.

Nordsjælland

Et sted i Nordsjælland fik jeg mit første vikariat som varede 2-3 dage udelukkende med udlånsvagter. Det gik udmærket og det eneste jeg erindrer om jobbet var at vej-

ret og trafikforbindelserne var dårlige, samt, den meget lange køretid til og fra arbejdet.

Hvidovre Kommunes Hovedbibliotek

Ansættelsen på Hvidovre Kommunes Hovedbibliotek i sommeren 1994 var et orlovsvikariat på en måneds varighed. Arbejdet bestod ud over personalets morgenmøder udelukkende af udlånsvagter. Det viste sig hurtigt, at jeg havde ikke problemer med at søge den litteratur, lånerne efterspurgte, men jeg havde problemer med at finde det, lånerne spurgte efter.

Den systematiske opstilling af bøgerne kendte jeg, men for at kunne læse titlerne på dem, måtte jeg have fat i en elefantfod. De andre bibliotekarere mente derfor, at mine ekspeditioner tog alt for lang tid. Fyre mig ville de dog ikke, fordi bortset fra mit syn var jeg fagligt kvalificeret, så i størstedelen af min ansættelse lavede jeg almindeligt HK arbejde i kælderen: nemlig at fjerne strekkoder fra kasserede bøger.

Det næste vikariat var på Nørrebro.

Feriejobbet

På biblioteket på Blågårds plads på Nørrebro var vikariatet på 14 dage i børneafdelingen, hvor lånerne ofte spurgte til de populære Find Holger bøger. Alle eksemplarerne på dansk var konstant udlånt. Så opdager jeg en dag, at der var en stabel Find Holger på urdu og begynder at udlåne dem. For de små lånere var sproget ligegyldigt. De kunne jo alligevel ikke læse. Og opgaverne var jo de samme som i de danske udgaver.

Lidt prosa om ansættelsen.

Fra Københavns kommunes biblioteker, Englandsvej 28, modtager jeg følgende skrivelse i uddrag:

Den 16. juli 1996

Det skal herved meddeles, at du i perioden 10.7.1996 og indtil videre er ansat som deltidsbeskæftiget bibliotekarvikar ved Københavns kommunes biblioteker med lønanciennitet fra den 1.8.1996...

Dit tjenestested vil være biblioteket Blågården, Blågårds Plads 5, 2200 København N...

Brev fra mig til Akademikernes Arbejdsløsheds Kasse
Nørre Voldgade 29
1358 København

29. juli 1996

Hermed sender jeg kopi af ansættelseskontrakt og opsigelse for mit hastevikariat på biblioteket Blågården, Københavns kommunes biblioteker. Samtidig sender jeg kopi af mødeskema for den periode, jeg var der.

Ved tiltrædelsen blev jeg mundtligt lovet, at man garanterede mig mindst 14 dage á 30 timer ugentlig, idet det drejede sig om pludselig fravær af en ansat midt i ferietiden. Som det vil ses af skemaet, blev jeg skemasat til 10. 7. 96.

Af ansættelsesbrevet fremgår det også, at jeg startede 10. 7. 96. Jeg accepterede gerne et skema gående fra 10.7 til 20. 7. på tilsammen 60 timer. Efter en uges forløb fik jeg besked på, at vikariatet kun ville vare de lovede 14 dage. Da ansættelsesbrevet lyder på 30 timer ugentligt efter en fastsat månedsløn, blev vi mundtligt enige om, at så måtte lørdag d. 20. 7. 96 være sidste arbejdsdag, idet der jo ikke var belæg for flere løntimer og eventuel afspadsering jo ikke kunne lægges på et senere tidspunkt, som det ellers kunne have været, hvis ansættelsen havde været længere. Afspadseringen måtte så bestå i mandag og tirsdag uge 30. Jeg meldte mig derfor på arbejdsformidlingen onsdag d. 28. 7. 96.

Derefter modtog jeg et brev gående ud på, at man accepterede min fratreden pr. 20. 7.96.

PS

Brev fra Kommunernes Pensionsforsikring A/S i uddrag.

03.03.1997

Som en del af Deres ansættelse fik De pr. 10.07.1996 en pensionsordning. KP beklager den helt urimelig lange ekspeditionstid...

Jeg kunne af helbredsmæssige grunde ikke underskrive helbredserklæringen til forsikringsselskabet.

Et puljejob er ifølge den store danske, en ordning med jobpladser for arbejdsledige dagpengemodtagere inden for offentlige serviceområder; indført ved lov 1995 med ikrafttrædelse 1.1.1996. Den maksimale varighed for et puljejob er tre år.

Social- og Sundhedsskolen, Ballerup 1996-1997

Det var officielt en ansættelse som bibliotekar, og jeg sagde ved ansættelsessamtalen, at jeg var blind på det ene øje og ikke kunne se med det andet. Det siger jeg altid, for mit handicap er temmelig synligt. Så synligt, at mindre børn (og mindre begavede voksne) stirrer på mig.

Hvad det var for en skole jeg blev henvist anede jeg ikke. At dømme efter deres holdninger i læreværelset, var alle underviserne medlem af partiet Venstre. Enkelte lærere brugt min store viden om informationssøgning, til at fremskaffe undervisningsmateriale, de ikke selv kunne finde. Eksempelvis en video, som jeg efter flere timers arbejde lokaliserede i Amtscentralen for undervisningsmidler i Sønderjylland. Du må ikke bruge så lang tid på søgningerne, lød kritikken fra den fastansatte bibliotekar. En anden gang bad en underviser mig beskrive biblioteket og biblioteksteknik til en ny klasse elever, hvilket jeg gjorde til alles tilfredshed. Bortset fra bibliotekaren som bagefter hvædede: Det må du fanme ikke!

Betty skriver til AAK og Bibliotekarforbundet:

”Holger Terp blev ansat som bibliotekar i puljejob i Københavns Amt, Social- og Sundhedsskolen, Brøndby Møllevvej 4, 2605 Brøndby d. 19.9.1996. Når han ser bort fra små sjove ting, som at arbejdsgiveren først sendte ham et ansættelsesbrev lydende på ansat som bibliotekar efter overenskomst med HK, eller senere forsøg på mundtligt at meddele ham, at han ville blive overført til HK, befandt han sig nogenlunde rimeligt. Det var naturligvis nødvendigt at inddrage Bibliotekarforbundet i sagen, og det var ikke populært, men forsøget på at bruge en uddannet bibliotekar som altnuligmand blev da bremset. Han mødte på arbejde hver morgen i de skiftende afdelinger i Brøndby og Herlev, hvor han blev bedt om at møde. Da de to afdelinger befandt sig i forskellige HT-zoner, kunne det ikke betale sig at bruge månedskort, så han gemte han også alle sine busklippekort som bevis for, at han var taget på arbejde.

Da hans daglige arbejde mest bestod i bogopsætning og oprydning på biblioteket, og da man konstant fandt, at hans syn var for dårligt, forlangte arbejdsgiveren, at han fik hjælpemidler fra Dansk Blindesamfund. Desværre vil Dansk Blindesamfund ikke hjælpe ham, med begrundelse i, at hans tilfælde ikke er slemt nok til at kræve deres opmærksomhed. Det skal bemærkes, at hans faglige kvalifikationer med hensyn til at aflæse en EDB skærm og udføre litteratur- og informationssøgninger er helt i orden. Den fast ansatte bibliotekar havde bare ikke brug for det, hun ville bare så gerne have, at der blev ryddet op på hendes bibliotek, åbnet post og sat på plads.

Efter at Holger Terp på opfordring af Bibliotekarforbundet havde udbedt sig en arbejdsbeskrivelse, der viste sig mest at dreje sig om ufaglært HK arbejde, blev han beskyldt for samarbejdsvanskeligheder. Det førte til, at han gentagne gange siden 23.4.1997 har været sygemeldt. Sygdommene blev af såvel læger som mig selv opfattet som virusbetingede. Da jeg ikke selv er sundhedsuddannet, men bibliotekar, overhørte jeg også hans daglige klager over, at han følte sig underlig inde i hovedet, idet jeg troede det var en influenza.

Fra mandag d. 20.5.1997 til og med torsdag d. 26.6.1997 var Holger på arbejde. Det hændte, at han måtte gå hjem, fordi han følte sig svimmel, men stort set passede han sin arbejdstid. Ganske vist måtte han ind imellem gå til øjenlæge, fordi han havde voldsomme blødninger i begge øjne, hvilket ikke er så godt for en mand, der er opereret flere gange for nethindeløsning.

Fredag d. 27.6.1997 følte han sig så svimmel og utilpas, at han meldte sig syg for at gå til læge. Det var upraktisk, fordi han skulle have ferie fra mandag d.30.6.1997, men han følte sig så syg, at han gik til lægen. Her fik han besked på at holde sig i ro i 14 dage, idet det nok var en virus der på det tidspunkt var almindelig. I parentes bemærket havde jeg selv og flere af mine kolleger haft anfald af voldsom svimmelhed, så lægens opfattelse var der ingen grund til at tvivle på. Holger ringede derfor til arbejdspladsen og fortalte om sygemeldingen, der jo var lidt ubelejlig lige før den ferie, han skulle afholde med feriedagpenge, fordi skolen var lukket i uge 27, 28 og 29. Fra skolens side var såvel bibliotekar ... som skoleleder Birthe Lind fyldt med forståelse og forsikrede ham om, at han så kunne holde sine tre ugers ferie efter at sygemeldingen var overstået. Det hørte jeg selv på, idet Holger Terp havde sat medhør på telefonen.

Holger følte sig godt tilpas allerede efter en uges forløb, men da lægen jo havde forlangt 14 dages ro, ventede han med at holde ferie til de pålagte 14 dage var gået, altså fra og med 11.7.1997.

Mens han havde ferie blev han overraskende ringet op af sin øjenlæges sekretær, der meddelte, at han skulle komme til undersøgelse, idet den ellers lukkede Social- og Sundhedsskole havde ringet til øjenlægen og krævet, at Holger blev undersøgt. Skolen havde nemlig store indeklimaproblemer, og man var bange for, at de voldsomme blødninger i øjnene kunne skyldes allergi. Holger mødte op hos øjenlægen, men på det tidspunkt var hans blødninger næsten væk. Han fik nogle øjendråber mod allergi, men da hans blødninger i øjnene jo allerede var væk, var det svært at sige, om dråberne havde nogen effekt. De skadede tilsyneladende ikke.

I løbet af de tre ugers ferie havde Holger det tilsyneladende normalt. Da jeg havde en fredag onsdag d. 30.7.1997 foretog vi en hyggelig og afslappet tur i zoologisk have. Det var hverken for varmt eller koldt, og turen var helt afslappet. Alligevel klagede Holger igen over svimmelhed. Det fortsatte han mig næste dag.

Fredag d. 1.8.1997 mødte han på arbejde efter ferien. Her blev han igen nødt til at gå hjem på grund af svimmelhed. Siden har han været sygemeldt. Han har været til undersøgelse på neuromedicinsk ambulatorium på Hvidovre Hospital, og så vidt jeg kan se af hans praktiserende læges diverse henvisninger til speciallæger, har hans læge konstateret tegn på lammelser i længere tid, men har åbenbart valgt at sende ham til speciallæger for at udelukke andre muligheder. Vi venter nu på analysen af de neurologiske undersøgelser.

Holger er nu henvist til sygedagpenge efter at have været sygemeldt siden 4.8.1997. Det er nu op til AAK at afgøre om han er berettiget til feriedagpenge fra A-kassen eller om de skal betales som sygedagpenge. Det skal bemærkes, at Holger Terp gik på ferie i god tro om, at han ikke var syg på daværende tidspunkt, nemlig 11.7.1997. At jeg så kan bebrejde mig selv, at jeg ikke tidligere var opmærksom på, at der var noget helt galt med hans helbred, er så en anden sag. Jeg er som sagt ikke sundhedsuddannet. Desuden har hans symptomer svinget op og ned med gode og dårlige perioder. For tiden halter han, har stærke smerter i højre ben og klager over konstant hovedpine. Hans korttidshukommelse er meget dårlig. Han spørger om den samme ting flere gange i træk på en måde, som man ellers kun oplever med 88årige slægtninge eller stærkt berusede mennesker. Da han er 45 år gammel og jeg selv har konstateret, at han som normalt for ham, kun har drukket kaffe og juice, må jeg se i øjnene, at noget er helt galt. Det har ikke været nemt, da han bortset fra de fysiske symptomer ellers lader til at fungere så intelligent som han plejer.”

Jeg blev henvist til Neuromedicinsk afdeling på Hvidovre Hospital, hvor jeg er blevet scannet. Der er problemer med hjernevædsken, der mangler i nederste del af venstre hjernedel. Efter nedlæggelsen af Neuromedicinsk Afdeling på Hvidovre Hospital pr. 1.1.1998 blev jeg henvist til tilsvarende afdeling på Glostrup Amtssygehus, hvor jeg skal undersøges igen i midten af februar. Jeg går efter lægehenvielse til fysioterapeutisk behandling, men bliver efter kort tid svimmel af øvelserne.

Hjerneblødningen

På vej hjem fra arbejde en dag ser jeg bussen i det fjerne holde ved busstoppestedet. Jeg giver mig til at løbe hen til den og overset et kæmpestort hul i fortovet, der ikke var afskærmet. Jeg falder ned i det, slår hovedet og højre ben. Buschaufføren venter pænt på at jeg efterfølgende vakler ind i bussen og kører hjem. Næste morgen vågner jeg og sagde til Betty, at jeg om natten havde følt som om, at det regnede inde i hovedet på mig.

Jeg var efterfølgende på sygedagpenge til jeg blev tilkendt førtidspension i maj 1999.

Hvidovre 1992-.

Det eneste jeg på daværende tidspunkt kendte til Hvidovre var de oplysninger som stammede fra barndommens Matadorspil. Her var grundene i Hvidovre, der lå lige efter startfeltet, de absolut billigste i spillet. Indtil jeg mødte Betty havde jeg aldrig været syd for København. Det var i det mindste det jeg troede, indtil jeg begyndte at forske i min egen personalhistorie.

Hvidovre historie er tilsyneladende ikke skrevet i en samlet fremstilling, men der er et Hvidovre Lokalhistoriske Selskab stiftet i 1979.

I sommeren 1992 flytter jeg fra Nørrebro til Strandbyparken i Hvidovre med studie-gæld, mit krydderiskab, mine få møbler og 200 flyttekasser med bøger o.s.v. Jeg flytter til en socialdemokratisk kommune, hvis økonomiafdeling skulle vise sig at være endog meget tung at danse med. I august 1992 søger jeg kommunen om hjælp til dækning af flytteomkostningerne på 2.600 kr., hvilket afslås. Det var ikke deres bord, idet fraflytningskommunen skulle have betalt regningen.

Den sære bistandsklient, der for første gang i sit liv var forelsket til op over begge ører, burde kende sin plads og ikke være kommunerne til unødvendig belastning.

Københavns kommunes
rådhus- og ejendomsforvaltning

10 juli 1992

”Vedr. fraflyttet lejemål Refsnæsgade 59, 2.th. restance kr. 2.665,84.

Som svar på Deres brev af 16. juni 1992 skal herved meddeles at ovennævnte restance ikke kan eftergives, men at forvaltningen efter omstændighederne vil stille opkrævningen i bero et år til 1/7 1993.”

Velkomstgaven til den sære, der tillod sig at flytte til byen var følgende skrivelse:

Hvidovre kommune

18/6-1991

”Vedr.: Kontanthjælp i perioden uddannelseslån

De har modtaget hjælp på i alt af Københavns kommune kr. 23.119,00 med tilbagebetalingspligt hvorfor man skal anmode Dem om at tilbagebetale beløbet hertil inden 14 dage.”

Bemærk hovedsætningen, med tilbagebetalingspligt.

Ih, hvor er det kommunalt...

Troede de kommunale embedsmænd at jeg just havde vundet i lotteriet?

Mit kendskab og færden i Hvidovre har været stærkt begrænset. Store dele af byen har jeg aldrig været i.

Den del af Hvidovre jeg bor i er underlig, et transportmæssigt og kommercielt uland, sammenlignet med København. Kommer man med toget, kan man se bussen ude på gaden køre afsted uden passagerer fra toget netop den vej man skal, og man kan så kun vente ved stoppestedet indtil den næste bus kommer. Og det nytter ikke en skid at klage over trafikplanlægningen.

Der er eksempelvis ikke en eneste bager her i omegnen, der bager ordentligt brød og der er absolut ingen kultur. Ikke en boghandel. Ikke engang et bibliotek. Danske politikere brænder skam ikke bøger af som ved mellemkrigstidens tyske autodafeer. De er mere effektive. De lukker hele biblioteker. Her i omegnen er der kun sport, sport og atter sport.

Vores naboer er søde og flinke, selv om der er en vis kulturel forskel på os.

De drikker te og vi drikker kaffe.

Hvornår er det tid til kaffe?

Betty: Altid.

Det er selvfølgelig en sandhed med modifikationer.

Når TV-avisen er slut klokken syv om aftenen har vi som hovedregel drukket dagens sidste kopper kaffe. Resten af aftenen drikker Betty juice og jeg drikker vand.

Nordisk Syntese Laboratorium A/S

Våbenproduktion har været et kostbart bekendtskab for Hvidovre Kommune.

Nordisk Syntese Laboratorium A/S hed en fabrik, der fremstillede kemiske våben i vores parallelgade, et boligkvarter i Friheden i Hvidovre Kommune fra cirka 1950 frem til 1990. Den kemiske fabrik som lå på en stor ganske almindelig paracelhusgrund havde tilladelse til fremstilling af kemiske våben.

Der var ca. 35 ansatte som arbejdede uden sikkerhedsudstyr. Virksomheden fremstillede krigsmateriel så som pyrotekniske emner, inaktiverende gasser, attrapsæt til ABC-øvelsesbrug og termitladninger. Dele af området er i skrivende stund stadig forurenet med kemikalier af ukendt indhold. Skandalegrunden kalder Hvidovre Avis den

Superbest kødskandalen 2009

I Frihedens butikcenter handlede vi i et supermarked, hvor deres hakkede kød en dag smagte surt. Så det blev smidt ud Det udviklede sig til Superbest kødskandalen, som DR1-programmet Kontant den 29. september 2009 afslørede i at have ompakket og -mærket pakker med bl.a. hakket kød, således, at kødet fremstod som friskhakket. Superbest butikken i Frihedens butikcenter lukkede kort tid efter. Butikskæden blev senere omdøbt til Meny. Der handler vi ikke.

Hvorfor tror i, at det hedder rundstykker, spørger jeg en dag en kvinde i brødudsalget, kaldet et bageri, mens jeg peger på de firkantede klumper, der ligger i disken. Jamen de bruger forme, når de bager, siger hun forvirret. Føtex i Friheden er endda holdt op med at kalde deres tebirkes, tebirkes. Måske i en sjælden erkendelse af, at deres produkt på ingen måde ligner originalen. Også i Lagkagehuset er rundstykkerne ikke runde.

Brugsen har en butik ved siden af Nørreport Station, hvori jeg nærsynet kikker på de udstillede varer i kølediskene. Et stort brød kommer hen til mig og postulerer højlydt, at jeg stjal og hvis jeg ikke straks viste ham, hvad jeg havde i min rygsæk, ville han tilkalde politiet. Jeg åbner rygsækken som forlangt. Til hans enorme forbløffelse var det eneste i sækken en pose med varer jeg lige havde købt hos slagteren ovre i Frederiksborggade med kvittering og det hele. Han går igen sin vej, uden at sige undskyldt over for mig eller til alle de andre kunder i butikken, der overværede episoden. Også i Friheden lå der en Brugs, der måtte lukke, fordi kunderne blev beskyldt for tyverier. Jeg har ikke handlet i Brugsen siden. Netto handler jeg heller ikke i grundet de lange køer ved kasseapparaterne.

Jeg melder mig ind i Hvidovre for fred.

2/3 førtidspensionist

Den 20. april 1999 meddeler Det kommunale pensionsnævn under Social- og Sundhedsforvaltningen i Hvidovre kommune mig,

”Pensionsnævnet i Hvidovre kommune har den 14. april 1999, i henhold til lov om social pension truffet følgende afgørelse

Nævnet tilkender Dem mellemste førtidspension efter bestemmelserne i lovens § 14, stk. 2, nr. 1, idet Deres erhvervsevne anses for at være nedsat med omkring 2/3. Ved afgørelsen er der lagt vægt på psykiatrisk speciallægeerklæring af 26. februar 99 fra ... og neuropsykologisk undersøgelse af 28. juli 1998 fra ..., som begge erklærer at det er urealistisk at De kan få beskæftigelse indenfor Deres erhverv som bibliotekar. De konkurrerende lidelser som stærkt svækket syn, grænsende til blindhed, Deres personlighedsmæssige struktur og de rent fysiske gener med hovedpine, lårsmerter og svimmelhed gør beskæftigelse selv på særlige vilkår urealistisk.”

Hovedpinen forsvandt også selv om jeg undrede mig over, at det ikke blev til en fuld førtidspension grundet, ”stærkt svækket syn, grænsende til blindhed.” Men jeg ved det godt. Kommunen ville spare på min bekostning.

I Københavns kommune er det aktuelt umuligt at få tilkendt førtidspension under den radikale beskæftigelses- og integrationsborgmester Anna Mee Allerslev.

Min studiegæld blev eftergivet og nu er jeg rigere end USA. Jeg har ingen gæld. USAs føderale gæld er aktuelt uden sidestykke i verdenshistorien. Jeg gad vide, hvornår landet bliver erklæret konkurs grundet politikernes aktuelle katastrofale, kostbare oprustning og lalleglade skattepolitik. Det er vel kun er spørgsmål om tid.

Den 6. april 2000 anmoder jeg den daværende Finansstyrelse om eftergivelse af min studiegæld. Allerede den 6. april 2000 kommer det imødekommende svar. ”Vi har ... behandlet Deres ansøgning efter lovens § 14, stk. 3 ... og behandlet Deres ansøgning om eftergivelse af studiegæld, da De modtager førtidspension.

De opfylder herefter betingelserne for en hel eftergivelse af Deres studiegæld, jf. lovens § 13 stk. 1....

Med venlig hilsen”
[underskrift]

Det var så det arbejdsliv.

Den hjemmegående overkommando

Da Betty og jeg begyndte at komme sammen i efteråret 1988 var der nogle folk, der så os komme gående, som misforstod situationen og troede, at det var mor og søn, de så komme forbi.

Bettys familie af håndværkere kom alle fra Køge egnen. Køge bys historie er godt veldokumenteret.

Bettys familie

Bettys forældre hed Karl og Emma Petersen. Karl Petersen (1904-1980) og Emma Petersen (1906-1977). Faderen fik arbejde som smed tidligt under den tyske besættelse med at sko heste på grund af brændstofmanglen og i Køge mødte Karl og Emma hinanden nogenlunde samtidigt.

De blev gift i 1941 og fik to børn: Betty og hendes lillebror sadelmager Olau Petersen f. 1942. Ham har jeg aldrig mødt, idet broderen telefonisk meddelte Betty, at han ville tæve mig ved første givne lejlighed. Betty er født den 29. oktober 1941 på Rigshospitalet, fordi hendes meget begavede mor var fysisk handikappet.

Betty har været lokalt aktiv i SF, DKP og i Hvidovre Kvindegruppe. Mænd er mest sexede, når de står i køkkenet med en opvaskebørste i hånden, mener Betty.

Betty arbejdede som porcelænsmaler på Den kongelige porcelænsfabrik i Smallegade fra 1957 til 1965. Flemming og Betty blev gift samme år og skilt i 1983. Flemming var elektriker i Kastrup lufthavn mens Betty blev hjemmegående husmor og passede deres tre børn. I 1977 flytter de til Strandbyparken, fordi de havde brug for et ekstra værelse til deres søn Jack. En af hovedårsagerne til at Betty lod sig skille fra Flemming var, at hun og børnene ikke fik nok kostpenge.

Da Betty gik på efterløn som bibliotekar i 1991 mens jeg stadig var på SU, blev vi fattige.

Da vi flyttede sammen smeltede to forskellige bogsamlinger sammen til et pænt stort bibliotek. Det var jo før internettet. Jeg havde fagbøger, fordi jeg ikke ville stå på det lokale bibliotek søndag aften for at slå et eller andet op. Betty havde en stor viden om skønlitteratur en del romaner og faglitteratur. Eksempelvis har Betty førsteudgaverne af Politikens Danmarkshistorie og Grimbergs Verdenshistorie og jeg har Erik Arups og Schulz danmarkshistorier. Det blev et lille, men godt bibliotek. En af de offentlige databaser der fungerer upåklageligt er folkebibliotekernes bestandkatalog. På et tidspunkt spurgte jeg en biblioteksleder, hvad jeg skulle stille op med min næsten komplette samling af Dansk Bogfortegnelse på papir. Ud. Lød det korte svar. Betty har også fået romaner af mig, eksempelvis Gustav Wiedes samlede værker som jeg fandt hos en marskandiser på Køgevejen på vej ind til Valby.

Blandt vores fælles litterære glæder i Bettys afdeling af biblioteket er den svenske kriminalforfatter Bo Balderson, mens Sverige stadig var ledet af Socialdemokratiet. Fra min afdeling af biblioteket er det specielt Carl Madsens fortids møre mure, vi har grint over mange gange. Bogen beskriver forfatterens skolegang og hans tid som ministeriel embedsmand frem til 1940.

Betty og mig udviklede hurtigt nogle faste tilbagevendende selskabelige traditioner.

Den første var, at vi en gang om året tog til Køge, hvor hun kom fra og gik omkring på åsen, hvilket omfattede en rundgang om Grundtvigs grav. Efterfølgende hyggede vi os, og spiste vores medbragte mad ved en lille skovsø. Et par gange har udflugterne været længere end beregnet fordi vi for vild.

På vej hjem spiste vi is eller drak en kop kaffe i Køge.

Den 5. august 2009 noterer Betty i sin kalender: Gik lang tur på Køge ås med Holger. Ondt i benene bagefter. Ellers dejlig tur. Disse udflugter blev med tiden vanskeliggjort af Bettys gangproblemer, der kom til udtryk ved at hun blev begavet med en kommunal rollator. Blandt Bettys regelmæssige skavanke er ørebetændelse om vinteren og årebetændelse i benene om sommeren.

En anden tradition blev, at vi en gang om året tog ind i de små haver i Pile Alle og i Petersens familiehavn spiste frokost på vores uofficielle bryllupsdag. Derefter gik vi ved ad Vesterbrogade, hvor Betty handlede ind i indvandrerboutikkerne og så tog vi toget hjem og sprang som regel aftensmaden over den dag.

Betty er meget glad for dyr. Stort set alle dyr. Bortset fra heste. Som barn havde Betty både fugle og hvide mus og som voksen havde hun en grå kat, kaldet Let. En gang om året tog vi derfor ind i Zoologisk have, hvilket altid var en blandet fornøjelse for mig. Når vi efter min hjerteoperation gik ind i tropehuset, fik jeg hjertebanken, med det resultat, at i de efterfølgende år ventede jeg udenfor, mens hun var derinde. Og så har jeg altid synes, at serveringerne i haven kulinarisk og sundhedsmæssigt var noget dyrt bras.

Den 15. juli 2009 noterer Betty i sin kalender: Gik i Zoo have. Rasende dyrt.

I år, 2017, har vi ikke været der.

Den dag da Marcela Mieres blev myrdet i Hvidovre, 9. december 1989, havde vi købt en halv gris og stod i køkkenet hele eftermiddagen og aftenen og parterede den. Da vi var færdige med grisen, var fryseren fyldt godt op.

Julen og juletræerne

For mig har julen, indtil jeg mødte Betty, altid været glædesløs. Noget der bare skulle overstås i en fart. Selv har jeg aldrig ejet en juledekoration. Betty glæder sig derimod til julen. Første december kommer den første kravlenisse op at hænge i en af reolerne i stuen og op til selve julen hænger hendes historiske kravlenisser overalt i lejligheden. Nogle få af Bettys julehjerter stammer fra det år, hun blev født. Man kunne ikke købe rødt papir under besættelsen, så nogle af den gamle julepynt er hvid og blå.

Under besættelsen havde Betty ikke meget glæde af juletræerne. De var meget små og allerede når hun vågnede første juledag var faderen i gang med at splitte træet ad og stoppe det i fyret.

Betty siger et par dage før jul, at hun gerne ville have et juletræ i stuen.

Jeg foreslår et juletræ af plastik eller en skærmskåner til hendes computer. Hun insisterede og jeg gav mig og slæbte hendes træ hjem. Og det har jeg så gjort lige siden. Betty berettede at hun som lille efter besættelsen havde elsket at ligge under forældrenes flotte juletræer med fehar og det hele og se op igennem grenenes julepynt. Hun har en bedre samling antikt julepynt, træet smukkeseres med. Også katten

elskede at ligge under træet og kikke opad. Der var ikke så meget pynt på de nederste grene, og den som der var måtte hun gerne more sig med at pille ned ad træet.

Betty får traditionelt sit årlige kalenderlys, sin julekalender, ler og grønt, så hun kan lave sin juledekoration. Adventskranse bruger vi ikke. De er os for religiøse og for nationale.

Det er i slutningen af november 2017. Bettys julekalender er indkøbt og stillet på Nægterreolen. Jeg har taget Betty flere gange de sidste par dage i at stå foran julekalenderen og nærlæse indholdsfortegnelsen. Men hun kan godt dy sig. Ingen af kalenderlågerne er åbnet endnu. Tiden går hurtigt og Betty glæder sig til julen.

Kort før jul handler jeg ind.

Lillejuleaften spiser vi flæskesteg. Juleaften den helt traditionelle danske aftensmad og til julefrokosten dagen efter forsøger jeg som regel at fange en røget ål. Et år var det nær ikke lykkedes. Ål var blevet en truet dyreart, optaget på den danske rødliste over ferskvandsfisk i 2010. Jeg ikke kunne købe ål i Hvidovre og inde i København var alle de kendte fiskehandlere tilsyneladende forsvundet ud i den blå luft. Jeg ledte i timevis efter dem i indre by, indtil der var en som fortalte, at alle fiskehandlerne var flyttet ind på Israels Plads.

Fruen i huset klager tit og gerne over, at jeg har alt for mange bøger i lejligheden. Men kort før julen 2015 forbløffer hun mig med beskeden: Gå ud og køb en stor bog i julegave. Det blev til en af mine ynglingshistorikere Birgit Løgstrups *Bondens frisættelse*, som just var udkommet.

Og så tog vi i begyndelsen på Bakken, hvor vi spiste stegte ål med dertil hørende flydende tilbehør. Det holdt vi op med da vi lærte at store dele af Bakken var ejet af medlemmer af Dansk Folkeparti.

Bettys brækkede skulder

På vej hjem fra Bakken skifter vi tog i Hellerup. Jeg går et par meter foran Betty på vej hen til toget der holder på perrongen. Bag ved mig sætter en ung mand en kæmpe stor taske ned lige foran Betty som ikke opdager den. Hun snubler over tasken og slår skulderen slemt. Da hun konsulter lægen den næste dag, diagnosticerer han, at skulderen var brækket.

Og så tog vi til de årlige første maj arrangementer i Fælledparken, indtil Betty fik problemer men at gå.

Den fastlåste badekåbesnor

En tidlig morgen kort tid efter at vi var begyndt at komme sammen sidder jeg, iført badekåbe, ved skrivebordet og læser med den ene af skrivebordsskufferne åbne. Da jeg vil rejse mig glider snoren fra badekåben ned i skuffen uden at jeg opdager det, mens jeg lukker skuffen. Da jeg vil rejse mig fra stolen, kan jeg det ikke. En anelse hysterisk går sammenhængen op for mig. Betty ligger inde i sengen og er ødelagt af grin. Episoden knyttede os tættere sammen.

Vi tog med bussen til Rødovre Storcenter. Jeg ville forære Betty et par trusser. Da ekspeditricen lægger dem på disken, spørger jeg hende: Hvad er kiloprisen? Det viste sig at trusserne var dyrere end det dyreste røde oksekød. Kort tid efter gjorde Betty gengæld ved at købe nogle underbukser til mig, der var så dyre, at jeg aldrig selv ville have drømt om at købe dem. De ligger stadig i kommodeskuffen.

Betty opdager min kasse med originale dokumenter fra Guds børn. Hvad er det? Jeg forklarer. Nogenlunde samtidig beretter jeg historien om Poul Eriks mishandlinger som jeg ikke havde fortalt til nogen, fordi den var så usandsynlig, at ingen ville tro den, mente jeg. Fra en reaktionær til den næste, kommenterede hun. Betty viste sig at være fuld af empati med mig. Hendes far var vokset op på et børnehjem, hvis beboere

blev mishandlet hele tiden i mange år, indtil der kom en mere humant indstillet forstander.

Betty sætter en eftermiddag jeg kommer hjem hænderne i hofterne og skælder mig hæder og ære fra, fordi jeg havde købt en italiensk spaghettimaskine til hende i et ophørsudsalg hus en isenkræmmer der lå på Kultorvet. De næste dage producerede hun spaghetti i timevis. Spaghettien hang til tørre overalt i køkkenet. Da jeg fyldte 50 brugte den begavede kone spaghettimaskinen til at lave omslagene til de hjemmelavede forårsruller der blev serveret til gæsterne. Æg blev brugt til at lime pladerne sammen. Fremgangsmåden er hermed givet videre.

Det første år i Hvidovre fik jeg i julegave det første bind af Claus Deleurans (1946-1996) fremragende, dybt seriøse og fabulerende Illustreret Danmarkshistorie for folket. Værket er en sjov belærende blanding af videnskab og mytologi. De næste otte år vidste jeg, hvad jeg fik i julegave og var glad for det, men så ville Herren desværre ikke fortælle mere, i det han gik hen og døde midt i en historie.

Den hvide madame blå

En dag fortæller Betty at hendes forældre i hendes barndom hele tiden havde haft en hvid madame blå med formodentligt Sikker Hansen overføringsbilleder på stående på kakkelovnen. En dag brænder der hul i kaffekanden som hun godt kunne lide at se på og den bliver smidt ud. Antikvitethandlerne rundt om i København måbede over den sære kunde, der stod i deres butik og ville have en hvid madamme blå. Det fænomen havde de dog aldrig hørt om før. Indtil en dag, hvor en af antikvitethandlerne i en butik sagde: Den er god nok og hentede en til mig. Fødselsdagsgaven blev pakket ud og Betty sad i sofaen frem til jul og skiftevis kikkede på kaffekanden i vindueskarmen og så i fjernsynet. Hun så meget glad ud, mens hun mindedes sin barndom.

Daglige rutiner

I mange år klippede Betty mit hår, hun var dygtig til det og så sparede vi udgifterne til frisøren.

Efter valg til folketinget og valg til kommunalbestyrelser spiser vi hjemmelavet valgflask.

Betty og mig har ikke de samme musikinteresser. Ved et rødt 1. maj arrangement i Fælledparken ville jeg høre Savage Rose, mens Betty insisterede på, at hun ville høre Björn Afzelius der spillede samtidig på scenen ved siden af. Vi placerede os midt i mellen scenerne, så vi hver i sær kunne høre, hvad vi ville. Siden har jeg købt den svenske trubadurs musik til hende. En dag hun sidder og hører musikken eksploderer DVD'en i computeren. Lågen til drevet kunne ikke åbnes, så computeren måtte skiftes ud med en ny.

Jeg kunne godt lide at komme på Kultorvet. Der var hele to boghandler. En venstreo-rienteret bogcafe lå på den ene side af torvet og en normal boghandel, der havde en kæmpe udsalgsafdeling lå på den anden side. I bogcafeen købte jeg bl.a. en tysk LP med fredssange, der viste sig at være så sjældnen, at da jeg mange år senere søger efter

den på nettet, var den overhovedet ikke registreret nogen steder. Jeg gemmer stadig bogcafeens bogtrykte katalog som et minde om mange gode oplevelser.

Katten 1993-2008

Bettys søn Jack formidlede kontakt til en familie, der havde en gravid kat. Kort tid efter ankom de med en killing, der desværre var taget for tidligt fra sin mor, hvilket gjorde at den udviklede sig til et nervøst gemyt. Når vi havde gæster på besøg, gemte hun sig. Jeg kaldte den Sosse (1993-2008), fordi dens pels blev flot lyserød i festlig belysning.

En uges tid efter at vi havde købt katten, gik jeg i entreen fra køkkenet på vej ind i stuen og hun satte sin meget lille pote oven på min fod. Se bare. Jeg bestemmer og kan stoppe en kæmpe. Jeg stivnede midt i en bevægelse. Katten kikkede op på mig og grinede over hele hovedet som jeg aldrig har set et dyr grine før eller siden og den så lykkelig ud.

Jeg købte et stort kradsetræ til katten som den bare stod og så på. Så løftede jeg hende op og satte hende på træet. Hun var meget glad for det. Det blev min kat.

Når jeg lå i sengen, lå katten ved siden af. Skiftede jeg stilling i søvne, gjorde katten det tilsvarende. Søsse har kradset mig i røven, oplyste jeg Betty, en dag hun kom hjem fra arbejde. Katten havde lagt sig til rette i min kontorstol, hvilket jeg havde overset. Da jeg er ved at sætte mig i stolen, lykkes det for det vakse dyr at vende sig om og folde klørerne ud.

Noget af kattens første legetøj var mus snoet af mine piberensere. Jeg kastede dem ned i den anden ende af stuen og hun farede ad sted efter dem. Det dumme dyr afleverede dem skam også pænt igen, lige uden for min rækkevidde og så forventningsfuldt op på mig. Jeg rejste mig og kastede musen igen. Kattens taktik gik ikke over for den morgenstille Betty, når hun kastede musene. Betty rejste sig ikke fra stolen, så Sosse måtte springe op på bordet og aflevere musene til hende.

Med Sosse legede jeg også fang halen i sengen. Jeg greb ud efter hendes hale og hun flyttede den. Nogle gange fangede jeg og holdt fast i den. Andre gange ramte jeg med vilje forkert og fik et ordentligt dask over fingrene med halen. Jeg tror, vi morede og lige meget over legen.

Sosse elskede at ligge i vindueskarmen og kikke på de små mennesker, der steg ud af busserne ved busstoppestedet for enden af vejen. Som ældre agtværdig kat lå hun i timevis og betragtede trafikken, mens jeg sad og skrev ved siden af hende.

Dengang var både vores fjernsyn og computerskærme med billedrør. Katten elskede at ligge oven på computerskærmens luftafkøling, og lade sig varme igennem af luften fra skærmen. Det gik ikke, for skærmen ville blive overophedet. Skal du have vand på din person, truede jeg. Katten flyttede sig modvilligt. En gang i mellem var der støv oven på fjernsynet. Når både Betty og jeg havde været ude samtidigt kunne vi, når vi kom hjem se poteaftryk oven på fjernsynet. Vi lod som ingenting over for den uartige kat.

Hun var meget kræsen og spiste kun rå svinehjerter, kogt torsk og tørfoder. Når jeg kogte torsk til hende, stillede hun i køkkenet og kikkede interesseret på madlavningens fremgang. Serveringen skulle ske på dato og klokkeslæt. En aften, hvor jeg havde glemt at fodre hende af, satte hun sig foran mig og stampede med poterne i gulvet. Jeg skyndte mig ud i køkkenet. En dag faldt hun ned af kanten på altanen hun var sprunget op på fordi den var våd. Næste morgen leder jeg forgæves efter hende i hele lejligheden. Så går jeg ned bag om huset og finder Sosse liggende uskadt på underboens altankant. Jeg bærer hende op i lejligheden. Hun blev 15 år.

Altanen

Da jeg flyttede til lejligheden i Friheden, havde den en åben altan. I området var der mange sangfugle så som solsorte og spurve, der var en glæde og fornøjelse at høre på. Et par solsorte byggede rede oppe under taget og fik unger. Fuglene var overhovedet ikke bange for os, når vi var på altanen og de kom med foder til ungerne. På de varme sommerdage satte vi også en skål med vand til fuglene. Så blev altanen overdækket til vores store fortrydelse - ud over det medførte en huslejestigning, så forsvandt de fleste af sangfuglene med tiden. I nogle år efterfølgende var der nogle solsorte som kikkede op på os, når vi kom forbi på fortovet.

Monteringen af de nye overdækkede altaner startede i den bagende varme sommer i år 2000. Firmaet startede med at blokere alle altandørene i hele bebyggelsen og rive de gamle altaner ned. Da vi bor i nr. 4 var vores opgang en af de første, de startede ved. Da de var færdige med nedrivningen af vores altan fortsatte de i den anden ende af bebyggelsen, hvor beboerforeningens formand boede, med det resultat, at vi blev blandt de sidste som fik monteret de nye altaner. I mellemtiden var vi ved at blive stegte på grund af sommervarmen. Da døren til altanen endelig blev åbnet skulle katten ud og undersøge det nye. Den satte yderst forsigtigt poterne på gulvet. Tænk sig om altanen gik hen og brast sammen.

Der var et rigt dyreliv i træerne på skellet ind til naboejendommene. Ud over fugle, var der egern i grenene og ræve under træerne. En dag, midt i fuglenes ynglesæson fælder varmemesteren og hans hjælper træerne med fuglereder, unger og det hele. Jeg råber meget højt, da vandalismen går op for mig, at det måtte de ikke af hensyn til fuglene. Der var ingen kære mor, idet træerne var rådne og de havde fået et billigt tilbud på fældningen, forlød det. Vi kikkede efterfølgende på stubbene. De var helt friske, uden råd. Nu er sangfuglene helt forsvundet fra området og her er der kun skader og måger tilbage, og de er alt andet lige, ikke sangfugle. Den levende natur skal tilbage. Jeg meldte mig ind i naturfredningsforeningen.

Fredsforskning i Hvidovre

Et jubilæum

Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed kunne fejre deres 80 års jubilæum i 1995. Jeg var på deres kontor for at registrere fredsgruppens publikationer og blev opfordret til at skrive en artikel om deres tidlige historie, hvilket jeg gjorde. Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed var startet under første verdenskrig og jubilæumsskriftet udkom på dato og klokkeslæt 28 april 1995 og Ligaens kreds i København holdt på dagen en jubilæumsreception på Cap Horn i Nyhavn, hvor både Grethe Møller, Betty og jeg var til stede. Jeg fik til min store glæde endda et kontant honorar for artiklen: kr. 5000.

Og det er det eneste kontante honorar, jeg har modtaget for mine mange skrivelser.

Glæden over honoraret var kortvarig. Gribbene stillede: Du skal betale A skat af honoraret: 42 %. Jeg betalte. Du skal trækkes i dagpengeydelsen, meddelte arbejdsformidlingen. Tilbage var der stort set ingenting til mig. Med afsæt i den oplevelse besluttede jeg, at jeg fremover ville forære mine skrivelser bort som elektroniske publikationer i PDF-formatet, således, at Skat ikke fremover skulle kunne tjene penge på mit fredsarbejde.

I undersøgelsesfasen havde jeg bedt KVINFO om at sende mig fotokopier af nogle dokumenter, jeg skulle bruge, hvilket de også pænt gjorde. Kuverten jeg efterfølgende modtog fra kvinderne var adresseret til Betty! Guderne må vide, hvordan de havde støvet hendes fulde navn op. Skriftet om Ligaen er skam opremset i litteraturen, eksempelvis hos Irene Andersson 2001.

Fred på nettet

Jeg tog initiativ til hjemmesiden Fred på nettet. Ideen var at få de forskellige danske fredsgrupper til at samarbejde om i det mindste et projekt, der samtidigt ville give dem en platform der var billig for de deltagende organisationer, der dermed kunne deles om driftsudgifterne. Hjemmesiden blev søsat den første februar 1996 i Aldrig mere Krig regi. Der er en tidlig omtale af Fredssider på Nettet af journalisten Kim Ludvigsen i Politiken, 5. september 1996. Tidsskriftet Komputer for alle laver en CD: Prøv Internet uden modem i sommeren 1997, hvor Fred på nettet er med. I mellemtiden har den teknologimæssige og prismæssige udvikling medført, at alle fredsgrupper driver deres egne hjemmesider. I Fred på nettet lavede jeg et elektronisk bibliotek med mine første genudgivelser af sjælden pacifistisk litteratur. Genudgivelserne fortsatte i Fredsakademiet.

Kampagnen mod de franske atomvåbenforsøg

Efter den tabte Algierske frihedskrig i 1962 flytter diverse franske regeringer deres atomvåbenforsøg til sine koloniområder i Stillehavet. Protesterne mod de franske atomvåbenforsøg i Stillehavet startede for alvor i New Zealand i midten af 1970'erne. I slutningen af 1980'erne medførte disse protester, at New Zealand blev erklæret for en

atomvåbenfri zone. En boykot af franske varer i Australien og New Zealand havde fået franskmændene til at flytte de atmosfæriske atomvåbenforsøg under jordens overflade og ideen bredte sig til Sverige og til andre lande.

I løbet af den danske kampagne dukkede Ulla Røder op.

Ulla Røder var en meget aktiv dansk fredsaktivist, pacifist og organisator.

Ulykken på atomkraftværket i Tjernoby i 1986 og de fortsatte franske, indiske, pakistanske og kinesiske atomprøvesprængninger begyndende i 1995 og fremover blev skelsættende begivenheder for Ulla Røder. Hun blev klar over 'at verdens skrøbelige tilstand betyder, at der skal så uendelig lidt til, før balancen i verden tipper til den forkerte side'.

Ulla Røder blev medlem af flere danske og udenlandske fredsorganisationer og grupper. Hun var stiftende medlem af Arbejdsgruppen mod Atomprøvesprængninger, der protesterede mod udviklingen af en ny generation af våben herunder små taktiske atomvåben / 'Mini-nukes'.

Hun var medlem af the Scottish Campaign for Nuclear Disarmament; Scottish Coalition for Justice not War; Trident Ploughshares, Aldrig mere Krig, Fredsskattefonden, valgt til sekretær for Fredskommission af 1998, Fredsbevægelsens Koordineringsgruppe, Global Network Against Weapons and Nuclear Power in Space, Kvinder For Fred, Kvinder i Sort, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed, Juni-bevægelsen og Folkebevægelsen mod EU.

Ulla Røder afrustedede dele af Maytime, det militære forsøgslaboratorium for atomubåde i 1999 i Loch Goil i Skotland sammen med Ellen Moxley og Angela Zelter. Ulla Røder varetægtsfængsles og anklages efterfølgende for 'ødsindet hærværk'; men the Trident Three frifindes for alle anklager senere samme år. Baggrunden for frifindelsen var Den internationale Domstol i Haags vejledende udtalelse, Advisory Opinion, 1996.

I 2001 tager jeg initiativ til at Trident Ploughshares ved Ellen Moxley, Angie Zelter og Ulla Røder, hædres med den alternative Nobelfredspris, The Right Livelihood Award, som et eksempel for principiel, åben og ikkevoldelig direkte aktion for at befri verden for kernevåben.

Atomvåbenfrie zoner

Atomvåbenfrie zoner har bredt sig til det meste af verden, bortset fra Europa og Nordamerika.

Kampagnen mod landminer

Fredsbevægelsernes internationale kampagne mod landminer i slutningen af 1990'erne blev meget vellykket. Næsten fra den ene dag til den anden blev landminer forbudt i international lov og en lang række lande, herunder Danmark, begyndte at afruste de umenneskelige våben.

Fredskommissionen 1998

Jeg tog initiativ til etableringen af Fredskommissionen i 1998.

Fredskommissionen blev til trods for medlemmernes store arbejde en politisk katastrofe. Betænkningen blev end ikke nævnt i medier og politikerne diskuterede ikke vores mylder af ideer til en ny elskværdig forsvarspolitik som kunne gennemføres efter den kolde krigs ophør, hvor de traditionelle fjendebilleder var brudt sammen. Det blev kun til et enkelt forsideinterview i Dagbladet Arbejderen under overskriften: Militærudgifter manipuleres, 4. februar 1999. Politikerne og militærfolkene fortsatte deres traditionelle oprustning med det uundgåelige resultat, at i nullerne kunne de kassere alt det kostbart købte militære isenkram som ubrugelig eller som forældet.

Hvorfor er vi ikke alle elskværdige pacifister? Det er den enkleste, mindst kostbare og bedste form for personlig sikkerhed der findes og der er den samfundsøkonomiske fordel ved pacifismen, at den koster ingen ting. Fortæller politikerne og militæret hvor længe krigen vil vare og hvad krigen reelt koster før de slipper bomberne og granaterne løs, er der ingen som vil betale for den.

Nutidens computere er stadig ikke så avancerede, at de virker ved tankeoverføring. Tekstarbejderne skal endnu anvende tastaturet.

Af hensyn til yngre læsere, noterer jeg i det følgende lidt om mine oplevelser med de personlige computers historie og udvikling. Jeg har brugt computere i halvdelen af mit liv. Den seneste halvdel. For unge mennesker født efter 1995 skal der lige lyde et godt råd: Glem alt om at bruge gamle programmer seriøst. Brug den nyeste software med de fordele og ulemper det indebærer. På grund af min manglende matematiske viden, lærte jeg aldrig at programmere for alvor.

Computere og andre katastrofer

De tidlige computere blev udviklet og finansieret af militæret og de store universiteter, specielt i Tyskland, Storbritannien, Sovjetunionen og USA under og efter anden verdenskrig. Computerne og hulkort maskinerne blev betragtet som fysisk store avancerede regnemaskiner. Mainframe eller servere blev de kaldt. Da al forskning og udvikling af computere og deres software var betalt af det offentlige i USA var al software ikke patenteret og dermed offentlig ejendom. I begyndelsen af 1950'erne dukkede den kommercielle computerindustri op. De første dosbaserede kontorpakker var de amerikanske Framework og Lotus Symphony fra 1984 og med opfindelsen af regnearket blev personlige computere interessante for virksomhederne.

Apple computere har jeg kun set en gang hos et ældre medlem af Aldrig mere Krig. De har altid været for kostbare for mig, så dem springer jeg let og elegant over, fordi de ikke er en del af min historie.

Programmerne til almindelige PC brugere og virksomheder bestod først og fremmest af dyre kommercielle produkter med lukket kildekode, hvilket viste sig at være kata-

strofalt for udviklingen af nye programmer og de lukkede kildekoder reelt skabte monopollignende tilstande i software industrien. Softwareindustriens historie er også en beretning om konkurrencebegrænsende adfærd til skade for forbrugerne.

De tidlige computere til privat brug blev kaldt mikrodatamater. De blev mest brugt til spil. Dem har jeg aldrig brugt. IBM søsatte tidligt i 1980'erne deres egne såkaldte personlige computere. Alle enkeltstående computere skal have et operativsystem for at kunne fungere. Dels binder det de enkelte hardware dele sammen og dels kan man bruge den software, der følger med købet eller som erhverves senere.

I den stationære NCR CP/M computer jeg havde var der to disketteredrev. Det ene til operativsystemet og tekstprogrammet og det andet til datafiler. Disketteredrev var i starten på 5 1/4 tommer og senere på 3 1/2 tommer som kunne indeholde 1.200kB og senere 1.440kB. Der var plads til forholdsvis meget tekst, fordi der dengang ikke var grafik i tekstfilerne. Skærmens tekst var grøn på en sort baggrund. Tastaturet var, i lighed med de første IBM computere af solidt uforgængeligt stål. Det var et arbejdsredskab og ikke andet, en skrivemaskine med lidt flere muligheder end de traditionelle skrivemaskiner.

Tekstbehandlingsprogrammet der kom sammen med computerens operativsystem hed Wordstar, udviklet fra 1978. Det er efter sigende et af de første tekstbehandlingsprogrammer, hvor teksten kunne formateres. Der var ingen stavetkontrol. Jeg erfarede hurtigt, at der skulle en formateringskode før og efter et afsnit på samme måde som man i dag formaterer tekst i html. Jeg spadserede ned til NCR og spurgte efter en harddisk. De havde en på hele 5 Mb til den nette sum af 5.000 kr. Jeg takkede pænt nej til vidunderet. Den tilhørende printer udskrev på papir i endeløse baner. Der var aldrig tekniske problemer med computeren. Kun konverteringsproblemer.

Denne computer som blev omkring 1990 erstattet af en ældre Dos baseret sag fra IBM med tekstbehandleren Word Perfect 5.0 og de senere udgaver 5.1 og 6.0 samt databasen Data Perfect. Word Perfect udgaverne til DOS var gode. En opgradering kostede 1.200 kr. og disketterne med den gamle udgave skulle returneres til virksomheden før man fik den nye udgave. I begyndelsen af 1990'erne dukkede der et besynderligt problem op. Når man gemte sine dokumenter, forsvandt nogle gange det man just havde siddet og skrevet og så kunne man starte forfra om igen. Det var som om at Dos programmet fra Microsoft og Word Perfect som tiden gik ikke rigtigt fungerede sammen. Jeg brugte Word Perfect til og med version 8.

Et par af de danske tekstbehandlingsprogrammer jeg købte på store disketter var DSI-tekst 4.30 og Dantekst 4.30 og Unikum. Ud over at være kopibeskyttede, var der ikke funktioner som var så spændende, at jeg overvejede at skifte Word Perfect ud med, hvad der blev vurderet som anden klasses programmer.

Dengang var computerne simpelt opbygget. Lettede man på låget til computeren var det nemt at lokalisere bundkortet, hukommelsen, harddisken, luftafkølingen, ledninger osv. og det var forholdsvis ubesværet selv for klodsede lille mig at vedligeholde og udvide de computere, jeg havde råd til. Senere blev vedligeholdelsen mere kompliceret og er med nutidens bærebare computere stort set umulig, i al fald for mig. Min

første IBM computer splittede jeg ad, gemte hardwaren i en lille kasse på loftet og kasserede kabinettet.

Det kunne også være billigere originale produktfremstillers OEM software licenser og programmer, der fulgte med computeren. Min Adobe Photoshop 2.0 var et OEM program som jeg fik af en, der havde købt to printere. Billedbehandlingsprogrammet har jeg brugt lige siden og har ikke en gang haft behov for at købe nye udgaver af det. Ældre programudgaver blev sommetider foræret væk som reklamer, eksempelvis i computerbladene som der dengang var mange af og eller som funktionsbegrænsede programmer, hvor brugerne kun kunne se, om programmet kunne bruges til de funktioner, man havde brug for. Endeligt var der gratis programmer og spil. Visse historiske programmer omtales også som abandonware. Mit html tekstbehandler Arachnophilia 4.0 er et såkaldt care ware program. Nogle af de tidlige programmer kom med omfangsrige bogtrykte manualer. Da programmerne efterhånden begyndte at udkomme på CD, forsvandt de papirbaserede manualer. Senere udgivelser er online, hvilket skabte følgende problemstilling: Hvordan får man hjælp til et installere operativsystemet, når modemmet ikke virker?

Dengang i begyndelsen af 1990'erne kunne man gå ned i butikker og købe den ekstreme software man havde brug for.

Operativsystemerne blev udvidet med købet af en Norton Commander 3.0 og Norton Utilities. Til underholdning havde jeg på DOS computerne et skakspil med almindelige skakbrikker og det stærkt vanedannende russiske puslespil Tetris. Spil forudsatte, at der var en mus installeret på computeren. Til de almindelige programmer var musen dengang overflødig.

Windows, Linux og OS/2 Warp er grundlæggende mere eller mindre integrerede grafiske brugerflader oven på operativsystemet Dos eller lignende. Dette er meget tydeligt i de tidlige Windows-udgaver. De første Windows udgaver kom i midten af 1980'erne. Dem har jeg kun set mange år senere. Windows 3.0 virkede gumpetung på mit gamle hakkebræt af en 386 og der var stort set ingen funktioner jeg kunne bruge til noget fornuftigt. Kun Notesblok var en positiv overraskelse som jeg har brugt lige siden til at skrive stikord i og lave skabeloner til hjemmesiden. Notesblok er formodentlig det eneste program der ikke er blevet ændret siden det blev frigivet i 1986. Windows bruger et timeglas, når noget går langsomt. Det burde have været en snegl. Windows 3.11 var den første udgave jeg brugte i længere tid, to til tre år. Den har jeg stadig en fungerende udgave af i min ældste bærebare computer. Windows NT var jeg meget glad for på grund af dets stabilitet. Dette operativsystem gik aldrig ned. Men det havde en alvorlig begrænsning, harddiskenes ringe størrelse. Windows XP bruger jeg stadig på grund af mine Dos programmer. Jeg har Windows 7 på et par computere og Bettys computer har Windows 10. Hun bruger den stort set kun til at lægge kabaler.

Computertidsskrifterne, både danske, engelske og tyske var min måde at holde mig fagligt orienteret på inden for dette fagområde. Computertidsskrifterne CD'rommer var blikfang og virkede som magneter på mig. Jeg købte så mange som jeg havde råd til, smed de fleste af bladene ud når jeg havde læst dem og gemte CD'erne som stadig ligger i stabler i mit kontor. Efterhånden som distribution af software blev onlinebase-

ret forsvandt computertidsskrifterne CD'rommer og jeg stoppede for mange år siden med at købe dem.

Senere har jeg købt som regel brugte både Dos og Windows baserede computere og i midten af 1990'erne købte jeg mit første meget langsomme CD-rom drev som kun kunne læse og afspille, hvad der blev sat i det.

På grund af mine historiske interesser har jeg stadigvæk de gamle programmer og jeg samler endda på dem. Ideen var at have programmerne således at jeg altid ville være i stand til at læse de datafiler, der var skrevet i dem, hvilket altid har været et stort problem. Så tidligt som i 1977 analyserer den amerikanske Rigsrevision regeringens enorme udgifter til konvertering af data.

Fredsakademiet 2000-.

Fredsakademiet eksisterer kun på Internettet.
Det ejes af foreningen Fredsakademiet.

Det er min personlige erfaring at de fleste danskere ved mere om krig end om fred. Det skulle der laves om på.

Ideen med Fredsakademiet var grundlæggende, at undervisere skulle fremstille undervisningsmaterialer gratis til skoleelever og studerende både i Danmark, men også internationalt. Det viste sig hurtigt, at der var der ikke mange der ville. En af undtagelserne var atomfysikeren John Scales Avery.

Den nu næsten lamme John kunne i sine erindringer skrive det utrolige kapitel om hans 60 års virke i fredsbevægelser.

Jeg har skrevet biografier over nogle af de personligheder jeg har samarbejdet med i tidens løb. I december 2008, januar 2009 arbejder jeg udelukkende med elektroniske anden udgaver af Judith Winters bøger og artikler fra den kolde krigs tid. Judith led af en nervesygdom som medførte, at hendes hænder ikke kunne styre en mus. Jeg lavede en udelukkende tastaturbaseret computer til hende.

På hjemmesiden refereres der konsekvent ikke til leksikale oplysninger fra efterretningstjenester. Heller ikke rapporter der henviser til sådanne oplysninger, bliver registreret på hjemmesiden.

11. september 2001

Betty er inde i stuen og jeg sidder ved computeren. Telefonen ringer. I skal se CNN nu, lyder beskeden i den anden ende af røret. Det gør vi så. Jeg kendte kun en person i storbyen E. S. Reddy, en indisk Gandhi ekspert som havde været vicegeneraldirektør i FN og leder af organisationens anti apartheid kontor. Jeg ringer til ham og han meddelte, at både han og hans familie havde det godt. De boede et godt stykke uden for byen, men han havde tidligere på dagen været forbi World Trade Center. Senere på aftenen forsøger jeg igen at kontakte ham, men da var telefonforbindelsen til New York afbrudt.

Irakkrigen

Afghanistan og Irakkrigen var meget omdiskuterede allerede før de startede.
Mennesker og soldater lider under krig.
Det gør naturen, dyr og klimaet også.
Samt økonomien.

Økonomiske omkostninger i forbindelse med aktuelle krige er som regel svære at finde oplysninger om og forholde sig til, specielt hvis man ikke er nationaløkonom. Når der

er krig kan datakilder i de lande det går ud over bryde sammen og gøre informationerne upålidelige, men krige ødelægger økonomien. Bruttonationalproduktet falder, forårsaget af produktionstab og ødelæggelse af fysisk infrastruktur, fabrikker, transport og byggesektoren.

Krigsøkonomi er derfor også et vanskeligt emne at formidle. Vi ved hvilke lande der har deltaget i krigene. Alene for Irakkrigens vedkommende drejer det sig ud over USA om 30 lande og mere end 60 lande i koalitionen mod Isil. Alle disse amerikanske allierede har haft økonomiske udgifter i forbindelse med krigsdeltagelsen. Men der findes ikke mange offentlige og sammenlignelige regnskaber over dem ud over de amerikanske. Hovedproblemet med at finde oplysningerne stammer fra bogholderiet. Krigsudgifterne sløres i forsvarsministeriernes forskellige konti. Det er en ældgammel praksis.

Hertil skal specielt tillægges udgifter til flygtninge fra området, humanitær hjælp og udgifter til genopbygning af ruiner. Alene EU's humanitære bistand til den syriske krise var i 2016 på 445 mio. €, samt 280 millioner € i 2017.

- https://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/syria_en.pdf

Forsvarsministeriet i USA har konservativt vurderet brugt mere end 5,6 billioner dollars til direkte krigsrelaterede omkostninger siden 11. september 2001, ifølge en ny undersøgelse fra universitetet i Boston. Det er formodentligt flere penge end der kan være i Onkel Joakims pengetank. Dertil skal tilføjes USAs allieredes udgifter i forbindelse med disse krige. Og vi tæller stadig. Et slag på tasken siger, at de danske krigsomkostninger i forbindelse med krigene i Afghanistan, Irak og Libyen har kostet mindst 16 milliarder kr. eller stort set det samme som topskatten indbragte Skat i 2016. Dertil skal naturligvis tillægges løbende udgifter til pleje af de danske veteraner.

Ifølge den australske hvidbog om forsvaret fra 2015 oplyses det, at landets samlede krigsudgifter er omkring 10 mia. US dollar

De britiske udgifter til krigene i Afghanistan og Irak menes i 2011 at være på mindst 20 milliarder £.

De norske udgifter til krigen i Afghanistan fremgår af: En god alliert - Norge i Afghanistan 2001-2014. NOU Norges offentlige utredninger 2016: 8.

Totalt er merutgiftene knyttet til den militære siden av Afghanistan-engasjementet, altså det som kommer i tillegg til faste utgifter som lønn og liknende, beregnet til omkring 11,5 milliarder [norske] kroner. Det reelle tallet er formodentlig noe høyere. s 55 Norge deltog ikke med soldater i Irakkrigen. I stedet for eksporterede landets krigsindustri våben i lange baner.

Afghanistan og Irakkrigen kom, fordi de amerikanske våbenfabrikker på grund af fredsdividenden efter den kolde krig var ved at gå konkurs.

Lige siden Irakkrigens start har jeg lægget beskrivelser og analyser af krigens skæve gang ind i Fredsakademiet. Der er næsten 3000 poster i hjemmesiden om det krigshærgede land. Mange af publikationerne er amerikanske.

Jeg deltog i det stiftende møde i Danmarks Fredsråd 28. februar 2003, en samarbejdsorganisation som Esbjerg Fredsbevægelse havde taget initiativ til.

Noget af vejen fremad måtte være at komme med alternativer til organiseret vold. Organiseret vold i form af krige er defineret som en del af politik og økonomi, altså politikens eller økonomiens videreførelse med andre midler. Politik og økonomi er faktisk enæggede tvillinger, hvis natur det er, at skabe konflikter.

Derfor måtte der også være politiske og økonomiske ikkevoldelige måder at løse konflikter på. Her kunne jeg lige så godt hive fat i den indiske udgave af ikkevold, også kaldt civil ulydighed, for en del af arbejder med at formidle denne principielt fredelige kultur havde været gjort i Danmark for et par generationer siden. Dele af den danske litteratur dukkede op i Ellen Hørup arkivet.

Mahatma Gandhi

Jeg fandt det første bind af Mahatma Gandhi danske selvbiografi, Mine forsøg med Sandheden, i et nu nedlagt antikvariat i Nørregade, hvor jeg forgæves ledte efter bind to. Det var hverken i butikken eller i andre Københavnske antikvarier. Et resultat af søgningerne hos antikvarboghandlerne var dog, at jeg fandt den engelske førsteudgave af dem som nu står i reolen sammen med en hylde med andre Gandhi bøger. De fleste publiceret i mellemkrigsårene. En anelse forvirret ender jeg på det kongelige bibliotek, hvor det heller ikke var muligt at dokumentere det andet danske bind af Gandhis erindringer. Et opslag i håndskriftafdelingens bogtrykte katalog, sagde bingo. Axel Pille havde afleveret oversættelsen af bind to til biblioteket i 1981. Jeg fik lov til at se manuskriptet, og fortalte personalet i håndskriftafdelingen om mine udgivelsesplaner.

De var flinke og imødekomende ud over al forventning og skanner hele manuskriptet ind og giver mig det på en CD. Tilbage var arbejdet med at overføre teksten til mit tekstbehandlingsprogram. Jeg havde flere computere kørende samtidig, foruden papirudgaverne, samt, Gandhis samlede værker på CD som også var dukket op. Jeg nåede at publicere begge bind i 2008 inden jeg blev indlagt til den store hjerteoperation. Genudgivelserne blev overhovedet ikke omtalt i danske medier, bortset fra skolernes Indiens Portalens Fag/Samfunds- og kulturfag.

Jeg oversættede civil ulydighed til borgerlig ulydighed; da alle borgere pr. definition er civile.

National Gandhi Museum sender mig i 2007 deres genudgivelse af Gandhis sydafrikanske avis: Indian Opinion, der udkom i årene 1903-1914. Efterfølgende har interessen her til lands for den indiske politiker været minimal, idet der så vidt jeg ved kun er udkommet en biografi, Gandhis ven.

I Hvidovre fandt jeg hos en marskandiser en af Bikubens sparebøsser i en serie kaldet Store Statsmænd, en buste af Gandhi.

Jeg fik i 2008 stigende hjerteproblemer og var ofte meget træt og kunne stort set ingenting. Lægen ordinerede nitroglycerin. Inhalering af nitroglycerin som spray forbedrer kortvarigt blodtilførslen til hjertepumpen.

Jeg skulle have nitroglycerin for bare at komme op ad trappen til lejligheden. Ny konsultation hos lægen som kort og godt meddelte, at jeg straks skulle indlægges på hjerteafdelingen på Hvidovre hospital. Jeg overvejede at tage hjem først og tage de allermest nødvendige ting med, men for en gangs skyld gjorde jeg som lægen beordrede og tog bussen til hospitalet, hvor jeg blev indlagt med det samme. Jeg fodrede en af hospitalets mønttelefoner og forklarede Betty, hvad der var sket.

Hjerteoperationen 2008

Jeg ankommer den femte maj 2008 til Hvidovre Hospital i ambulance ført af redere der var yderst bekymrede for mit helbred. Betty besøger mig hver eneste dag under indlæggelsen og jeg lægger midlertidigt tobakken på hylden. Der var indført totalt rygeforbud på hospitalerne. Efter indlæggelsen hentede Finn Ekmand, der var bestyrelsesmedlem i Fredsakademiet min bærebare computer og jeg arbejder i sengen videre med Gandhi bøgerne. Tidsskriftet Young India bliver lagt på hjemmesiden den 25. maj og jeg skriver med håndskrift en hilsen til Betty i det bogtrykte eksemplar. Jeg anede ikke, om det skulle blive min sidste hilsen til hende.

Den 19. maj overføres jeg til Gentofte hospital, hvor selve hjerteoperationen skulle finde sted, fem af syv af hjertets kranspulsårer skulle udvides.

Den 22. maj er den helt gal. Jeg søger om orlog i Fredsakademiet.

Den 26. maj er jeg hjemme for en kort bemærkning, fordi Betty har friet til mig og vil giftes. Jeg sidder træt med halvlukkede øjne under det, der skulle have været en lykkelig stund for mig.

Den 27. maj bliver jeg opereret.

Forberedelsen til den store hjerteoperation foregik på Hvidovre hospital, mens selve den operationen fandt sted i Gentofte den 27. maj. I min halvsøve tilstand gik forklaringerne af kirurgernes fremgangsmåde ikke rigtigt op for mig og chokket kommer så efter operationen, da jeg optager, at de havde taget hele venen på det venstre ben og at jeg der havde et kæmpestort operationsar ned langs benets inderside. Begge hospitalers personale virkede flinke og meget kompetente også selv om jeg oplevede nogle kommunikationsproblemer både internt mellem det sundhedsfaglige personale og mellem dem og mig en gang i mellem. En dag var min patientjournal forsvundet og den planlagte undersøgelse måtte udsættes til de fandt den. Det viste sig at en af overlægerne havde den.

Dagen før jeg skal opereres på Gentofte Hospital, modtager jeg et brev dateret, den 30.09.08, fra Kardiologisk rehabilitering på Hvidovre Hospital. Brevet oplyser at, "Denne henvendelse blot for at minde dig om, at du er tilmeldt Hjerterask på Hvidovre Hospital, Kardiologisk Klinik, afs. 233. Der er afsat tid til dig: Fredag 24.10.2008 KL. 10.00."

Brevet virkede af en eller anden grund meget beroligende på mig. Der var nogen der troede på, at jeg overlevede operationen.

Jeg vågner på på intensivafdelingen, hvor jeg var den eneste patient. Betty sidder og holder mig i hånden. Jeg falder i søvn og vågner igen og siger, Undskyld at jeg faldt i søvn. Det gentager sig flere gange og klodsede lille mig vælter kaffekoppens indhold ned i sengen. Du skal ikke undskylde noget, smiler Betty. Jeg følte mig glad, tryk og sov.

Jeg er nøgen med tre huller over brystkassen, hvori der er slanger, hvor der derigen- nem pumpes mig blod, som var blevet tappet i forbindelse med den store operation. Den vagthavende sygeplejeske virkede meget sød og kompetent. Allerede dagen efter begyndte min fysiske genoptræning. Jeg får en uventet glæde og kræfter til det. På Gentofte fik vi smørrebrød som, hvor det var passende altid var pyntet med karse. Lang tid bagefter hang karse mig langt ud af halsen.

På grund af trafikale problemer omkring hospitalet i Gentofte, kørte Betty i taxi frem og tilbage, selv om det var dyrt. Hele hospitalet og dets omgivelser lignede en stor byggeplads. Du må godt, forsikrede jeg hende.

Bagefter blev jeg flyttet tilbage til hjerteafdelingen på Hvidovre Hospital.

På stuen kom der en anden patient, en ældre arbejder med en omfangsrig grossermave. Til aftensmad bestiller han udelukkende seks portioner flydende dessert, en slags fromage. Jeg siger til ham: Du ved godt, at din mor altid har sagt. Leverpostejmaden først. Han hoppede bogstaveligt i sengen af grin og spiste med tilfredshed sin aftensmad.

Jeg får den vane, når jeg bestilte morgenmad, at tilføje ... og en cognac.

Dagen før jeg endeligt blev udskrevet kom en af de ansatte fra køkkenet op til mig. Hun ville se, hvem der dog havde bestilt den drik så ihærdigt. Hun havde en cognac med til mig.

En dag kommer der på grund af en kommunikationsfejl til morgenmad tre portioner havregryn uden sukker og mælk. Kun gryn. Intet andet. Jeg larmer i telefonen til køk- kenet som lover at sende det, jeg havde bestilt op til mig. Da maden endelig dukker op står der en portør, og insisterer på, at jeg skal til undersøgelse. Jeg hævdede, at ho- spitalet var til for min skyld og ikke omvendt og spiste morgenmaden, hvorefter han kørte mig til undersøgelsen i en rullestol.

Nogle af patienterne fra afdelingen forsvandt. Jeg meddelte Betty en dag, at jeg også ville lade mig forsvinde, for så at blive fundet igen af de søde sygeplejere. Det kan du godt, svarede hun. Nogle af sygeplejerskerne er mænd!

Når der var tid til det, fik de sygeplejersker der tog de daglige blodprøver en kommentar med på vejen. Jeg kaldte dem vampyrer. De var kønne, søde og kompetente, men de havde ikke en chance hos mig, fordi de stak.

Jeg blev til trods for Bettys protester sendt hjem fra Gentofte i en weekend, hvor der stort set ikke var personale på afdelingen. Det havde oprindeligt været planlagt at jeg skulle tilbage til hospitalet i Hvidovre, men jeg fik min vilje og kom hjem igen. Hjemme igen i en rodet lejlighed, som Betty ikke havde haft kræfter til at rydde op i. Jeg begynder at støvsuge, får vand i lungerne og bliver igen haste indlagt på Hvidovre en måneds tid ekstra, hvorefter jeg skulle genoptrænes fysisk efter operationen. En af bivirkningerne ved den medicin fik indtog på Hvidovre hospital var, at jeg ind imellem ikke ville se og tale med nogen som helst. Når Betty kom på besøg, meddelte jeg kort

og godt, at hun godt kunne gå igen. Ville hun ikke det låste jeg mig inde på badeværelset til besøgstiden var ovre. Betty var dog på forhånd advaret om mine humørsvinger og var fuld af empati. Ind imellem undrede jeg mig over min opførsel, og at vores forhold overlevede den behandling, jeg gav hende.

Udskrevet fra hospitalet igen motionerede det nygifte ægtepar med lange romantiske spadsereture. Mig med rollator. Langsommere end en skildpadde gik vi rundt om blokken vi boede i. Lidt efter lidt blev spadsereturene længere og længere og jeg blev dermed orienteret om kvarteret vi boede i. Genoptræningen fortsatte, Op og ned ad trappen i opgangen i adstadig tempo. Der var også genoptræning først på Hvidovre Hospital, og senere på et kommunalt genoptræningscenter. Desuden køber jeg en ualmindelig tung motionscykel som jeg slæber hjem og får en kammerat til at hjælpe mig med at samle den. Den blev flittigt brugt under genoptræningen.

Den første måned hjemme skulle jeg, ifølge sundhedspersonalet, fedes op. Operationen havde tæret på mine kræfter. Køleskabet og fryseren blev fyldt op og lykkelige Betty stod hele tiden i køkkenet og lavede god og nærende mad. Da måneden var gået kom jeg på vandvognen. Mager kost blev serveret fremover i meget lang tid. Mine smagsløg havde også ændret sig efter operationen. Jeg kunne ikke fordrage det kommunale vand i vandhanen, så jeg slæbte vand på flaske hjem indtil smagsløgene igen blev normale.

På vejen ned til Hvidovre hospital er der en busgrav i vejen som er smal nok til at en bus kan køre over den, men så bred, at en bil ikke kan det. En dag på vej ned til hospitalet forsøgte en billist at køre over graven med det forudsigelige resultat at bilen endte i graven og der var almindelig trafikalt kaos.

Et år skabte snevejret i december problemer da Betty med rollator skulle på hospitalet til en eller anden undersøgelse. Meget tidligt gik vi på venstre side af vejen og da vi nåede op til hospitalet var snedreven mellem fortovet og vejbanen en meter høj. Jeg gik ud på vejen og stoppede trafikken, løftede Betty over snedreven og fik hende over på det andet fortog, hvor sneen var ryddet. Dagen efter tøede det og al sne forsvandt. Til gengæld fik Betty varige problemer med fodtøjet.

Lige siden jeg blev udskrevet fra hospitalet, har Betty doseret mit daglige dusin piller. Efter at jeg på grund af aldersdiabetes er begyndt af få insulin, er det daglige indtag af piller en anelse mindre.

Danmarkshistoriens dyreste bogprojekt var ikke engang indbundet.

PET Kommissionen

PET Kommissionens beretning udkom efter syv lange og syv brede endeligt den 24. juni 2009. Den dag beretningen udkom kunne man hente papirudgaven gratis i Justitsministeriet, tror jeg det var. Jeg stillede mig op i køen, fik et eksemplar og skrev i Fredsakademiets kronologi en længere anmeldelse af det omfangsrige værk. med den slørede forskningsproces.

Jeg havde i sin tid håbet på, at der i forbindelse med efterretningstjenesternes mange skandaler, blev nedsat en kommission, der skulle granske alle de danske efterretningstjenesters historie, men forswarets efterretningstjenester blev let og elegant skrevet ud af kommissoriet. Så mindst halvdelen af historien om de danske efterretningstjenester under den kolde krig mangler stadig at blive skrevet. Den tilsvarende norske undersøgelse af landets efterretningstjenester var mere grundig, men ingen steder er disse tjenester nedlagt.

Den 16. september 2009 forsøger jeg forgæves at købe et eksemplar af Politikens piratudgave af en jægersoldats krigsoplevelser: Jæger - i krig med eliten. Avisen var udsolgt alle vegne. Selv inde på Politikens Bladhus. Forsvarsministeriet ville have udgivelsen af bogen stoppet.

Kvinder for Fred

Jeg lærte at kende en del af medlemmerne i Kvinder for Fred gennem Grete Møller.

Kvinder for Fred var en fredsgruppe med en speciel organisationsform, de havde ikke ledere. Medlemmerne bidrog selv med, hvad de synes var vigtig og aktiviteterne og meninger kanaliseres via deres tidsskrift *Køkkenrullen*. På opfordring lavede jeg en hjemmeside til dem og digitaliserede *Køkkenrullen* retrospektivt, samtidig med, at jeg fortsat arbejdede med Fredsakademiet. *Køkkenrullen* udkom hver anden måned og havde skiftende redaktionsgrupper. Jeg deltog i redaktionsmøderne og holdt min bøsse. Det var jo kvindernes blad. Jeg lavede kun sideombrydningen på computeren og afleverede efter redaktionens godkendelse bladet til trykkeriet. Det sidst udkomne nummer af *Køkkenrullen* er nr. 6, 2010. Det er formodentlig postomdelt i januar 2011.

Da Kvinder for Fred gik ind i 2010/2011 lagde vi deres hjemmeside ind på Aldrig mere Krig medlemmet Arne Hansens hjemmeside for flygtninge og positiv fred i Frederiks-

havn, hvor den stadig kan ses. Det var mange gode stunder sammen med de elskværdige kvinder.

Jesper Jensen

En dag jeg er til møde i Kvinder for Fred får jeg hilst på Jesper Jensen (1931-2009), der sidder i køkkenet og forklarer ham, hvad min ide med Fredsakademiet gik ud på og spørger ham, om jeg måtte publicere nogle af hans relevante artikler, digte og sange på hjemmesiden. Du må publicere alt, svarer den venlige mand. Det gør jeg så. Næsten da. Alle digtene og alle sangene. Jeg registrerede også hans meget kendte og store forfatterskab i en værktegnelse, der indeholder 4.000 poster. Som underviser i psykologi havde Jesper Jensen udarbejdet de opgaver, jeg havde løst da jeg i sin tid var på session.

*Holger Terp modtager Liviafondens hæderspris 9. september 2010 af Else Hammerich
Foto: Anders Thormann, Dagbladet Arbejderen.*

Liviafondens pris 2010

Tale til Det danske Fredsakademi og Holger Terp, som modtager Liviafondens hæderspris af Else Hammerich

”Kære Holger Terp

Det er med stor glæde, at vi giver dig dette lille træ. Du vil passe godt på det, ved vi, og træet passer godt til dig. For oliventræet har en særlig ældgammel betydning: med en olivengren i hånden viser man, at man nærmer sig sin fjende med fredelige hensigter. For gamle Noah betød olivenkvisten i duens næb, at verden ikke var helt oversvømmet og håbløs: der er liv derude! Og det er Oliventræet, som er roden til Liviafondens navn.

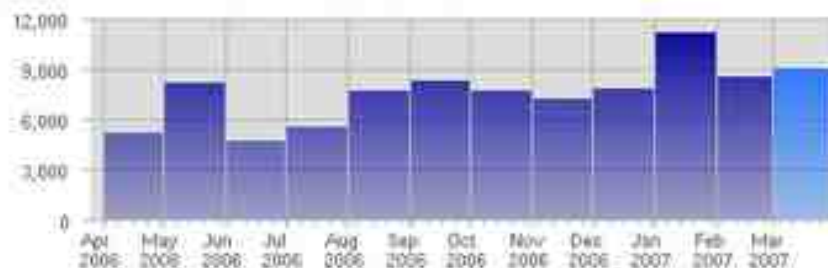
Du har brugt dit liv på at vise, at livet er stærkt og viljen til fred er stærk. Og at det kan dokumenteres. At der overalt i verden og til alle tider er mænd og kvinder, som tror på og viser vej til mere intelligente og menneskevenlige måder at løse politiske konfliktknuder på end ved krudt og kugler.

Det Danske Fredsakademi er dit livsværk, og det har du skabt ved hjælp af et stædigt engagement, en beskeden levestil, et enormt netværk i Danmark og udlandet og din kone Betty, som du siger, er dobbelt så klog som du – ikke så lidt.

Men hvad er det Danske Fredsakademi? tja, en uafhængig forsknings- og undervisningsinstitution, men det er først og fremmest en skatkiste. Og en hjemmeside, en mega database, hvor man kan finde alt om arbejdet for fred fra år 0 til nu: for-

tællinger, fakta, historiske oversigter, nye tiltag, originale Gandhi oversættelser, sange og musik, som man kan lytte til. Og meget mere. Fra hele verden. Hver dag er der 6000, som klikker sig ind på www.fredsakademiet.dk. På travle dage 12-13000

Og det er vigtigt, for der er virkelig noget at hente både i fredelighed og i Fredsakademiet. Derfor er det med den største respekt, at vi giver dig denne kuvert til det Danske Fredsakademi – den kan hjælpe til, at I kan fortsætte det gode arbejde det næste år. Værsgo Holger og tak for det hele.”

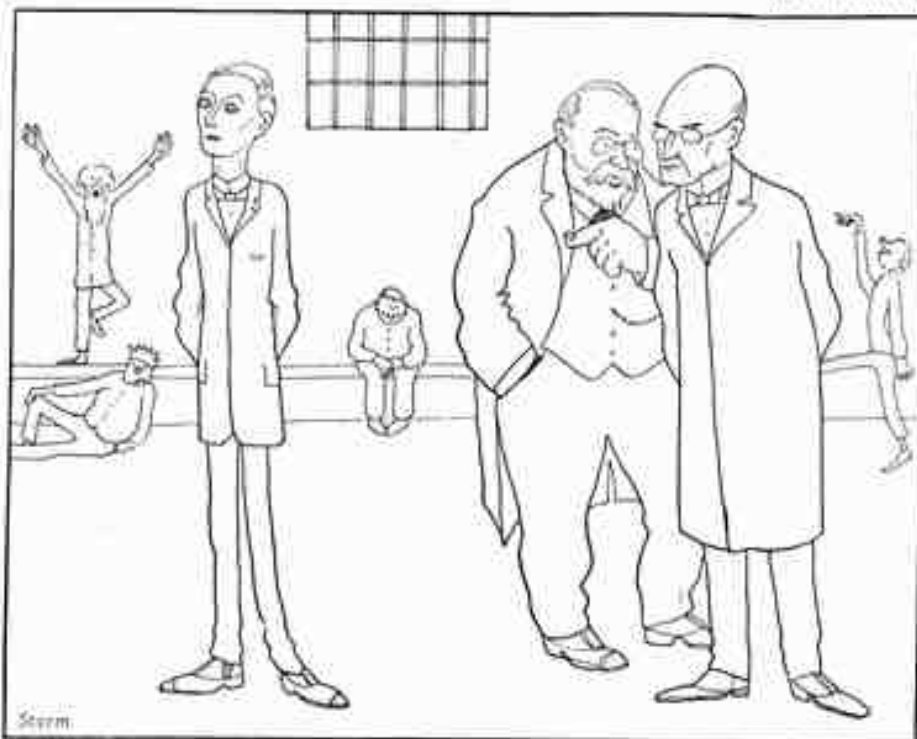
Jeg takkede og svarede en anelse nervøs, fordi jeg aldrig før havde talt til så mange mennesker. Du har bestået, blev jeg beroliget med, inden jeg gik på talerstolen.

”Jeg takker for al den ros der her i dag er givet til mig fra Liviafondens side og også takke det store fremmødte publikum og jeg vil nu sige et par få ord om mig selv og om noget af det, jeg forsøger at formidle. Alene er jeg ikke – så roserne gives hermed videre til alle Jer der gennem årene har støttet Fredsakademiets udvikling.

Jeg er ikke videnskabsmand i ordets normale akademiske betydning. Uden akademiske grader og ansættelse er jeg. Jeg er en halvstuderet røver og mine arbejdsmetoder er heller ikke akademiske. Jeg kalder mig ikke fredsforsker eller underviser, men fredsfusker - i parentes bemærket – det er ikke en beskyttet titel - parentes slut – for man kan ikke modtage fredsendervisning i Danmark. Ikke den fredsendervisning der interesserer mig. Fredssagen og fredsbevægelsernes historie. Når man ikke har et universitet eller et institut til rådighed, må man finde dokumenter på anden vis. Jeg har i mange år benyttet antikvarboghandlere, marskandisere og loppemarkeder med gode resultater. Følger man en rød tråd, kan man godt finde den eller de historier man vil sætte sig ind i og berette.

Lad mig indskrænke mig til et par eksempler.

Vil man beskæftige sig med et lands historie og udvikling er et godt sted at begynde administrationshistorien. Centraladministrationens historie. Og så er man inde i magtens centrum og korridorer med det samme. Et ældre værk om Rigsarkivets indhold – grønspættebogen er første bind af Rigsarkivet og hjælpemidlerne til dets benyttelse – fundet på en hollandsk bog aktion gav ideen til at arbejde videre med skatteforvaltningens ældre historie – som beskrevet af de herrer Nielsen & Thalbitzer i 1949; en hi-

— og han der — han er en umaadelig skikkelig Fyr — han har den Idé, at der kommer Fred i Europa — — —

— 69 —

storie, hvoraf det fremgår, at danskerne altid har klaget over oprustningen og krigenes byrder og plager.

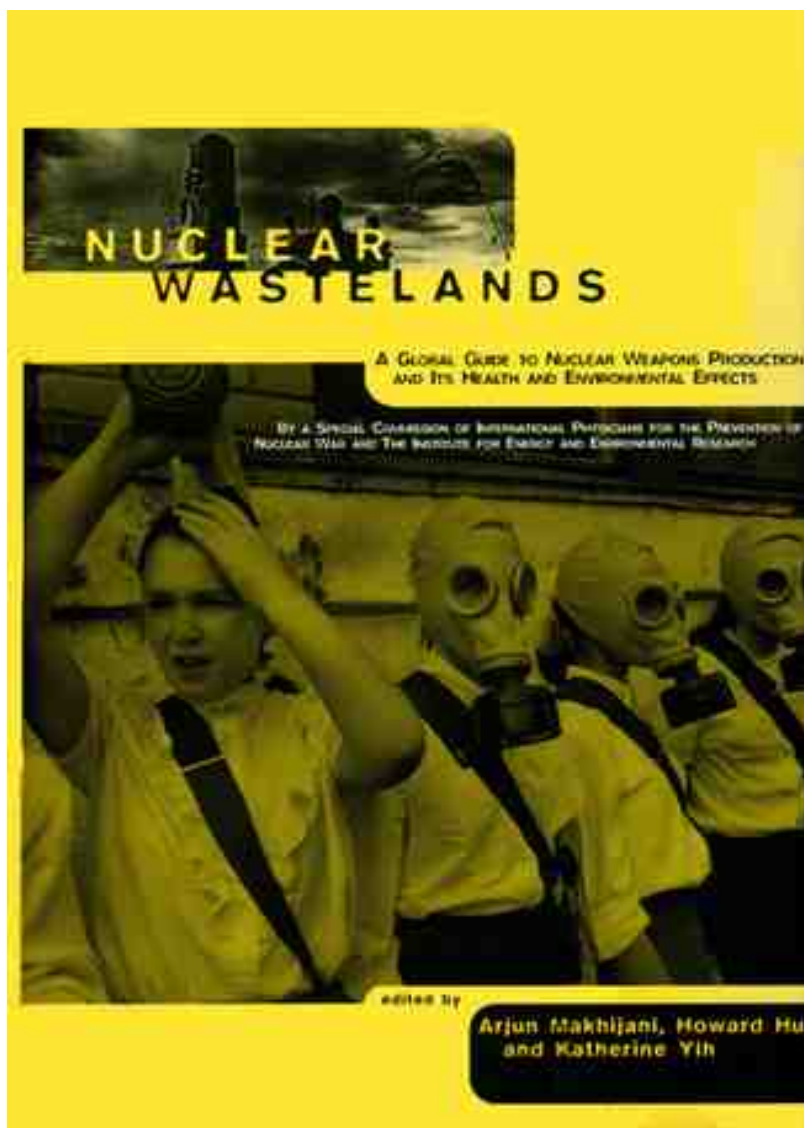
Hos landbohistorikerne – specielt i Birgit Løgstrups værker – fandt jeg beskrivelser af det uretfærdige værnepligtssystem og militærnægtersagerne under stavnsbåndet og under enevælden. Hos kirkehistorikerne – specielt hos Holger Rørdam – fandt jeg historien om det pacifistisk begrundede studenteroprør ved Københavns universitet 1658-59. Summen af denne viden gjorde det klart for mig, at der er en dansk fredshistorie som ikke er fortalt i sin sammenhæng og som jeg har forsøgt at skitsere i Fredsakademiet.

Det skal heller ikke glemmes på en aften som i aften, at Danmark er i krig – og med den ringe bevidsthed der er her i landet om krigsdeltagelsen, kommer den nok til at vare længere end den store nordiske krig, hvis vi ikke sadler om.

Undervisere bliver nød til at forholde sig til dette. Et godt sted at begynde vejen mod fred er ved at undervise i etik, konfliktløsning og i det retfærdige i freden. Der er masser af ret og kultur i fred. Freden skal bare visualiseres så den bliver aktuel og vedkommende og ikke optræder som et fjernt og utopisk mål. Den dag der er etik i alle danske skoleskemaer og i alle undervisningsforløb vil jeg blive meget glad.”

For mig og Betty var det en god og meget glad aften.

De amerikanske atomvåbenfabrikker

Det er velkendt siden den kolde krigs tid, at arbejdspladser i våbenindustrien koster meget mere en tilsvarende arbejdspladser i den civile industri. Dette gælder også for atomvåbenfabrikkernes vedkommende.

Atomvåbnene medførte enorme miljødelæggelser i alle de stater som havde dem. Noget som i min tid ikke var et emne for den store opmærksomhed i atomvåbendebatten. Under den kolde krig var stort set alt teknisk litteratur om atomvåben og deres miljøpåvirkninger klassificeret eller hemmeligstemplet. Det stod imidlertid meget tidligt under den kolde krig klart, at alle atomvåbenforsøg forurenede både jorden og atmosfæren, men at selve produktionen af sprænghovederne og deres fremføringsmidler også belastede miljøet bl.a. med radioaktive stoffer og tungmetaller var forbigået de flestes opmærksomhed. Det blev først aktuelt i USA efter at den kolde krig var sluttet.

I den elektroniske postkasse læste jeg nekrolog en datter havde skrevet over sin far, der var død af knogleskørhed. Hans hænder knækkede i stykker som om, de var lavet af glas. I nekrologen fortæller datteren, at der en gang i sin tid på grund af krav om

arbejdsskadeerstatninger havde været foretaget en arbejdsmiljøundersøgelse af fabrikken. Jeg tænkte, at det kunne være at arbejdsmiljøundersøgelsen lå på det amerikanske sundhedsministeriums hjemmeside. Det gjorde den. Og så fik mit livs lykkelige tanke: var der en rapport om en fabrik, kunne det være, at der også lå rapporter om de andre atomvåbenfabrikker. Jeg giver mig til at søge systematisk, først i sundhedsministeriet, siden i energi- og i forsvarsministeriet. I alt dukker der rapporter frem om lidt over 400 fabrikker og 16.000 miner, spredt over hele USA, hvorfra nogle af råstofferne til atombomberne blev udvundet. Bogen skrev nærmest sig selv og er en af de første uafhængige beskrivelser af de amerikanske atomvåbenfabrikkers omfattende miljødelæggelser i hele atomalderen. Arbejdsmiljøundersøgelserne var publiceret i to klumper, hvor den første kom i daværende præsident Carters embedsperiode. Alle disse rapporter var meget kortfattede og meldte stort set alle sammen, at der ikke var noget at komme efter. Virksomhederne havde godt nok været leverandører til atom-bombe projekterne, men deres lokale forurening havde været minimal.

Arbejdsskadeerstatningskravene fortsatte i en lind strøm med at komme ind til de amerikanske myndigheder. Arbejderne i atomvåbenindustrien anede ikke, hvad det var de fremstillede og de var i mange tilfælde ikke engang udstyret med sikkerhedsudstyr, selv om at myndighederne godt vidste, at der var noget giftigt stads, de ansatte på fabrikkerne arbejdede med og det havde store fatale konsekvenser både for de ansatte og også deres familier. Der døde lige så mange arbejdere i den amerikanske atomvåbenindustri som der døde i Hiroshima og Nagasaki. Forskellen var blot, at i USA tog det bare længere tid.

Bortset fra de store oprindelige fabrikker fra Manhattanprojektet var alle de amerikanske atomvåbenfabrikker private.

Eksempler på miljøforurening ved Pantex fabrikken i Texas i forbindelse med produktion af kernevåben under den kolde krig, sakset fra Nuclear Wastelands s. 236-237:

Radionuklider (radioaktive stoffer) i jord: alfa og beta henfald fra plutonium, tritium, thorium og uran.

Metalforurening i jord og vand: beryllium, bly, krom, kobber og sølv.

Uorganiske forbindelser i jord og vand: bariumoxid (bruges primært til tørring), cyanider - herunder blåsyre, flussyre og svovlsyre.

Flygtige organiske forbindelser eller organiske opløsningsmidler i jorden: acetone, benzen, dimethylformamid, ethylacetat (brandfarlig kemisk forbindelse mellem eddikesyre og ethanol), kloroform (her formodentligt anvendt som rensmiddel (se også: Radiolyse af kloroform i den intense strålingsimpuls fra en atomekspllosion)), methylenklorid (lim), methylethyl-keton (eksempelvis anvendt som cellulosefortynder), methyloisobutyl ketonperoxider, tetrachlormethan eller carbontetrachlorid (også brandslukningsmiddel), tetrahydrofuran (anvendes især til PVC), toluen (bruges som lim og ved fremstilling af sprængstoffet trotyl), trichlorethylen (rensemiddel til at rengøre og affedte metaldele).

Flygtige organiske forbindelser bundfældet i grundvand, herunder Ogallala grundvandsmagasinet: acetone, dimethylformamid, ethylacetat, kloroform, methylenklorid, methylethylketon, methylisobutyl, ketonalkoholer, rensbenzin, tetrachlormethan, tetraklorethan, tetrahydrofuran, toluen og trichlorethylen.

Diverse jordforurening: eddikesyre, benzin, dioxin, polychlorerede biphenyler og TNT.

Dette er forureningen fra bare en atomvåbenfabrik.

Da jeg ikke er den lille kemiker, tog det lang tid bare at forstå, hvad forureningen indeholdt.

Stadig ikke overbevist?

I nullerne kom så det næste sæt af rapporter. Denne gang med miljøeksperter ind over. Disse rapporter var ofte store og veldokumenterede og beskrev et ærligere billede af de faktiske forhold. Atomvåbeneksperterne har så vidt jeg ved det overhovedet ikke anvendt disse rapporter til noget som helst. Og så var det, at jeg kom forbi og samlede det hele op. Desværre er jeg hverken fysiker eller kemiker, så jeg har ikke kunnet vurdere materialet efter fortjeneste. Er der nogen som tager bolden op?

Amerikanerne har nogle besynderlige klassificeringsregler. Det ene øjeblik kan et dokument være hemmeligt. Den næste dag er det offentligt, for så igen at blive klassificeret. Hvis man søger informationer under de betingelser, skal man være vaks ved havelågen. Jeg gemte alle de 2.000 dokumenter jeg fandt på harddisken som et led i min dokumentation af atomvåbenenes farlighed i går, i dag og i morgen.

Nogle af de radioaktive stoffer der indgår i atomvåben har halveringstider på mange tusinder år.

Jeg abonnerer på forskellige rapporter fra den amerikanske administration. Ofte kan jeg sige til Betty: Dagens bog om atomvåben er kommet.

Et enkelt eksempel: Den amerikanske Rigsrevision udsender i begyndelsen af september 2017 rapporten: Modernisering af den nukleare sikkerhedsvirksomhed: Et komplet arbejdsbeskrivelse behøves for at kunne udvikle rettidige omkostninger og tidsplanoplysninger for uranprogrammet. Af rapporten fremgår det at,

Uran skal behandles for at det kan bruges i atomvåben eller reaktorer. Styrelsen for nuklear sikkerhed siger, at dets uranforarbejdningsanlæg er forældede og at situationen forværres. Som led i sit overordnede uranprogram planlægger NNSA at opbygge et nyt forarbejdningsanlæg og modernisere nogle eksisterende faciliteter - med sandsynlige omkostninger på milliarder af dollars over mindst 20 år.

Vi har fundet ud af, at NNSA har gjort fremskridt med at beskrive arbejdes omfang, omkostningsoverslag og tidsplan for det nye anlæg og andre programelementer, men ikke for uranprogrammet som helhed. Vi anbefaler, at NNSA udarbejder en tidsramme til at gennemføre disse vigtige trin.

Alle de politikere der har accepteret atomvåben som et led i en ført politik har et medansvar for jordens fortsatte radioaktive forurening i de kommende generationer. På Nørrebro og i Friheden har jeg haft besøg af fredsaktivister, studerende og forskere fra hele verden.

I december 2012 publicerer jeg, hvad jeg indtil da havde samlet af oplysninger om USA i bogen: USA's historie, kultur og politik. En lille sag på små 300 sider.

Den japanske professor

En dag kontakter en studerende ved Københavns Universitet mig. Hun var tolk for en japansk professor, der forskede i protester mod krigen i Korea 1950-1953. Et emne, jeg havde samlet dokumentation om i Fredsakademiet. Jeg viser den japanske professor originaldokumenterne, artikler fra det kulturradikale tidsskrift Frit Danmark, og så sagde hun: De var lige kommet fra Det kongelige Bibliotek og der havde de fået fotokopier. Når de arbejdede med gamle avis og tidsskriftsartikler fik de altid kun fotokopier af teksterne udleveret. De havde aldrig set originalerne. Jeg viste de to kvinder min næsten komplette samling af det legale Frit Danmark. Da de gik videre i teksten, sagde den japanske professor: Det er ikke et bibliotek, du har. Det er et museum.

I juli 2015 har vi sparet lidt over 15.000 kr. sammen og får udført malerarbejde i entréen. Håndværkerne gjorde et godt stykke arbejde og resultatet lysnede godt op.

Epilog

I marts 2017 bliver jeg folkepensionist.

Her går det godt, Fru kammerherreinde...

Det er fredag aften og nytårsaften. Jeg laver aftensmad. For at glæde Betty havde jeg sparet sammen og købt blinis og en dåse ægte kaviar. Jeg kunne ikke åbne den kostbare dåse ligegyldig, hvad jeg forsøgte mig med. Den var børnesikret. Lettere hysterisk smider jeg kaviaren i skraldeposen. Bette samler dåsen op og åbner den med en dåseåbner. Jeg sætter stegen i ovnen. Og så går lyset ud i hele kvarteret. Senere kommer strømmen igen, bortset fra den blok vi bor i hvor lejlighederne alle senere også får strøm bortset fra vores. Vi spiste til aftensmad kun kaviaren. Betty skulle have det godt, så jeg tog min gamle bærebare batteridrevne computer ud i køkkenet, hvor hun så en så en kriminalfilm, jeg havde på DVD. Efter at have overværet naboernes nytårsfyrværkeri gik vi i seng.

Lørdag morgen, nytårsdag, kunne jeg ikke en gang brygge morgenkaffen på grund af den manglende strøm. Jeg ringer til boligselskabets elektriker, hvis telefonsvarer kontant meddelte, at det kostede 2.500 kr., bare at han løftede røret. Jeg var ligeglad. Vi kunne ikke klare os i flere dage ind i det nye år uden strøm. En elektriker kom og løste på mindre end fem minutter problemet. I forbindelse med strømafbrydelsen var alle sikringer i lejligheden gået. Da det blev hverdag igen i det nye år, accepterede boligselskabet at betale regningen til elektrikeren.

I marts 2015 deltager jeg i Ruth Gunnarsens bisættelse.

I marts 2016 deltager jeg i Anton Aggernæs bisættelse.

Om aftenen er stuen en sauna. Betty klager over tre ting. Hendes smerter i ryggen og at hun altid er træt på grund af smerterne, samt, at hun kontant fryser, ligegyldig, hvor høj temperaturen er. Jeg har ikke dit fedtlag, forklarer hun. Du må da føle dig udelukket fra det gode selskab, kommenterer jeg, mens døren lukkes ind til bageovnen.

Betty fik en dobbeltseng af sine børn, da hun fyldte 50 år. Hun klagede i lang tid over, at hun kun med meget stort besvær kan komme ind og ud af den. Betty lægger sig derfor til at sove i sofaen i stuen, idet den er nemmere at lægge sig i og komme op ad. Jeg smider derfor dobbeltsengen ud i storskrald, køber en enkeltmandsseng, en reol og et lille afsyret sengebord i en genbrugsbutik, samt, en lille ny bordlampe og en stol. Derefter placerer jeg en del gode bøger, tidsskrifter og musik i soveværelset.

Vi fik bevilliget en halv times rengøringshjælp hver 14. dag. Bettys oldsag af en støvsuger, der blev købt mens hun var ung, måtte til hendes store beklagelse skiftes ud med en ny, fordi hjulene var gået i stykker.

Det er midt i regntiden. Det har regnet i flere dage og luftfugtigheden føles som om den er oppe på omkring 95 procent. Mit hjerte banker højt og uregelmæssigt. Hjemmesygeplejerskerne oplyser, at de har bestilt Bettys Alzheimers medicin. På apoteket får

jeg af vide, at medicinen ikke er bestilt. Jeg skynder mig op til familielægen. Døren til konsultationen er låst. Jeg ringer på og lægen åbner døren og sender en recept ned til apoteket. På apoteket får jeg at vide, at recepten er kommet, men at de desværre ikke har medicinen på lager. Kan du komme igen i morgen? Lørdag formiddag er jeg igen optimistisk på apoteket. Beklager, varen er udgået, svares der bag disken. Hvad så? Prøv igen på mandag. Da jeg var nået næsten ned til busstoppestedet kørte bussen lige foran næsen på mig og der var en ½ time til næste bus. Jeg traskede hjem.

Jeg har købt en rugbrødsdrevet kørestol til Betty.

Døde mennesker er helt stille, har jeg fået fortalt. Jeg har kun set døde mennesker i fjernsynet og i dokumentariske krigsfilm. Aldrig i virkeligheden. Hver morgen lister jeg døren op til stuen, hvor Berry sover og konstaterer, at hun stadig er i live. Hun er jo ti år ældre end mig. Betty får lov til at sove, så længe hun gør det, hvorefter jeg serverer kaffe og morgenaviser til hende når hun vågner op.

Jeg har lært hende at sætte pris på god kaffe.
Min mor ville have elsket dig, siger Betty ofte.
Moderen var kaffenarkoman.

Blandt Bettys livretter er finker, bagte kartofler, kinesisk mad og hjemmelavet forloren skildpadde og koteletter.

Betty får det meste af dagen til at gå med at se genudsendelser og reklamer i fjernsynet. Betty ser konstant dyrlægeprogrammer i fjernsynet. Det er 27. genudsendelse, hævder jeg. Det gør ikke noget, svarer Betty. Det er hyggeligt. Ind i mellem genudsendelserne og reklamerne lægger hun kabaler på sin computer og hører sin yndlingsmusik med ørebøffer på. Vi sover begge til middag.

Jeg er.

Indtil videre.

Jeg har haft 30 forholdsvis gode år sammen med Betty.

Forbeholdet skyldes udelukkende den helt elendige økonomi i de første ti år af vores forhold. Jeg er stadig forelsket i Betty.

Så længe jeg lærer, lever jeg.

Så længe jeg skriver, lever jeg.

Så længe jeg drikker kaffe, lever jeg.

Vi vil fred her til lands.

Og fred i resten af verden, overalt.

Er det for meget forlangt?

Fred er mulig.

Fred kan vælges.

Fred er nødvendig.

Fred er overlevelse.

Fred er ubegrænset, grænseløs.

Fred er for alle mennesker.

Fred bevarer alt.

Fred er liv.

Fred er forudsætningen for liv.

Fred er.

Fred kan komme.

Fred forudsætter vilje til fred.

Fred er fremtiden.

Fred er bevægelse mod fred.

Fremtiden er på vej.

Fremtiden er fred.

Uden fred ingen fremtid.

Fred er uden krig.

Fred er uden militarisme.

Fred er uden oprustning.

Fred er uden våben.

Brugen af fred kræver ingen ressourcer.

Fred koster ikke noget.

Fred opbygger, har håb og perspektiv.

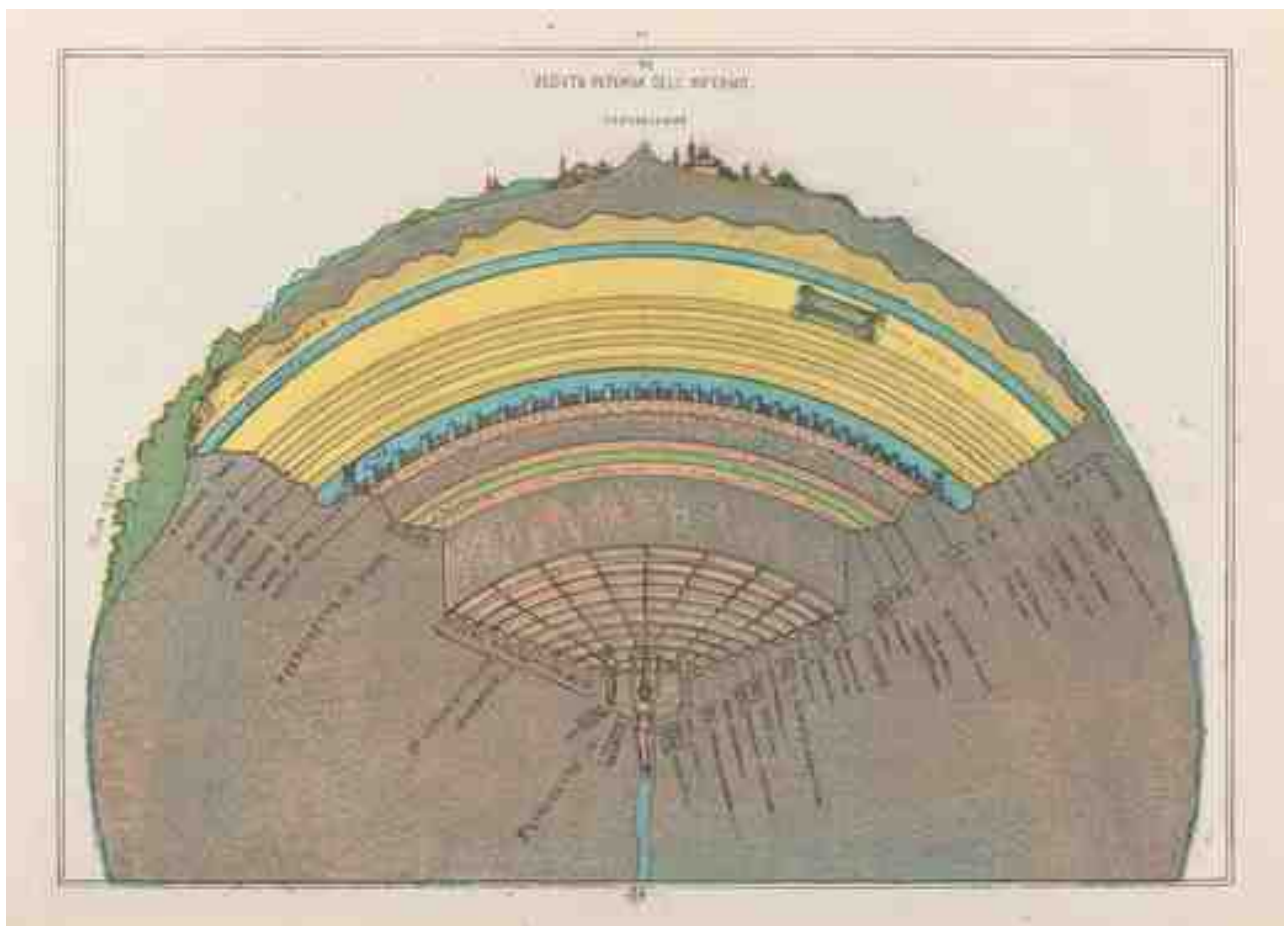
Fremtiden

Vi er fremtiden.
Endnu.

Også de næste generationer af børn og børnebørn skal have en chance for at overleve og leve godt. Det kan de helt uden militær anvendelse.

Fravælgelsen af militær og øget fokus på klimaforandringer og miljøproblemer er forudsætninger for livets overlevelse og for økonomiske forandringer.

Verden regeres af kleptomane gamle mænd.
Er der kvindelige statsledere, tænker de som mænd.
Verden vil ikke forandres.
Den skal.

Den teknologiske udvikling i den europæiske middelalder, specielt opfindelserne af teleskopet og mikroskopet ændrede vores verdensbillede. De religiøses helvede i midten af jorden forsvandt til fordel for jordens indre og ydre kerner af sammenpressede metaller. Antikkens syv himmelsfærer i firmamentet, stjernehimmelen, blev til en, hvor jorden ikke længere var universets centrum.

Perspektivet er vigtigt.

Kik ud i universet.

Jorden er den blå planet med liv og atmosfære i vores solsystem.

Den skal ikke ende som planeten Venus. Venus er ubeboelig, gold og øde, fordi der er for mange drivhusgasser i atmosfæren.

Jordens måne er gold og ubeboelig.

Planeten Mars er død og ubeboelig for mennesker. Det er der flere grunde til. Radioaktivitet fra solvinde og enorme støvstorme. Og det samme gælder for resten af planeterne i solsystemet.

Døde ting kan ikke bruges til noget.

Menneskernes viden og teknologi muliggør ikke kolonisering i det ydre rum, Heller ikke engang på månen.

Antallet af stjerner og planeter er astronomisk og ukendt.

Beretninger om intelligente rumvæsners uidentificerede flyvende objekter, forekommer mig ikke troværdige, for der er ingen videnskabelig anerkendt dokumentation af dem.

Astronomer har heller ikke fundet spor af religionernes guder, gudinder, myter og sagnenes helte i verdensrummet. Det er ikke længere Thor, der laver lyn. Der er desværre ingen luftkasteller i det fjerne.

Skal man tro radioastronomerne er der ikke fundet jordisk liv og livsbetingelser på planeter andre steder i universet.

Eksistensen af parallelle universer kan af gode grunde ikke dokumenteres. Ellers ville de jo ikke være parallelle, hvis de kunne observeres.

Jorden med dens liv og naturlige biologiske mangfoldighed er helt unik.

Det er lidt skræmmende, ikke.

Hvordan skal fremtiden formes frem mod år 2200?

Usikkerhed er en følelse der politisk og socialt kan transformeres til sikkerhed. Helt uden anvendelse af militæret.

Danmark skal forandres og sikkerhedspolitikken skal nytænkes.

Sikkerhedspolitikken skal derfor defineres og lovgives som en politik om sikkerhed.

I mere end et par generationer har den bevidstløse danske forsvarspolitik reelt kørt på automatpilot styret af USA og NATO med tre hovedelementer på programmet: 1) Stigende forsvarsudgifter. 2) Oprustning og 3) krigsdeltagelse. På grund af valgreglerne tænker og lovgiver politikerne som regel kortsigtet, inden for de perioder, de selv sidder i regeringen og parlamentet og i Danmark har der ikke været noget nyt under solen på det sikkerhedspolitiske område i min levetid.

Hovedproblemet her er selvfølgelig, at Christiansborg politikerne ikke er sat i verden for at løse konflikter, men for at skaffe fordele til de partier som de repræsenterer.

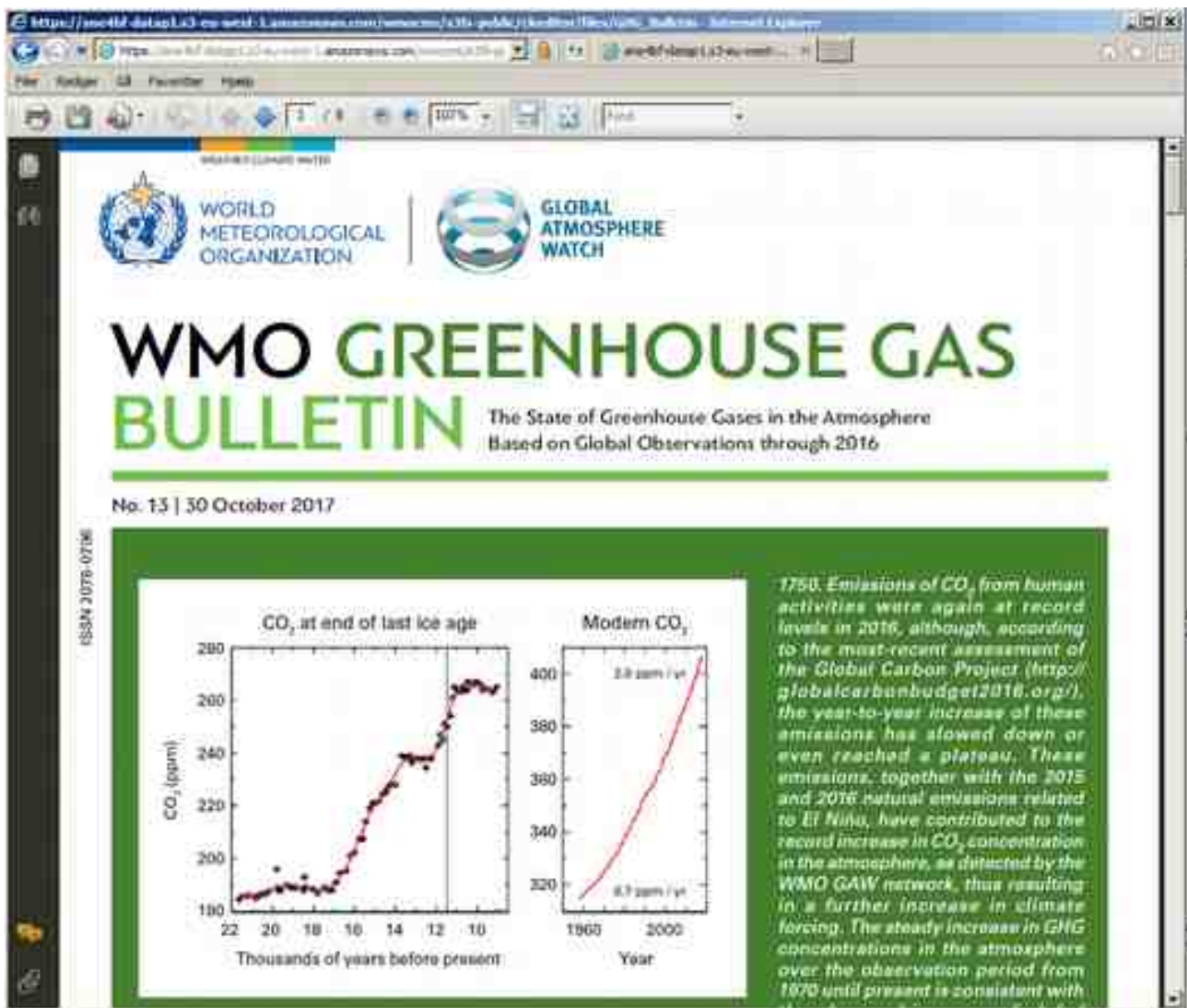
Først og fremmest skal Danmark meldes ud af NATO og Forsvarsministeriet skal nedlægges. Det nytter ikke noget fremover, at danske politikere hænger fast i en forældet tankegang og er fanget i en politik med rødder tilbage til den kolde krigs begyndelse. Man skal jo ikke forhaste sig. Den danske sikkerhedspolitik er altså ikke fornyet siden 1949! Er det eksempler inden for andre politikområder, hvor tankegangen og praksis er lige så gammel og forældet? Kirkeministeriet, måske?

Justitsministeriet, måske? Den danske grundlov er ikke ændret siden 1952.

Den danske sikkerhedspolitik skal forandres, således at den afspejler nutiden og fremtidens vigtigste trusler mod det danske samfund.

De vigtigste globale sikkerhedspolitiske problemstillinger i fremtiden er klimaskabte naturkatastrofer og miljøproblemer og ikke militære. Klimaforandringer kan endda være en fremtidig trussel mod politisk og social stabilitet. Aktuelle krige foregår langt fra Danmark. Krigsomkostninger er altid for store. Militæret er ikke uddannet eller har kapacitet til at løse disse kommende klimamæssige udfordringer og kan heller ikke rustet til at løse fortidens, nutidens og fremtidens forureningsproblemer. Usikkerheden omkring fremtidens klimaforandringer betinger seriøs politisk nytænkning. Man kan nu engang ikke bygge diger med geværer og kanoner og man kan ikke anvende våben mod klimaforandringernes lammende hedeølger, hærgende orkaner og altødelæggende oversvømmelser.

Det er almindelig fysik, at jo større et våben er, des mere brændstof kræves der til at holde det i bevægelse. Og jo hurtigere våbnet accelererer, fremdrift og bevægelse er, des mere brændstof bruger de. Bare tænk på store bombefly, troppetransportfly, jagermaskiner, rumraketter og krigsskibe.

Alle våben der anvender fossile brændstoffer er livsfarlige i mere end en forstand og bør afrustes snarest muligt alene af den grund, at verdens ressourcer af olie er opbrugte om 40-50 års tid.

Alle militære baser er kostbare i etablering og i drift og de bruger ressourcer og energi, både når der er krig og fred.

Thule basen er formodentligt et af verdens dyreste militære anlæg.

Bare tænk på Thule basens energiforbrug og varmeregninger.

Elektricitet på basen leveres næsten udelukkende af generatorer drevet af dyrt jetbrændstof.

Men selve Thules driftsomkostninger er omkring 10 gange højere end de fleste andre amerikanske luftvåben baser skriver Space News, den 3. februar 2014.

Det amerikanske forsvarsministerium generelt, og især de militære tjenester er de største forbrugere af brændstof i den amerikanske regering. Pentagon er en af de største enkelte forbrugere af energi i verden. I regnskabsåret 2015, rapporterede militære tjenester brændstofforbrugsudgifter på omkring \$ 10,1 milliarder, også selv der er stor usikkerhed forbundet med bogholderiet, ifølge en rapport fra den amerikanske rigsre-

vision fra september 2016: Actions Needed to Improve DOD's Fuel Consumption Budget Data.

Som noget af det første skal der vedtages et internationalt forbud mod minedrift efter radioaktive grundstoffer, så som uran. Det kan lade sig gøre for El Salvador har i 2017 vedtaget et generelt forbud mod minedrift i landet.

Når Betty skal begravnes til sin tid, skal der spilles den canadiske originaludgave af Universal Soldier ved hendes begravelse. Hun skal ikke jordfæstes sammen med sine forældre, fordi hun ikke vil ligge og høre dem skændes i al evighed. Til min begravelse må der gerne synges min favorit: Sang om merværdi.

Hvis jeg dør efter Betty, er jeg ligeglad hvad der sker med min krop. For en gangs skyld er det ikke mit problem. En gang havde jeg den ide, at alle mine samlinger der var relateret til fredssagen skulle vurderes af en arkivar eller historiker og i arkiv eller museum. Med de priser der er på brugte bøger i øjeblikket er mine samlinger sikkert ikke mange basører værd.

Begrebet bundlinje har fået en hel ny betydning for mig.

Det er en rar fornemmelse, at når man er på bunden, kan man ikke komme længere ned, men man kan ved hjælp af solidaritet fra andre på bunden komme opad. Bare rolig venner. Til trods for den aktuelle herskende lalleglade liberalisme er dommedag aflyst. Det er fra bunden, forandringerne kommer.

Freden vinder.

Nu skriver jeg det det sidste punktum i denne bog. Det må gerne være rødt.